



PULSUL GEOSTRATEGIC

Publicație lunară-bilingvă de analiză geopolitică

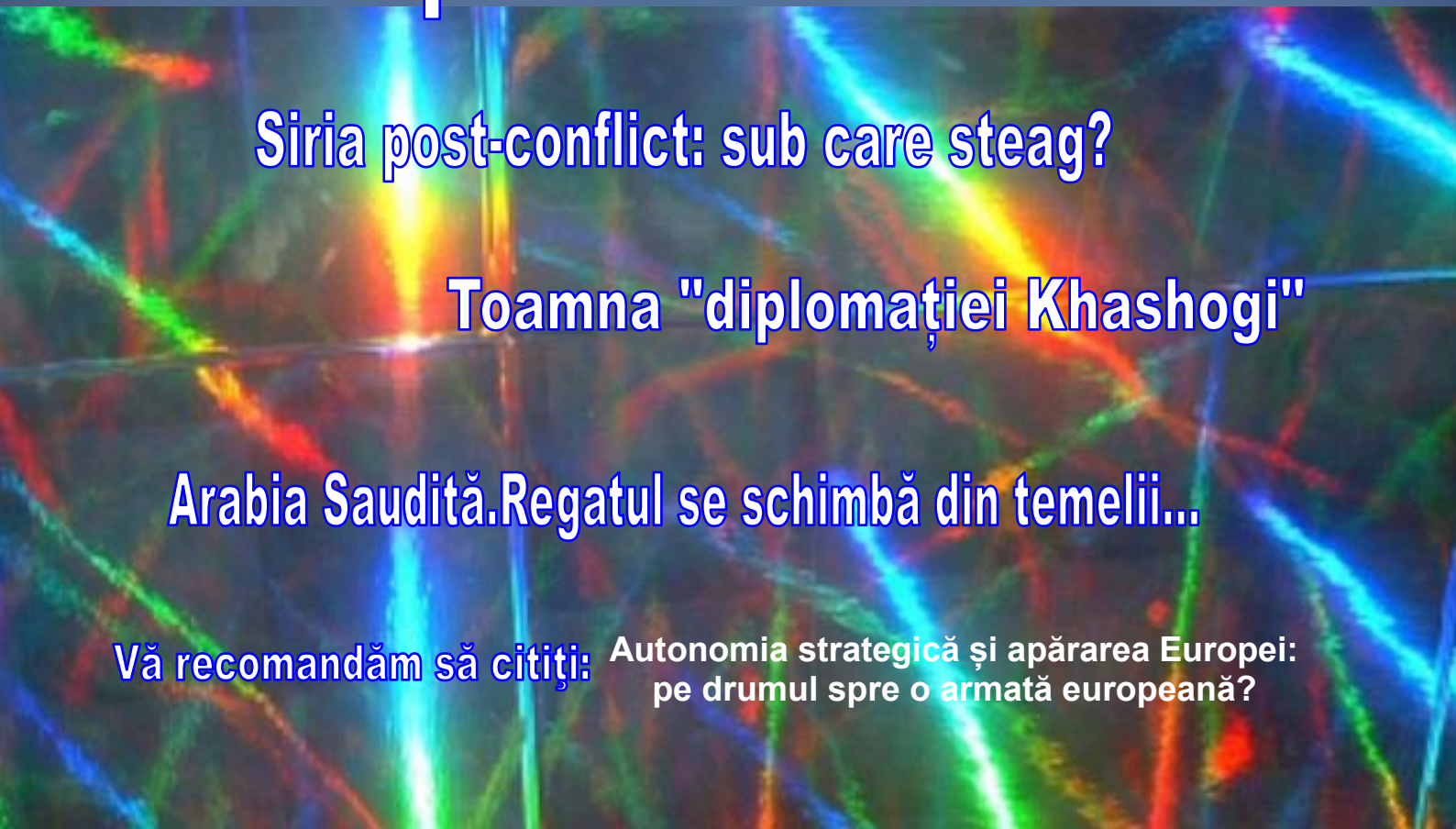
Moto: "Opiniile sunt libere, dar nu și obligatorii" I. L. Caragiale

Naționalism, globalism, europenism



China și marea în apele tulburi ale Asiei

Geopolitica curcubeului



Siria post-conflict: sub care steag?

Toamna "diplomației Khashogi"

Arabia Saudită. Regatul se schimbă din temelii...

Vă recomandăm să citiți: Autonomia strategică și apărarea Europei:
pe drumul spre o armată europeană?

Bordul Pulsului Geostrategic

(În ordine alfabetică)



Adrian CONSTANTINESCU

Doctor în economie internațională și master în drept internațional public

Cercetător științific și șef de sector la Institutul de Economie Mondială, reprezentant permanent adjunct și negociator șef rezident al României la GATT/OMC, apoi diferite funcții în diplomatie până la Ambasador în Regatul Suediei și Republica Macedonia. Autor și coautor a circa 20 de cărți.



Adrian SEVERIN

Născut în martie 1954, a avut o evoluție politică deosebită după 1989. Astfel a fost ministru al afacerilor externe 1996-1997, deputat în Parlamentul României în 1990, apoi între 1992-2007. De la 1 ianuarie 2007 a fost ales membru ale Parlamentului UE. Raportor special ONU pentru drepturile omului în Belarus și membru PACE între 1993-2007 și 2003-2007.

Un politician de talent, care probabil nu a găsit cea mai bună conjunctură pentru a progresa mai mult la nivel național și european.



Andrei KORTUNOV

Director General al Consiliului pentru Afaceri Externe al Rusiei (RIAC)

Absolvent al Institutului de Stat pentru Relații Internaționale din Moscova (MGIMO), studii post-universitare la Institutul pentru studii SUA și Canada și Academia de Științe a URSS. Este doctor în istorie. A fost Director Adjunct al Institutului pentru studii SUA și Canada. Fondator și prim președinte al Fundației pentru Științe Publice din Moscova.

A predat politica externă a Rusiei la Universitatea din Miami (SUA) și la Colegiul Lewis&Clark din Potland (Universitatea California).

Autor a peste 120 de publicații dedicate analizei relațiilor Sovieto/Ruse – Americane, securitate globală și politica externă și internă a URSS și Rusia.



Anis. H. BAJREKTAREVIĆ

Prof. (FH) Dr. Anis Bajrektarevic, Acting Deputy Director of Studies EXPORT EU-ASEAN-NAFTA Professor and Chairperson International Law and Global Political Studies University of Applied Sciences IMC-Krems AUSTRIA

Fost diplomat de carieră în Bosnia Herțegovina (la începutul anilor '90), este membru al Institutului Internațional IFIMES, autor a zeci de prezentări, discursuri, seminarii, colocvii, ca și a numeroase evenimente publice (mese rotunde, excursii de studiu etc).



Anton COSTESCU

Orientalist și specialist în relații economice internaționale

Fost ministru consilier (relații economice) cu activitate de peste 30 de ani în Orientul Mijlociu. Unul dintre cei mai fini cunoscători ai lumii arabe.



Dan DUNGACIU

Director - Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale al Academiei Române

Master în politologie, doctorat în sociologie, cu numeroase stagii în străinătate la instituții prestigioase din Marea Britanie, SUA, Austria, Grecia, Italia. Fost secretar de stat în MAE România și consilier al președintelui Republicii Moldova pentru integrare europeană. Autor și coautor a numeroase articole, studii și cărți. Președintele Fundației Universitare a Mării Negre.



ALBA IULIA CATRINEL POPESCU

Alba Popescu este doctor în securitate națională și informații al Universității Naționale de Apărare "Carol I", profesor de geopolitică al Universității Romano-Americane din București, analist în cadrul Israel – USA Intelligence International Agency / Counterintelligence and Defense against Terrorism

- SECINDEF și vicepreședinte al Asociației Române pentru Politică Externă – ARPE. De asemenea, este membru al Comitetului Român pentru Istoria și Filozofia Științei și Tehnologiei din cadrul Academiei Române. A scris două cărți precum și numeroase articole și studii publicate în reviste de analiza strategică și de geopolitică din țară și din străinătate. Începând cu luna octombrie 2017, realizează emisiunea TV săptămânală "Un veac de la Marea Unire".



Dorian VLĂDEANU

Cercetător științific principal gr.I în cadrul Academiei Române. Profesor universitar asociat.

Licențiat în economie și automatizări și calculatoare, doctor în economie, autor a peste 100 de lucrări în domeniul macroeconomiei. A elaborat prima strategie în domeniul serviciilor publice comunitare la nivel național.

Autor, coautor și coordonator a primei generații de legislație realizate de Guvernul României în serviciile publice (2002-2004).



Emilian M. DOBRESCU

Profesor universitar doctor

Născut în 1954, ocupă de 25 de ani poziția de Secretar Științific al Academiei Române la Departamentul de Economie, Legislație și Sociologie. Este în principal specializat în Integrarea europeană, Managementul general, Economia socială, Sociologia managementului.



Dieter FARWICK

Senior Vice-Președinte World Security Network Foundation

General de brigadă (ret), fost consilier al lui Manfred Woerner, fost Șef al Operațiilor la Cartierul general NATO și al serviciului de informații al armatei germane. Este membru al Institutului Internațional de Studii Strategice (IISS) - Londra. Autor a șase cărți de geopolitică și securitate, numeroase articole și analize.



Iulian FOTA

Născut în 1965, fost Consilier pentru Securitate Națională a Președintelui României. A fost de asemenea adjunct al Secretarului de Stat pentru politica de apărare în Ministerul Apărării, șeful secției de apărare în cadrul misiunii României la NATO și WEU, la cartierul general NATO de la Bruxelles. În 2005 a fost numit Director al Colegiului Național de Apărare al României. Este doctor în științe politice la SNSPA - București, a mai absolvit Colegiul de apărarea NATO – Roma, și Colegiul Național de Apărare – România. Membru al consiliului Centrului European pentru Analize Politice (CEPA) și alte numeroase fundații și instituții internaționale.



Liliana POPESCU

Conferențiar universitar la SNSPA București. A studiat la Universitatea București, Facultatea de Istorie-Filosofie (1982-1986) și în Marea Britanie între 1991 – 1996. A obținut un M.A. (Econ) și un Ph.D. (cu grad A) de la Universitatea din Manchester. A fost consilier al Ministrului Afacerilor Externe și Director (Direcția de Planificare Politică, 1998 – 1999). Actualmente este Prorector al Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative (SNSPA) București, cu responsabilități în domeniul relațiilor internaționale. Cea mai recentă carte de autor: *Construcția Uniunii Europene*, București, Ed.C.H.Beck, 2009. Liliana Popescu este editor șef al revistei românești de limbă engleză, *The Romanian Journal of Political Science*.

Bordul Pulsului Geostrategic

(În ordine alfabetică)



Maksym BUGRIY

Este Visiting Fellow la Jamestown Foundation în Washington D.C. Are a largă experiență ca cercetător și analist la cele mai importante think-tank-uri din Ucraina, inclusiv Institutul Național pentru Studii Strategice.



Mihaiu MĂRGĂRIT

Analist politico-militar, director de proiect în Fundația EURISC - Institutul European pentru Managementul Riscului, Securității și Comunicării

Analist politico-militar de finețe, autor al mai multor studii și articole apărute în presa de specialitate și presa civilă privind armata, cercetarea strategică, strategia de securitate națională, serviciile de informații și democrația, integrarea în NATO, etc.



Murray HUNTER

Profesor asociat la Universitatea Malaysia Perlis

Antreprenor, consultant, profesor și cercetător de 30 de ani în mediul de afaceri din zona Asia-Pacific. Membru editorialis a nouă jurnale academice internaționale și face parte din consiliul consultativ al "Diplomatic Insight", "4th Media", precum și al "Addelton Academic Publishers" din New York.



Sergiu MEDAR

Atașat militar la Washington, Șef al Direcției Informații Militare, apoi al Direcției Generale de Informații din Ministerul Apărării, pentru ca, în finalul carierei, să fie Consilier Prezidențial pentru Securitate Națională la Președinția României. În calitate de profesor universitar, se preocupă în continuare de problematica securității naționale și a serviciilor de informații. Autor al numeroase studii și comunicări pe probleme de securitate națională, al cărții "Diplomația apărării" și coordonator al volumului "Informațiile militare în contextul de securitate actual" -2006. În prezent abordează aspecte legate de "Managementul securității companiilor".

Vladimir SOCOR

Senior fellow la The Jamestown Foundation și Eurasia Daily Monitor



Analist politic pe probleme est-europene, îndeosebi ale fostelor republici ale URSS și actualul spațiu al CSI, specializat pe probleme politice, conflicte etnice și resurse energetice. Senior fellow la Institutul de Studii Strategice și Politice Washington, autor a numeroase articole și comunicări publicate în Wall Street Journal, alte publicații prestigioase. Este frecvent guest lecturer la Harvard University - National Security Program la Kennedy School of Government și membru al Euro-Atlantic Security Study Group.



Marian RIZEA

Ofiter de contra-informații economice (colonel în rezervă), este prof.univ.dr.ing. la Universitatea Ecologică din București, cadru didactic asociat al Universității de Petrol și Gaze Ploiești, membru titular al DIS-CRIFST Academia Română, are expertiza în domeniul asigurării securității informațiilor clasificate, a infrastructurilor critice energetice și a protecției mediului, analizei de risc și studiilor geopolitice, este autor/coautor, a 17 carti și peste 250 articole de specialitate publicate în reviste din țara și străinătate.



Mihnea CONSTANTINESCU

A fost Șef al Cabinetului Primului Ministru și Consilier de Stat în cinci guverne, Șef de Cabinet și Consilier al ministrului român de externe, Purtător de cuvânt al Guvernului României și Sub-Secretar de Stat pentru Informații Publice. Doctor în inginerie nucleară, bursă în management la Universitatea Tennessee și trei tipuri de cursuri la Kennedy School of Government de la Universitatea Harvard. Membru fondator al Institutului Aspen - România și al Asociației "Casa NATO". A îndeplinit diferite misiuni internaționale la Bagdad, OSCE și în Georgia.



Paul SÂNDULESCU

Om de afaceri și investitor în instrumente financiare speculative. Licențiat în comerț internațional, cu experiență vastă în activitățile de import-export, comerț, turism și speculații financiare. Pasionat de analiză investițională și geo-strategică.



Simion COSTEA

Conferențiar universitar doctor la Universitatea de stat "Petru Maior" Târgu Mureș

Doctor în istorie, "Profesor Jean Monnet" de integrare europeană acreditat de UE, laureat al Premiului Academiei Române pentru opera de istoric al integrării europene. Redactor șef al revistei "L'Europe unie" din Paris, autor și coautor a numeroase cărți, studii și articole.



Vasile DÂNCU

Născut 25 noiembrie 1961, este un politician român, de profesie sociolog. Profesor la Facultatea de Sociologie a Universității București, dar și la Facultatea de Sociologie și la Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării din cadrul Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca. Este fondator al Revistei SINTEZA - revistă de cultură și gândire strategică. Este președintele și proprietarul Institutului Roman pentru Evaluare și Strategie (IRES) A publicat peste 10 cărți de autor și numeroase alte articole.



Vasile PUȘCĂȘ

Profesor universitar dr. la Universitatea Babeș Bolyai Cluj-Napoca

Predă cursuri de istorie contemporană, relații internaționale și negocieri. A lucrat în diplomație la New York și Washington D.C, apoi a fost membru al Guvernului și negociator șef pentru aderarea României la Uniunea Europeană, Șef al Departamentului pentru Afaceri Europene în Guvernul României, membru al parlamentului. Consultant pentru numeroase societăți române și străine, autor a numeroase cărți. Membru în conducerea mai multor organizații profesionale internaționale, predă la prestigioase instituții de învățământ superior din străinătate.

I. EDITORIAL



5 100 de ani de la finalul Primului Război Mondial și situația geopolitică actuală

- **Corneliu PIVARIU**

II. Actualitatea geostrategică mondială



6 Geopolitica curcubeului

- **Dorian VLĂDEANU**

20 Vine iarna

- **Nicolae DOLGHIN**

25 Politica – o continuare a războiului prin alte mijloace?

- **Andrey KORTUNOV**

28 Un concept geopolitic european cu tensiuni în creștere. Intermarium

- **Stan PETRESCU**

33 Cum trebuie înțeleasă aventura Armeniei în Siria

- **Eduard ABRAHAMIAN**

35 China și marea în apele tulburi ale Asiei. Subtemă: Securitatea frontalieră

- **Dhiana PUSPITAWATI**



40 Uniunea Europeană și Federația Rusă: în căutarea timpului pierdut

- **Dumitru CHICAN**

43 Naționalism, globalism, europenism

- **Dumitru CHICAN**

47 Din nou despre multiculturalism: Occidentul creștin și Orientul Islamic

- **Dumitru CHICAN**

III. Principalele elemente ale situației din Orientul Mijlociu

51 PUNCTE DE VEDERE

Fragilitatea alianțelor în Orientul Mijlociu ca expresie a conflictelor geopolitice globale

- **Corneliu PIVARIU**

52 Legătura activistei politice Linda Sarsour cu Frăția Musulmană din SUA

- **dr. Alba POPESCU**

60 Remember: procesul de pace în regiunea Orientului Mijlociu

- **Dinu COSTESCU**



62 Siria: de la Soci la noul Iskenderun?

- **Maher NABOULSI**

64 Siria post - conflict: sub care steag?

- **Lamya FOUAD**

68 Siria: și emisarii se schimbă

- **Dinu COSTESCU**

71 Israel: eşichierul politic și „Afacerea Secolului”

- **Munir SALAMEH**

73 Refugiații palestinieni și „Afacerea Secolului”

- **Munir SALAMEH**

74 Toamna “diplomației Khashoggi”

- **Dumitru CHICAN**

IV. Orizont Economic

80 Arabia Saudită. Regatul se schimbă din temelii...

- **Edith și Emilian M. DOBRESCU**

V. Serviciile de informații în secolul XXI și problemele de securitate

84 Reforme ample de dezvoltare și modernizare a Armatei Populare de Eliberare a Chinei

- **Octavian DUMITRESCU**

VI. Tehnologii și echipamente cu întrebuințare militară, noi sisteme de arme

95 Elicopterul Sikorsky S-97

- **Cornel VAIDA**

96 Vehiculul blindat Stryker Dragon

- **Cornel VAIDA**

VII. Apariții editoriale, studii, materiale noi

97 Creierul Pentagonului. O istorie necenzurată a DARPA, autoare **Annie JACOBSEN**, prezentată de **Cornel VAIDA**

98 Autonomia strategică și apărarea Europei: pe drumul spre o armată europeană?, autori **Hans-Peter BARTELS**, **Anna Maria KELLNER** și **Uwe OPTENHOGEL (Hg)**, prezentată de **Cornel VAIDA**

Motto: "Opiniile sunt libere, dar nu și obligatorii"—I.L.Caragiale

EDITORIAL

100 de ani de la finalul Primului Război Mondial și situația geopolitică actuală



Corneliu PIVARIU

Motto: "Ziua de mâine a trecut de mult" - vers popular

La 11 noiembrie 2018, la Paris, Emmanuel Macron, președintele Franței a ținut, la Arcul de Triumf, în fața peste 70 de șefi de state și guverne, un discurs marcând aniversarea a 100 de ani de la Armistițiul care a dus la sfârșitul Primului Război Mondial și apoi, împreună cu unii din omologii săi, (absența notabilă fiind președintele american Donald Trump) și șefi de organizații internaționale (ONU, UNESCO, OCDE, FMI, etc), a semnat o declarație comună cu ocazia primei sesiuni a Forumului de Pace de la Paris (inițiativă franceză din ianuarie 2018, care se pare însă că nu se va bucura de o foarte mare atenție internațională).

Sfârșitul Primului Război Mondial a marcat câteva evoluții importante, cum ar fi sfârșitul imperiilor europene și apariția Uniunii Sovietice, intrarea Statelor Unite ale Americii în rândul marilor puteri globale, care a constituit un punct de reper în istoria mondială, dar și o contribuție la declanșarea celui De-al Doilea Război Mondial. În pofida dorinței președintelui francez de a oferi o imagine pacifistă a lumii, am văzut că lupta pentru supremația mondială este în curs, iar evoluțiile din ultimii ani ne-au demonstrat că nimic din ceea ce credeam că ar fi pilonii Europei de după cel De-al Doilea Război Mondial nu mai este garantat, ba chiar că pericolul izbucnirii celui de-al Treilea Război Mondial este în continuă creștere.

Președintele Macron a afirmat, printre altele, în discursul său din 11 noiembrie că "patriotismul este exact opusul naționalismului", afirmație pe care o găsim reluată și îmbrățișată de multe formațiuni și personalități adevărate ale globalismului fără frontiere și pe care, din considerente ce nu le dezvoltăm în acest spațiu, o considerăm destul de forțată. În același timp menționăm discursul secretarului de stat american Mike Pompeo de la Bruxelles, la German Marshall Fund din 4 decembrie, cu titlul "Restaurarea rolului statului-național în ordinea liberală internațională".

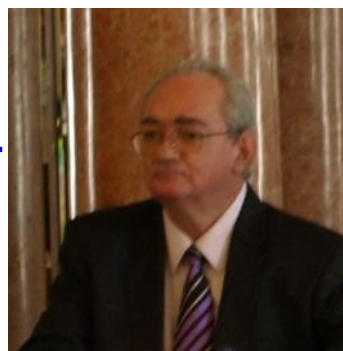
În fapt, liderii actuali ai lumii democratice nu stau prea bine în funcțiile lor, președintele Macron este confruntat cu o vehementă opoziție mascată de mișcarea vestelor galbene, o ridicare de facto împotriva globalismului și nepăsării față de situația celor cu venituri mici și mijlocii, Donald Trump este în continuare confruntat de o puternică opoziție politică sprijinită de o mare parte a media americane, Angela Merkel va preda ștafeta după aproape două decenii la conducerea Germaniei, Theresa May nu se simte nici ea prea bine în Marea Britanie iar conducerea Uniunii Europene de la Bruxelles nu reușește să găsească soluții viabile și pragmatice la situația politică cu care se confruntă.

Situația actuală este ilustrată și de apariția, încă din vara anului 2014, într-o publicație rusă, a unei hărți a Europei într-o nouă viziune (reamintim că în 2006 un cercetător american publica o hartă a Noului Orient Mijlociu). Câteva din modificările importante: apariția Noii Rusii (cu regiunile separatiste Donețk și Lugansk, Crimeea și tot sudul Ucrainei de la Marea Neagră, inclusiv zona separatistă Transnistria); amputarea Poloniei de către Germania și apariția unui nou stat Galiția (cu teritorii în principal din Polonia și Ucraina); dispariția Belgiei, din care rămâne doar Valonia în timp ce zona flamandă este inclusă în Olanda; Italia se divide în Nord și Sud, în Spania apar Tara Bascilor și Catalonia, apare Albania Mare, Turcia ia o parte din sud-estul Bulgariei iar Ungaria o parte din vestul României (Banatul și o parte din Transilvania).

Acestea ar fi unele din modificările care ar putea fi vizibile, dar să nu uităm că lupta pentru supremație pe plan global se dă între puterea politico-militară a statelor și puterea politico-economică a corporațiilor. Îngrijorează și mai mult politica pe termen lung a corporațiilor care se concentrează pe distrugerea normelor tradiționale ale familiei, căsătoriei și creșterii copiilor în favoarea unei autonomii individuale, a inventării unei identități egoiste și a unui stil de viață care exclude angajamentele familiale pe termen lung. O opțiune păguboasă pe termen lung a acestor corporații.

Viitorul nu sună prea bine și se pare că ziua de mâine a trecut de mult. Credem că totuși, depinde de noi toți, să o regăsim și să ne regăsim, cu toții, pentru a evita un nou război catastrofal.

GEOPOLITICA CURCUBEULUI



2. Puțină istorie

Prof.univ.dr. Dorian VLĂDEANU

1. De la Rio la Tel Aviv

Luna mai, anul 2018, **Tel Aviv**: are loc cea mai mare demonstrație gay din Orientul Apropiat și Mijlociu, cu participarea a peste 300.000 de persoane, la care s-au adăugat alte zeci de mii de turiști veniți special pentru acest eveniment, inclusiv ambasadorul Marii Britanii în Israel. Demonstrația are loc la 10 ani de la înființarea Centrului Gay din Tel Aviv și exact la 70 de ani de la proclamarea independenței Israelului. Primarul Tel Aviv-ului promite că va învinge toate barierele legislative și stereotipurile legate de comunitatea homosexualilor.

Rio de Janeiro, septembrie, în fiecare an: peste un milion de participanți la cea mai mare paradă LGBT din lume, pe plaja Copacabana.

12 iunie, 2016, **Orlando, Florida, SUA** – atac terorist revendicat de ISIS, cu peste 100 de victime din care 50 morți, la clubul local gay Pulse Night.

23 mai, 2013, **Paris, Varșovia, Rio de Janeiro, Cracovia, Lubliu, Poznan** – sute de mii de oameni ieșiți în stradă în cadrul unor uriașe manifestații anti-gay.

15 iulie, 2012, **Sao Paulo**: peste un milion de creștini evanghelici participă la Marșul anual pentru Iisus și pentru normalitatea ființei umane. Organizatorii susțin că la marșurile viitoare vor participa cu mult peste 4,5 milioane persoane.

Orașul Charlotte, Carolina de Nord, SUA – consiliul municipal a adoptat o ordonanță care permite persoanelor transgender să folosească toaletele ambelor sexe, în orice instituție publică sau privată...

Bazele Școlii de la Frankfurt au fost puse undeva la începutul sec. XX (1920-1922), școală care a fost unul din principalii furnizori de ideologi marxiști și neomarxiști, și care, în raport cu sistemele comuniste, capitaliste, fasciste și naziste, se aflau într-o adâncă și severă dizidență. Critici atât ai capitalismului cât și ai socialismului de tip sovietic, teoreticienii acestei școli erau și sunt preocupați de posibilitatea dezvoltării unei căi alternative de dezvoltare socială.

Figură proeminentă a Școlii de la Frankfurt, **H. Marcuse** lansează conceptul privind așa-numita **toleranță eliberatoare**, a cărei dezvoltare se poate împiedica de concepte tradiționale ca familia și morala în coordonatele lor clasice, multimilenare.

Theodor Adorno, un alt reprezentant al acestei școli, în „celebra” lui carte, **Personalitatea autoritară**, caracterizează drept **fenomene patologice** „calitatea de a fi părinte, atitudinile și abordările tradiționale față de familie, sex, creștinism și patriotism”.

Când **Nietzsche** a lansat expresia „transvaluarea tuturor valorilor” (ceea ce înseamnă că toate vechile păcate sunt reabilitate – cum ar fi lăcomia, imoralitatea, egoismul extrem, etc. devin virtuți – respectiv toate calitățile, virtuțile „vechi”, tradiționale, devin păcate și vicii fundamentale), corifeii Școlii de la Frankfurt le-au și încorporat în marxismul lor cultural, astfel că, printre altele, și desființarea religiilor figura la loc de frunte în lista preocupărilor vechilor și noilor ideologi (asupra acestor aspecte se va reveni mai târziu).

Critica permanentă a oricui – totul dar absolut totul trebuie criticat la nesfârșit, cu sau fără motiv, de mai mult sau mai puțin pricepuți (mai ales) în treburile guvernării. Astfel se pune presiune în permanență, **până la obsesie, apoi până**

la oboseală și ulterior abandon în și de către conștiința publicului, a unor teme de importanță covârșitoare: familia, biserica, copiii, statul, guvernul, tradițiile, istoria, etc. Rezultatul scontat nu poate fi decât cel care se vede de-a lungul și de-a latul întregii planete: nesiguranță, fragilitate socială și economică, relativizare generalizată, dezbinare adâncă și extinsă, conflict perpetuu de la micro la macro structuri sociale și politice, militare ori economice (chiar dacă până nu demult au fost prieteni timp de secole); **teoria critică** este „baza de studii” pentru cele mai respectabile colegii și universități americane devenite astfel sursa „academică” a corectitudinii politice.

Corectitudinea politică (o altă creație care „radiază” din direcția Școlii de la Frankfurt) reprezintă în esență un ansamblu de reguli și practici care permit inhibarea exprimării anumitor idei contrare trendului sau liniei „la modă” (nu neapărat oficială) și care în final are ca rezultat **oprimarea libertății de exprimare fără utilizarea din start și la vedere a forței** de coerciție ci doar a unei anumite „forțe de convingere”.

Aceștia au fost și sunt câțiva din vectorii fundamentelor ideologice ale neomarxismului care izvorăște în mod continuu de la școala sus amintită și corifeii ei, mai vechi sau mai noi, de generații întregi, înrudite sau nu...

Să vedem însă ce altceva important ne mai spune și învață (când ne convine) istoria!...

Istoria ne arată că secole la rând bărbații și femeile au purtat cam același tip de haine. În Grecia și Roma antică, Japonia, India, China, Malaezia – se purta o îmbrăcăminte... unisex! Bărbații japonezi purtau kimonouri (unii dintre ei mai poartă și astăzi) iar în cultura Maya doar bărbații purtau bijuterii.

Și să nu uităm nici țara de referință a modei în toate timpurile, Franța, în al cărei ev mediu bărbații și femeile se întreceau, de la egal la egal, în a purta panglici, șireturi de tot felul de volane și volănașe. Fără discriminare de gen!...

3. Știință și conștiință

Prin preocupările pe care le are ca și prin per-

sonalitățile care o reprezintă, știința a fost, este și va fi (sperăm) un templu cel mai adesea inaccesibil indivizilor cu o morală și etică îndoielnică dar și acelora cu pregătire puțină și pretenții multe (de regulă se numesc politicieni). Și totuși există metode de a fisura și pătrunde în templul științei prin chiar unii din slujitorii ei. Teribila economie de piață știe să stimuleze viciul lăcomiei și de aici până la omul de știință mercenar, cu bani dar fără conștiință, nu mai este decât un pas. Foarte mic!...

Tot mai frecvent, acești mercenari acoperă, cu o ușurință care vine doar din suportul financiar care-i susține în majoritatea timpului și mijloacelor media (scrisă sau audio-video). Ceilalți nu se bucură de un astfel de privilegiu și mai apar, pe riscul asumat al unor posturi radio sau de televiziune (foarte rare), dar pe durate de timp comparabile cu cele alocate pentru patru-cinci reclame la produse îndoielnice.

Am simțit nevoia unui astfel de preambul căci, în tematica abordată, vom face apel frecvent la această caracteristică a comportamentului într-un domeniu care trebuia, cu orice sacrificiu și spre binele întregii omeniri, să rămână curat.

Apar tot mai frecvent, din partea unor istorici, sociologi, filozofi, psihologi, ideea că societatea și civilizația umană ar fi „mult mai departe” dacă femeile ar fi fost lăsate să-și utilizeze pe deplin capacitățile. Și ar fi fost și mai departe dacă și bărbații nu ar fi dezvoltat atâtea frustrări interioare fiindcă „rolul de gen” nu i-a lăsat să-și exprime sentimentele.

Aceeași „oameni de știință” nu-și exprimă însă nici o părere de cât de „departe” ar fi fost societatea și civilizația umană dacă milenii s-ar fi scurs fără atâtea războaie, fără sclavie, fără lăcomie, fără arme atomice care să distrugă întreaga planetă de mai multe zeci de ori, etc. Să revenim însă la **rolul de gen**, la afirmațiile și întrebările legate de acest concept.

Conform literaturii „de specialitate”, dezavantajele „de gen” sunt de-a dreptul copleșitoare (!?). Studiile (!?) arată că femeile care au adoptat un rol tradițional feminin, fiind casnice, numără mai multe cazuri de depresii decât cele care și-au dezvoltat o carieră. Deasemenea s-a arătat că

există o corelație directă între presiunea societății în ceea ce privește „rolurile de gen” masculin și mortalitatea crescută din rândurile acesteia. O primă idee care rezultă din enunțurile „științifice” de mai sus, scrisă și susținută de corifeii Școlii de la Frankfurt (și de prin alte părți, la fel de celebre) este aceea că se enunță, pur și simplu ca un postulat (prin urmare nu trebuie nici o demonstrație) că felul de a fi al fiecărui individ este „independent de caracteristicile sale biologice native”; iar **The National Institute of Mental Health (NIMH)** din SUA, atrage atenția asupra „crizelor acute referitoare la sănătatea mintală a bărbaților urmare a **stereotipurilor de gen**”.

Probabil că nu există pentru publicul larg un domeniu mai popularizat al sociologiei decât cel al sondajelor, sondaje al căror scop este „multiplu” (de la acela de a informa parțial, până la acela de a dezinforma total).

Asociațiile LGBT de pe toate meridianele au lansat o „torpilă sociologică” al cărei scop era să „scufunde” toate adevărurile demonstrate ale sociologiei **contrare adevărului lor** conform căruia comunitățile minoritare din această categorie ar reprezenta, nici mai mult nici mai puțin decât 10% din populație UE (ba unii președinți de state au ajuns să proclame procente de 20% - nimeni nu știe de ce). Și în Marea Britanie și în SUA s-au făcut atunci sondaje care să vadă dacă această „constantă continentală”, de 10%, are un suport real (și care a fost „descoperită” de **Alfred Kinsey**, biolog, psiholog, sexolog, și despre care arhiepiscopul romano-catolic **Paul Schulte** spunea că: „**Dr. Kinsey a înjosit știința**”).

După finalizarea sondajelor, rezultatele au fost de-a dreptul surprinzătoare: și în Marea Britanie dar și în SUA, procentul nu era de 10%, ci sub 2%! (ultimul sondaj de acest fel a avut loc în SUA, în anul 2002, iar rezultatele se încadrau în intervalul 1,7-1,9%).

Pentru înțelegerea mai ușoară a eventualilor termeni (oarecum nespecifici vorbirii și preocupărilor curente) să readucem aminte câteva definiții:

Gender reprezintă un concept dinamic și care arată că, în orice mediu, înțelesul său se

schimbă de-a lungul timpului, fiind influențat de o serie de concepte și obiceiuri specifice epocii în raport cu rasa, etnia, vârsta, sexul, clasa socială.

Identitatea gender (sau identitatea de gen) exprimă trăirea subiectivă a rolurilor date de societate, instituție, etc.

Rolul gender și identitatea de gen se află, prin urmare, într-o relație reciprocă în cadrul procesului evolutiv de constituire a personalității.

Alături de aceste noțiuni, un rol de primă mărime îl reprezintă conceptul **stereotip de gen**, concept pentru care există mai multe definiții:

Stereotipul de gen reprezintă situația în care bărbații și femeile sunt prezentați în rolurile lor tradiționale conferite de societate într-un anumit context dat de epocă, societate, tradiție, cutume, credințe, atribuite acestora în virtutea caracteristicilor și apratenenței lor de gen, ca urmare a persistenței unor opinii, percepții, prejudecăți despre rolurile, în societate și familie, a femeilor și bărbaților.

Mai sintetic, **stereotipurile de gen** sunt acele concepții, idei, convingeri și credințe pe care oamenii dintr-o anumită cultură sau societate le au în ceea ce privește așteptările „normale” de la ambele sexe.

Derivat din stereotipurile de gen este și conceptul de **stereotipul cultural de gen**, care reprezintă acele stereotipuri în care cultura are un rol relevant în modul în care ne formăm imaginile în ceea ce privește rolurile diferențiate ale reprezentanților celor două sexe (bărbați și femei) prin intermediul produselor și activităților culturale educative (filme, presă, școală, artă, etc).

În urma „studiilor” s-au observat, de-a lungul timpului, o serie de asimetrii în ceea ce privește genurile, astfel că:

a. deși femeile reprezintă majoritatea în populația planetei, sunt mai rar reprezentate printr-o imagine publică, comparativ cu bărbații;

b. percepția generală ar fi aceea că femeia este o ființă și o prezență slabă, în timp ce bărbații sunt persoane active, mereu în căutare de

afirmare;

c. bărbații sunt prezentați ca și conducători, iar femeile ca subordonate.

Oamenii de știință dedicați stereotipurilor de gen au mai stabilit că nu doar biologicul determină caracteristicile unui om, ci și educația, cultura, clasa socială de care aparține, orientarea sexuală (ceea ce evident, este adevărat). În plus, aceștia consideră cuplurile tradiționale de tipul bărbat-femeie și implicit, alăturarea unei terminologii duale de tipul activ/pasiv, dependent/independent, rațional/emoțional, bărbat/femeie, soț/soție, depășită de mult timp, care au drept cauză ignoranța și lipsa de educație... De asemenea, aceiași oameni de știință au arătat că, din punct de vedere psihologic, lingvistic și al dezvoltării, diferențele notabile dintre un bărbat și o femeie sunt tot atâtea ca cele dintre două femei sau doi bărbați. Cum a fost posibilă o asemenea evaluare? Nu se știe...

Revenind la stereotipurile de gen, se consideră că impactul negativ al perpetuării prezenței acestora în viața curentă vizează o multitudine de aspecte ale vieții sociale, dintre care se menționează:

a. Menținerea rolurilor de gen tradiționale pentru femei și bărbați, supra-simplificarea și direcționarea opiniei publice către judecăți și exagerări greșite privind natura umană. Mai concret, dacă așteptările sunt ca bărbații să fie promotorii progresului științific și artistic, atunci pentru femei așteptările sunt mult mai terne, mai obișnuite, mai banale, cum ar fi înclinația femeilor pentru „a inspira” și îngriji bărbații. Prin urmare viziunile tradiționale vor inhiba și vor descuraja pe reprezentanții ambilor sexe să caute să-și dezvolte și să exercite și alte roluri... (!?)

b. Stereotipurile de gen sunt purtătoare de valori negative astfel că femeile sunt considerate ca fiind mai puțin capabile de performanțe. În schimb, bărbații sunt considerați a fi mai capabili decât femeile în majoritatea domeniilor de activitate ba chiar sunt domenii rezervate aproape în exclusivitate acestora (pilotarea avioanelor, armată, poliție, etc).

c. Stereotipurile tind să se transforme în **profeții care se autorealizează** deoarece acțiunile oamenilor sunt deopotrivă influențate, motivate și dependente de interese, circumstanțe, preferințe dar și de supozițiile pe care le formulează unii față de alții, în condițiile inoculării unor idei învechite, preconcepute de tipul: tu ești fetiță și nu ai voie/ai voie să faci cutare sau cutare treabă (pentru băieți acționând evident, același mecanism de blocare fixat subconștient). Dacă de mică se inoculează unei fetițe că are „o minte de bărbat” (și invers), fetița va tinde spre un altfel de comportament (sperăm totuși ca în ipoteza unui viitor și ultim război mondial, soldații să nu fie femei în timp ce bărbații să rămână acasă, să dea copiilor mâncare, să spele rufe și să ștergă praful).

d. Stereotipurile exercită presiuni reale asupra indivizilor în ceea ce privește comportamentul în moduri prescrise. Astfel, dacă bărbăția este confundată cel mai adesea cu agresivitatea, duritatea, grosolănia, atunci are loc o confuzie (și invers, feminitatea este asociată cu pasivitatea, servitutea, compasiunea, etc).

Prin urmare (zic oamenii de știință la care făceam referire mai sus) se constată că:

a. La nivel de societate, stereotipurile de gen, orientând bărbații și femeile spre strategii de viață și modalități de autoafirmare diferite, condiționează și determină poziții sociale inegale pentru bărbați și femei (cum rămâne totuși cu marile regine ale Angliei, cu doamna de fier, Margaret Thatcher, cu dna cancelar Merkel, etc, personalități care se sustrag de la astfel de concluzii, cu atâtea milioane de medici, ingineri, profesori, sportivi, juriști, cercetători, femei – cum rămâne?!),

b. La nivelul relațiilor interpersonale, stereotipurile de gen impun ca între bărbați și femei să apară un tip de relații de subordonare în cadrul cărora bărbatul, datorită unui statut social mai înalt, exercită rolul de lider, ocupând o funcție dominantă.

c. Aceiași „oameni de știință” au mai constatat că o lume în care stereotipurile de gen își fac, de-a dreptul, „de cap” este lumea copiilor, lume care suferă cumplit și de milenii din cauza

„confuziei de gen”. De exemplu:

– mulți băieți nu ar mai fi plâns (și nu ar fi fost apoi bolnavi la maturitate) dacă părinții le-ar fi cumpărat ursuleți roz și sândăluțe roșii – așa ceva însă nu s-a putut pentru că pur și simplu acestea sunt obiecte destinate exclusiv fetițelor (e greu de imaginat suferința creată de o astfel de interdicție).

– „doar băieții joacă hochei, nu și fetițele” – este iarăși greu de estimat câte zeci de milioane de fetițe nedreptățite suferă și plâng în fiecare zi din cauza stereotipului de gen, de atâtea decenii...

– fetițele au grijă de păpuși și fac curățenie într-o casă roz;

– băieții fac sport sau practică jocuri pe calculator;

– „băieții nu au voie să plângă” sau „fetițele trebuie să fie îmbrăcate frumos și curat”.

Rămâne de văzut dacă fetițele, murdare și îmbrăcate neglijent vor mai diminua din stereotipurile de gen ori dacă vederea a mii de băieți, plângând neînhibați de idei preconcepute, ne-ar face să mai micșorăm și suferințele milioaneilor de copii care n-au după ce să bea apă (dar nici apă nu au!).

Și în publicitate se manifestă din plin aceste nefaste stereotipuri de gen, astfel că:

– bărbații apar mai ales în publicitatea la mașini, produsele bancare, etc, iar

– femeile apar în reclamele pentru produse cosmetice și de uz casnic.

Cel mai popular mod de a prezenta o femeie într-o reclamă este în rol de gospodină obsedată de pata de pe haina soțului sau de pe fața de masă, de soție și mamă aflate în criză de idei pentru meniul de la cină.

Mai apar și exemple „netradiționale” care tot stereotipuri de gen rămân; aici se încadrează femeile seducătoare, de tip „vampă”, care fac reclame la ținute diverse dar mai ales la costume de baie (în această privință consider totuși că ar trebui întrebați și producătorii dacă ar dori ca reclamă la costumele de baie – fie ele și pentru

femei – să aibă ca prezentatori unul-doi bărbați supraponderali, de 120-150 kg/bucată!)...Vom adânci analiza acestor probleme în cele ce urmează.

4. Cele șase porunci

Ne aflăm în anul 1987, SUA, unde apare articolul **„The overhauling of straight America”** (Îndreptarea Americii homosexuale), articol care a devenit referința privind tacticile care trebuie utilizate de mișcarea heterosexualilor pentru a se impune în ochii opiniei publice americane (autorii articolului sunt doi cunoscuți activiști homosexuali, **Marshal Kirk și Erasates Pill – pe numele său adevărat, Hunter Madsen**). **M. Kirk**, absolvent Harvard, era cercetător în neuropsihiatrie, iar **E. Pill** avea doctoratul în politici sociale, fiind **expert în tactici de persuasiune publică** și marketing social (deasemenea, absolvent de Harvard).

În articol (publicat în revista pentru homosexuali „Guide”) se dezvoltă o strategie care avea (și are) trei direcții de bază:

a. acceptarea, de către publicul larg, a homosexualității;

b. demonizarea oponentilor homosexualității;

c. toate campaniile se vor baza nu pe argumente raționale ci pe **manipularea emoțională a publicului**.

Ulterior, articolul a fost dezvoltat, de aceeași autori, într-un fel de manifest al mișcării homosexuale dar mult mai elaborat, astfel că, nu după mult timp **a apărut o carte**, de vreo 400 de pagini, intitulată **„After the ball: How America will Conquer Its Fear and Hatred of Gays in the 90s** (După bal: Cum își va depăși America teama și ura de homosexuali în anii 90). Conform acestui manual, **există trei vectori fundamentali de acțiune, ultimul fiind dezvoltat în șase pași (porunci)**. Enunțul succint al celor trei vectori este redat în sinteza de mai jos, astfel că:

„Primul lucru care trebuie făcut este desensibilizarea publicului american cu privire la homo-

sexuali și la drepturile acestora. A desensibiliza publicul înseamnă a-l face să privească homosexualitatea cu indiferență, fără nici o emoție.”

Strategiile trebuie aplicate astfel încât publicul ostil să ajungă să pună preferințele sexuale pe același palier cu preferințele pentru aromele de înghețată. „Cel puțin la început, urmărim să desensibilizăm publicul și nimic mai mult. Nu trebuie și nu ne putem aștepta la o „apreciere” sau „înțelegere” deplină a homosexualității din partea unui om obișnuit. **Uitați a convinge masele că homosexualitatea este un lucru bun.** Însă dacă îi faci să gândească că acesta este doar un lucru obișnuit, dacă îi faci să ridice din umeri, atunci lupta ta e practic câștigată.”

Mass-media este principalul vector de propagandă; orice campanie care urmărește realizarea acestei schimbări trebuie să realizeze, cumulativ șase lucruri (porunci):

P1: Vorbiți despre homosexuali și homosexualitate cât mai tare și cât mai des posibil.

„Principiul din spatele acestei atitudini este simplu”, spun și scriu Kirk și Pill, căci „aproape orice comportament începe să pară normal dacă ești expus la el suficient de mult timp și în suficient de multe locuri. Acceptabilitatea noului comportament va depinde în ultimă instanță de numărul de cunoscuți care îl practică, îl ignoră sau îl acceptă. Modalitatea prin care putem atenua sensibilități primare față de homosexualitate este să facem ca mulți oameni să vorbească mult despre acest subiect, într-o manieră neutră sau pozitivă.” Deasemenea, autorii spun că „în fazele primare ale oricărei campanii îndreptate către cetățeanul heterosexual, masele nu trebuie să fie șocate și îndepărtate prin expunerea prematură la comportamentul social în sine. În schimb, descrierile sexuale trebuie reduse la minim iar drepturile homosexualilor trebuie prezentate cât mai mult posibil ca o chestiune socială”. Așadar, autorii insistă și subliniază importanța discuțiilor, prin toate mijloacele, problematicile comunităților homosexualilor în mass-media vizuală, în filme și la televiziune deoarece acestea sunt „cele mai puternice instituții formatoare de imagine în societatea occidentală”.

În acest sens, autorii consideră Hollywood-ul ca fiind „cea mai bună armă ascunsă pe care o au homosexualii pentru a desensibiliza publicul (a se vedea serialele Will and Grace sau The L Word). Nu în ultimul rând, autorii precizează că **„putem submina autoritatea morală a cultelor homofobe**, prezentându-le ca retrograde și înapoiate. Împotriva influenței puternice a religiei instituționalizate trebuie să mobilizăm influența și mai puternică a științei și opiniei publice.

O asemenea coalitie a funcționat bine și înainte, împotriva cultelor, în probleme cum ar fi divorțul și avortul.”

P2: Prezentați-i pe homosexuali ca victime, nu ca pe activiști agresivi, astfel că: „În orice campanie pentru câștigarea publicului, **homosexualii trebuie zugrăviți ca victime** care au nevoie de protecție, astfel încât, prin reflex, heterosexualii să fie înclinați să își asume, din propria inițiativă rolul de protectori.” Și continuă: „Dacă homosexualii sunt prezentați ca un grup puternic și mândru care promovează un stil de viață nonconformist și deviant, atunci ei vor fi văzuți ca o amenințare publică care justifică opoziția și represiunea. Trebuie să găsim calea de mijloc dintre a-i impresiona pe heterosexuali, nu prin numărul nostru mare, pe de o parte, și a le declanșa paranoia ostilă, pe de altă parte”.

Kirk și Pill indică două mesaje diferite despre homosexualul victimă care trebuie transmise în mod obligatoriu:

a. Homosexualii s-au născut așa cum voi văți născut heterosexuali – nu au ales ei asta și deci nu pot fi judecați din punct de vedere moral. Ce fac ei nu este ceva conștient – pentru ei este ceva firesc, natural, înscris în ADN. Destinul acesta ar fi putut fi și al vostru...

b. Apoi, heterosexualii trebuie să se poată identifica cu homosexualii **ca victime**. Domnul și doamna „Public” nu trebuie să aibă scuze pentru a spune: „Ei nu sunt ca noi.” Pentru aceasta, persoanele care apar în campania publică trebuie să fie decente și îngrijite, atrăgătoare și admirabile după standardele heterosexuale, să nu li se poa-

tă obiecta nimic.”

P3: Dați-le protectorilor o cauză dreaptă sau combateți dogmele și tradițiile ca principii.

În opinia celor doi ideologi (Kirk și Pill), o campanie media bună este aceea în care „îi înfățișează pe homosexuali ca victime ale societății și îi încurajează pe heterosexuali să le fie protectori. Campania noastră nu trebuie să ceară susținerea directă pentru practicile homosexuale, ci să preia anti-discriminarea ca temă a ei. Dreptul la liberă exprimare, libertatea credinței, libertatea de asociere, tratamentul și protecția egală în fața legii – acestea trebuie să fie aspectele aduse în atenție de campania noastră. Homofobii își îmbracă reacțiile emoționale în hainele grele ale dogmelor religioase așa că apărătorii drepturilor pentru homosexuali trebuie să fie gata să combată „dogmele ca principii”.

P4: Faceți-i pe homosexuali să pară buni. Campania trebuie să îi portretizeze pe homosexuali ca pe niște **stâlpi superiori ai societății**. Da, da, știm – șmecheria asta este atât de veche că măcăne!... Dar și alte minorități au folosit-o mereu în anunțuri care proclamă cu mândrie: „Știați că acest om mare/femeie a fost...” Însă mesajul este vital pentru toți acei heterosexuali care încă îi văd pe homosexuali ca pe niște ciudați ștersi, singuratici, ratați, bețivi, sinucigași, agresori de copii.”

P5: Faceți-i pe oponenți să pară răi.

Sfaturile celor doi oameni „de știință” continuă: „Într-o fază ulterioară a campaniei, după ce toate celelalte reclame homosexuale au devenit obișnuite, va veni momentul să îi abordăm pe restul oponenților. Ca să fim direcți, **ei trebuie demonizați!** Astfel îi vom face pe antihomosexuali să pară atât de urâți încât omul de rând să vrea să se disocieze de asemenea modele.”

Și ce ar mai trebui să ajungă la urechile și ochii publicului? Aflăm imediat: „Publicul trebuie să vadă imaginile unor homofobi gălăgioși care pot include: membri ai Klu Klux Klan (care cer cas-

trarea sau arderea de vii a homosexualilor), predicatori bigoți, cu o ură isterică, derbedei, golani și pușcăriași care vorbesc lejer despre homosexualii pe care i-ar omorî. Prinde bine și un tur prin lagărele naziste unde au fost torturați și uciși homosexualii. Aceste imagini trebuie asociate în mod obligatoriu cu cele ale homosexualilor victime, prin metoda numită de propagandiști „tehnica parantezei”. Adică, de exemplu, dacă timp de câteva secunde este arătat un predicator înfierbântat, cu ochii bulbucăți, care tună și fulgeră împotriva „sataniștilor de homosexuali”, imediat după aceea imaginea trebuie să se comute pe un „portret victimă”, pe fotografiile emoționante ale unor homosexuali care arată decent, inocent, amabil; apoi revenim asupra figurii predicatorului pentru a amplifica perceperea antitezei. Contrastul va fi evident iar efectul va fi devastator.”

P6: Solicitați fonduri!

„Orice campanie masivă va necesita cheltuieli fără precedent. Primii finanțatori sunt acele familii de homosexuali care nu au familii de întreținut. Apoi marile corporații, fundații aflate în directă legătură cu Partidul Democrat precum și (de ce nu?!) surse financiare publice!”

Doi ani mai târziu (respectiv în anul 1989), Kirk și Pill își prezintă din nou dar de o manieră mult mai explicită planul pentru propaganda de masă menită să convertească America la promovarea cauzei homosexualilor. Cităm: „...prin conversie înțelegem ceva **mult mai amenințător** la adresa stilului de viață american, fără de care nu poate avea loc nici o schimbare majoră. Înțelegem conversia emoțiilor, minții și voinței omului de rând **printr-un atac psihologic planificat, sub forma unei propagande servită poporului prin mass-media.**” Fără comentarii...

Alte surse de finanțare?!... Trebuie să știm că unul din „produsele” principale ale ideologiei ale cărei prime șase porunci tocmai ce s-au prezentat mai sus într-o manieră succintă este **confuzia sexuală**. Aceasta este justificată ca și drept al omului (?!), generând, printre altele, o nouă terminologie, promovată în regim de urgență (s-a arătat mai sus de ce atâta grabă) în parlamentele

mai multor țări (civilizate – n.a.) dar și în multe tribunale.

Se construiește așadar un nou vocabular privind „drepturile” persoanelor transgender, astfel că, de exemplu, de la „diversitatea de familii” și egalitatea între familii (terminologie apărută odată cu legalizarea căsătoriilor între homosexuali), s-a ajuns la „diversitatea corporală” (bodily diversity) și la a avea dreptul la o **identitate de gen aleasă** de fiecare persoană (gender identity), care poate fi sau nu identică cu realitatea biologică. După cum scrie **Bikle**, ne confruntăm cu o expansiune de schimbare atât a limbajului cât și (mai ales) a corpului, a trupului uman (expanding market for changing the human body). **Confuzia sexuală** (sau identitatea de gen) a creat o **piață uriașă**, aflată în plină expansiune, direct dependentă de politicile de promovare a homosexualității.

The Tides Foundation este una din marile organizații corporatiste care promovează transgenderismul, astfel că, de exemplu, dacă la Boston a apărut în 2007, prima clinică specializată în tratarea confuziei sexuale la minori, până în 2018 numărul acestora a ajuns la 30, fiecare cu un număr de paturi între 200-275 – repetăm, aceste clinici sunt dedicate dominant minorilor afectați de confuzia sexuală...

Alături de aceste clinici s-au dezvoltat, exponențial, și spitalele specializate care „tratează confuzia sexuală” (inclusiv prin proceduri chirurgicale de schimbare a sexului biologic). Evident, imediat au urmat și companiile farmaceutice specializate, cu medicamente și investiții de sute de milioane și miliarde de dolari.

Pregătirea profesională medicală urma să se alinieze acestor transformări rapide astfel că medicii cu peste 10-15 ani vechime au trebuit să se specializeze în mare viteză pentru a înțelege și „trata” transgenderismul, în a presta noile tipuri de intervenții chirurgicale și operații complexe fie pentru schimbarea de sex, fie pentru „rectificarea” sistemului osos (funcție de genul solicitat de client), ori pentru reajustarea corzilor vocale (pentru masculinizarea sau feminizarea vocii) și chiar în recalibrarea glandelor endocrine (transformarea unui bărbat în femeie sau

invers necesită luni și chiar ani de muncă). Și cum domeniul este într-o plină și accelerată dezvoltare, nu a durat mult și clinica din cadrul Universității Baylor (Texas) a raportat nașterea primului copil din lume prin transplantul unui uter natural de la o femeie la un bărbat care și-a schimbat sexul (nu, nu suntem în povești cu extratereștri...deocamdată).

Dacă ar fi să-l credem pe **Jenniffer Bilek** (și nu avem motive pentru a nu-l crede), **industria dedicată mișcării transgender** a devenit parte integrantă a complexului medical american și, conform unor surse, este chiar mai mare decât cea definită de complexul industrial militar, pe care-l concurează cu succes. Ei, acum parcă am ști câte ceva despre ce și cum dar mai ales, de ce!...

Finanțarea mișcării transgender are în frunte un nume de mare rezonanță în SUA: **familia Pritzker**, a cărei avere este în jurul a 29-30 miliarde \$, familie proprietară de firme de aparatură medicală și firme farmaceutice (nu toate dedicate mișcării transgender). Milioane de dolari au luat drumul Universității din Minnesota (6,5 milioane \$ pentru lansarea unui program de sexualitate umană), al universităților din Canada și Australia (Toronto și Melbourne). Universitatea din San Francisco (California) a primit donații de 25 milioane \$ pentru studiul disforiei la copii, iar clinicile din Ohio au beneficiat de alte milioane pentru „tratarea” copiilor suferinzi de confuzie sexuală. Nici Pentagonul nu a „scăpat” de finanțări: s-au donat peste un milion de dolari pentru „normalizarea transgenderismului în armata americană (Barack Obama l-a avut ca ministru al comerțului pe unul din membrii familiei Pritzker, sub tutela lui alocându-se încă 70 milioane \$ (!) pentru „studii” de cercetare privind terapia transgenderismului și promovarea de produse specifice pe piața transgender).

5. De la teorie la practică

Pe majoritatea continentelor și în multe țări (mai ales „civilizate”) semnele aplicării celor 6 porunci încep să se simtă tot mai sistematic și tot mai puternic.

a. Anglia este una din țările cu un „apetit” aparte pentru a veni în întâmpinarea transgen-derilor. Primul pas determinant a fost făcut de Parlament care, fără nici o consultare populară sau discuții publice, de mai mică sau mai mare cuprindere, a legalizat căsătoriile persoanelor de același sex (deși în platforma lui electorală, **David Cameron**, prim-ministru la acea vreme, platformă cu care a câștigat alegerile, nu avea nici o mențiune despre un asemenea subiect). S-a înființat și un nou portofoliu: Ministerul Egalității, al cărui ministru a explicat necesitatea acestei instituții ca fiind dată de măsurile ce trebuie întreprinse pentru a „construi o punte” către ceea ce el consideră „progresul căsătoriei persoanelor între persoane de același sex” (ne întrebăm, ca simpli observatori: oare ce simfonie ar fi compus Beethoven la auzul unei asemenea vești, întrucât știm că atunci când a aflat că Napoleon a invadat Austria și a cucerit Viena, a compus simfonia a III-a, a cărei prime părți este, după cum se cunoaște, celebrul „Marș funebru”)...

Imediat, presa „progresistă”, prin **Roz Kaveney**, a salutat cu entuziasm această schimbare notând că „acum schimbarea de sex este la fel de simplă cu schimbarea numelui...”.

Regia de transport public din Londra a interzis adresarea clasică de felul: „Doamnelor și domnilor” (deoarece adresarea cuprindea cuvinte „heteronormative”... – altă noutate în materie de concepte teoretice noi adaptate noilor necesități...homo). Astfel, în metrouri, adresarea a devenit: „Bună tuturor” – mod neutru de comunicare, susținut de Sadiq Khan, primarul musulman al Londrei. Le transmitem și noi „blânde salutări”!

Studentii din întreaga țară sunt amenințați cu „marcarea” (nu în accepțiunea nazistă, ci în cea contemporană, cu „bare”, adică marcarea informatică) dacă vor continua să utilizeze termenii „depășiți istoric”, de „ea” și „el”!

Justin Greening, ministrul egalității, a insistat pe ideea că și bisericile „trebuie determinate să țină pasul cu trendurile moderne” (oare ce ar spune zecile de mii de martiri ai creștinismului?!...). Și Președintele Camerei Comunelor a

avansat ideea că nu pot fi căsătorii egale decât atunci când „poți să te căsătorești într-o biserică, fără să fie nevoie să te lupți pentru egalitatea care reprezintă dreptul tău”. **Deasemenea, creștinii practicanți, evreii, musulmanii, sikhii, etc, nu mai pot adopta copii dacă rămân fideli religiei lor.** De altfel, între politicienii britanici există un „concurs”, o întrecere în a fi care mai de care mai radical, în cursa de a fi campioni originali pe frontul emancipărilor drepturilor „transgender”. Chiar și Înalta Curte a Marii Britanii a decretat: „Prevederile privind egalitatea în materie de orientare sexuală ar trebui să prevaleze”.

Adrian Smith, un cetățean cu serviciu dar fără funcție, din Manchester, a fost concediat pentru că a sugerat că statul „nu ar trebui să-și impună regulile în locurile de credință și conștiință”. Ulterior, nu s-au mai înregistrat astfel de atitudini (retrograde) în rândul cetățenilor obișnuiți...

Și întreprinderile mici și mijlocii plătesc opoziția, fie ea mai timidă sau nu, față de LGBT. O mică firmă irlandeză (de panificație) a fost închisă pentru că a refuzat politicos să ornameze un tort cu un mesaj pro-căsătorii între persoanele de același sex. Instanțele au transmis că „proprietarii de afaceri trebuie **obligați** să promoveze cauze LGBT, **indiferent de convingerile lor personale** (!). Drept urmare, **programele TV destinate copiilor de 3-5 ani** promovează „fluiditatea genului” (alt concept nou „scos” de ideologii mișcării) ca factor de gândire, formare și personalitate. În cor, miniștrii au negat dreptul părinților îngrijorați (deloc puțini) de a-și retrage copiii din clasele primare.

Între timp, „educatorii liberi” îi învață pe copii despre... pozițiile sexuale, despre satisfacțiile consumului de pornografie și al masturbării (?!). Dacă acestea sunt sau nu problemele definitorii ale personalității unor copii inocenți, rămâne la aprecierea fiecărui cititor... Și „lecțiile” continuă, astfel că până și advertisementele privind bolile sexuale și riscurile promiscuității sunt ridiculizate ca fiind reflexe „de modă veche”. Nici biserica nu a scăpat, astfel că **Dame Louise Casey** (consilier guvernamental) a declarat recent că:

„Nu este normal ca școlile catolice să fie homofobe și împotriva căsătoriilor gay.”

b. Canada este altă țară (civilizată) în care ideologia de tip transgen se implementează în viața de zi cu zi a cetățenilor, fără prea multe discuții și analize media. Câteva din schimbările în planul normelor legale vizează aspecte cum ar fi:

- copiii vor putea fi adoptați și crescuți de cupluri homosexuale;

- redefinirea statutului de părinte și uzurparea drepturilor parentale de către stat în paralel cu radierea terminologiei de „părinte natural” și înlocuirea cu expresia de format gender-neutral de „părinte legal”;

- restrângerea drepturilor de exprimare, conștiință și religioase, astfel că, de exemplu, orice persoană care pune în discuție căsătoria între persoane de același sex (inclusiv preoții) poate fi considerată homofobă, **fiind pasibilă de sancțiuni penale, de pierderea locului de muncă**, etc.

Apărarea drepturilor minorităților LGBT se realizează și prin intermediul mai nou înființatei Comisii și Tribunale pentru Drepturile Omului, care vor sancționa cetățenii pentru orice formă de expresie considerată în opoziție cu un comportament sexual particular sau cu grupuri protejate prin lege.

Noile reglementări permit tratamente discriminatorii în sensul în care legea prevede suportarea de către stat a cheltuielilor de judecată pentru o persoană LGBT care dă în judecată o altă persoană sau o instituție cu un comportament considerat de reclamant drept homofob (cel dat în judecată neavând același drept)...

Deasemenea, instituțiile statului canadian își asumă rolul de supervisor privind educația copiilor pentru a evalua dacă au sau nu un comportament corespunzător relativ la poziționarea față de transgen, inclusiv verificarea însușirii limbajului transgen.

Pe lângă legislația privind defăimarea, calomnia, etc, legislația canadiană a introdus și așa-numitul „delict de ură”, delict care intră sub supravăgherea poliției și se referă la modul de

adresare care poate fi instigator și jignitor pentru minoritatea transgen.

c. SUA nu vor mai acorda vize cuplurilor formate din persoane de același sex (cupluri uni-sex) dacă nu sunt căsătoriți, începând cu octombrie 2018. Criticii au considerat restricția ca fiind nedreaptă, având în vedere că există anumite țări care nu recunosc căsătoriile între parteneri de același sex.

Orașul Charlotte (Carolina de Nord): consiliul municipal tocmai ce a hotărât și a adoptat o ordonanță care... Da, ați ghicit! Care permite persoanelor transgender să folosească toaletele ambelor sexe, după bunul lor plac! Ulterior, Legislativul statului Carolina de Nord a repus normalitatea și bunul simț în drepturi. Dar nu a durat mult. De la Washington, **administrația Obama** a dat în judecată, imediat, statul **Carolina de Nord** și l-a „amenințat” cu blocarea subvențiilor federale.

A urmat statul Alabama, care a legiferat interzicerea pentru ca persoanele transgender să utilizeze toaletele persoanelor de sex opus. Și iarăși administrația Obama, de la Washington, a amenințat cu aceleași sancțiuni; și, peste noapte, legea a fost abrogată!

Nu după mult timp, corporația **Target** (unul din cele mai mari lanțuri de magazine) a „dorit” să fie prima corporație din SUA care să „integreze” total și definitiv toaletele și vestiarele bărbaților și femeilor. Au venit însă imediat reacțiile adverse din partea conservatorilor și creștinilor, care au cerut boicotarea lanțului de magazine. Acțiunile au început să scadă vertiginos, riscul falimentului bătea la ușă și decizia „transgender” a fost blocată.

În **New York** s-a emis o ordonanță municipală care sancționează cu amenzi uriașe (de până la 2500 \$) persoanele sau instituțiile care interzic unui bărbat să folosească toaletele femeilor!...

În **Minnessota**, doi „părinți” au deschis acțiune judecătorească împotriva grădiniței unde mergea fiica lor, pe motiv că respectiva grădiniță nu oferea copiilor cursuri despre transgender...

Corporațiile americane, în cadrul așa-ziselor cursuri de „incluziune socială” își instruiesc și

îndoctrinează angajații în a accepta comportamentul și preceptele (ideologia) transgender.

La **Universitatea Stanford** (California), „studenții” au lansat o petiție prin care solicitau un președinte/o președintă a universității care să fie un bărbat transformat chirurgical în femeie, lesbiană și de rasă asiatică (ce înseamnă democrația americană și economia de piață!). Totuși, oare ce te poate determina să soliciți o asemenea „arhitectură” transformată a unei ființe umane?!...

Suntem în 16 octombrie, 2013, Colorado, liceul Florența. O persoană zice că-i fată și că fetele din liceu trebuie să-l accepte în toaleta lor. Altfel, vor fi acuzate de ură și discriminare. Fetele îl reclamă pe transgender pentru hărțuire sexuală. Drept urmare, conducerea școlii comunică fetelor și părinților acestora că **dreptul băiatului de a fi transexual este mai presus de dreptul la viață privată a fetelor** (cam așa arată o posibilă ierarhizare a drepturilor și libertăților omului în cadrul **geopoliticii curcubeului**). Elevele revin însă cu plângerea la hărțuire... A revenit însă și conducerea școlii cu amenințarea că va desființa școala de atletism și că dacă nu se potolesc, le va acuza de ură și discriminare. Intervine și **Institutul de Justiție Pacific** prin intermediul unei scrisori trimise conducerii școlii, avertizând -o împotriva priorității drepturilor transsexualilor față de dreptul la intimitate al fetelor, menționând în final că: „Noi nu vom sta departe și nu vom lăsa 99,7% dintre studenții noștri să-și piardă dreptul la viața lor privată și libera exprimare doar pentru 0,3% din populație, care sunt de gen confuz.” Conducerea școlii nu a cedat, sfătuind fetele chiar să renunțe la vestiare.

Și pentru ca atmosfera socială în SUA să atingă sublimul, California a dat un exemplu și a devenit primul stat american care a legiferat dreptul fetelor și al băieților de a alege ce fel de toaletă să folosească, indiferent de sexul cu care s-a născut (și uite așa am învins.. terorismul!).

În luna august, 2016, guvernatorul democrat **Jerry Brown** a semnat documentul AB216, cunoscută și sub denumirea de „Transgender Bathroom Bill” – legea băii transsexuale. **Institutul Pacific** revine și pune în circulație o peti-



ție care obligă funcționarii publici de stat să supună proiectul de lege unui referendum pentru a putea suspenda aplicarea legii (lupta mării majorității a californienilor a continuat). Dar în state ca Massachusetts, Washington, Colorado, Connecticut, elevii și studenții se aflau deja sub puterea deciziilor conducerilor școlilor și universităților în care activau, instituții în care erau deja instituite **politicile de prioritate a drepturilor minorităților transgender vs drepturile majorității zdrobitoare** (menționate și de Institutul de Justiție Pacific).

6. Concluzii (!?)

Urmăream, de curând, un documentar în care o gazelă, îngrozită de perspectiva de a fi sfâșiată de vie de teribilii câini africani, s-a aruncat fără ezitare într-un lac plin cu crocodili. A avut șansa să ajungă pe malul opus și să scape și de crocodili și de câini; a reușit să mai trăiască o zi!... Alte documentare arată cum 10-11 câini africani pun pe fugă turme de mii de antilope gnu, care, în anumite condiții, ar putea strivi pe urmăritori în câteva clipe.

Concluzia este simplă: nu este de ajuns să fii majoritar ca să ai dreptate sau să-ți impui punctul de vedere. Câteodată te descurci mai bine de unul singur... dar nu mult timp.

David Burrow, parlamentar britanic și susținător al **Coaliției pentru Căsătorie**, a fost agresat în modul cel mai dezgustător și decadent (nu se știe de cine, dar ne putem imagina), iar copiii lui au fost amenințați, la școală, cu moartea.

Iain Dale, om de presă, a promis să-i dezvăluie pe toți parlamentarii gay din parlamentul britanic care au votat un act normativ care limita cererile comunităților minoritare LGBT.

Richard Page, cetățean britanic, a fost concediat pentru „abateri grave”: a susținut că pentru copii ar fi șanse mai bune dacă ar fi adoptați de cupluri heterosexuale.

Guvernul Bulgariei, sub pretextul „protejării femeilor și copiilor”, a refuzat ratificarea **Convenției de la Istanbul** (ca de altfel și Polonia, Lituania, Austria, Belgia, Ungaria, etc). Motivația a fost că „ideologia de gen este străină de limbajul și mentalitatea țării”.

Convenția de la Istanbul privind prevenirea violenței împotriva femeilor și violenței domestice reprezintă tratatul internațional adoptat de Consiliul Europei pe 11 mai 2011, care are ca scop prevenirea violenței, protecția victimelor și trimiterea în judecată a infractorilor. Convenția, dincolo de un titlu plin de intenții bune, stabilește că toleranța și nepedepsirea unor acte de violență împotriva femeilor constituie încălcări ale drepturilor omului și forme de discriminare pe criteriul gen. Până în august 2016, 46 de state au semnat-o și 33 de state au respins-o.

Printre altele, statele semnatare au o serie de obligații, dintre care enumerăm următoarele:

a. Organizarea de campanii de informare și educare privind **eliminarea stereotipurilor de gen, a modelelor culturale și obiceiurilor (tradițiilor) care influențează direct** „concilierea vieții profesionale cu viața de familie” (?!).

b. Includerea în programele școlare, **de la cele mai fragede vârste**, a noțiunilor privind identitatea și egalitatea de gen.

c. Integrarea perspectivei de gen în manualele școlare și combaterea stereotipurilor de gen în rândul tinerilor.

Conform Convenției de la Istanbul, genul este definit ca fiind un „construct social funcție de rolurile de gen pe care o societate le consideră adecvate”. Prin urmare, dacă **Statutul de la Roma** (emis în iulie 1998) definea genul în raport cu particularitățile biologice individuale, ideologia

de gen (cuprinsă în Convenția de la Istanbul) spune răspicat și foarte decis că nu suntem ceea ce suntem, că genul nu este cel cu care ne-am născut, ci este „cel cu care vrem să ne identificăm”. Ideologia de gen învață copilul că este băiat fiindcă se joacă de-a războiul, iar pe un alt copil că este fată fiindcă a primit cadou o păpușă. Și nu pentru că băiatul este băiat și fata este fată, pentru că așa s-au născut ei... A afirma așa ceva reprezintă și va reprezenta un delict din perspectiva ideologiei de gen.

Realizează oricine că în fond **ideologia de gen este o ideologie a confuziei**, a iluziilor, în care **egalitatea de gen nu înseamnă egalitatea dintre femeie și bărbat**, ci faptul că fiecare individ poate îndeplini și asuma, în mod egal, un gen sau altul (pot să fiu 1% femeie deși sunt de sex feminin, dar în realitate mă simt 80% bărbat! – sper că este clar pentru toată lumea...). Pot fi așa-dar, în mod egal, de celălalt gen la fel cum pot să nu am nici un gen, să fiu o entitate nonbinară...

Și totuși, **Carta Drepturilor Fundamentale ale Omului**, însușită de Uniunea Europeană, statutează dreptul părinților de a asigura educarea și instruirea copiilor potrivit propriilor convingeri religioase, filozofice și pedagogice.

Pe de altă parte, Convenția de la Istanbul stabilește (în articolul 12) că statul care a rectificat Convenția **se obligă să schimbe modelele sociale, culturale și de comportament** bazate, printre altele, pe rolurile ne-stereotipe de gen, stereotipurile de gen fiind ceea ce credem că intră în atribuțiile unei familii clasice, tradiționale. Care din actele normative menționate mai sus va fi aplicat în viitor?

Și totuși, revenind la viața curentă, de zi cu zi, se constată că există un număr tot mai mare de copii cu părinți homosexuali care încep „să vorbească” și să povestească despre pedepsele pe care la primesc dacă „dau din casă”.

Recent, a parvenit o știre din Marea Britanie conform căreia, în 2016, existau peste 1.400 de copii care sufereau de confuzie de gen (un număr dublu față de anul precedent). Terapia pentru acești copii costă milioane de lire sterline anual (confuzia sexuală este rezultatul direct și imediat al educației sexuale din învățământul

primar și preuniversitar).

Aceste aspecte (ca și multe altele) au determinat și **bisericile creștine din Slovacia** să trimită guvernului o scrisoare de protest și avertisment în care precizează că schimbările aduse de timpurile moderne au pus accentul pe **interese și dezvoltare personală, individualism, evitarea și chiar anularea preceptelor de morală și etică**, toate acestea producând efecte negative. „Ne exprimăm îngrijorarea cu privire la inițiativele de ratificare a Convenției de la Istanbul de către Consiliul Europei. Ne exprimăm temerea că respectivul document va consolida agenda teoriei de gen și va afecta fundamental familia naturală. Facem apel la guvernul slovac să-și retragă semnătura de pe acest document.”

Colegiul American de Pediatrie (colegiu cu sediul în SUA) a lansat în martie 2016 un document prin care avertizează asupra nocivității impactului ideologiei de gen asupra copiilor, din care redăm câteva extrase:

a. Sexualitatea umană este o trăsătură biologică obiectivă și binară: XY și XX sunt indicii genetice sănătoase, nu indicii ale unor malformații genetice. Normalitatea pentru ființa umană este să fie concepută ca persoană masculină ori ca persoană feminină. Prin natura ei intrinsecă, sexualitatea umană este binară. Dezordinile foarte rare de diferențiere sexuală sunt deviații medicale identificabile de la norma sexuală binară.

b. Nimeni nu se naște cu un gen, dar toți ne naștem cu un sex biologic. Genul (identificarea subiectivă și normativă ca bărbat sau femeie) este un concept sociologic și psihologic. Nu unul biologic. Persoanele care „simt” că aparțin sexului opus „ori undeva la mijloc” nu constituie „al treilea sex”. Ei rămân din punct de vedere biologic, bărbați și femei.”

c. Senzația, impresia unei persoane că nu este ceea ce este din punct de vedere biologic, sub aspectul sexului, relevă prezența unei gândiri confuze. Pentru copii, această confuzie se numește **disforie de gen**, o boală a minții recunoscută și menționată în toate tratatele și manualele Asociației Americane de Psihiatrie.

d. Pubertatea nu este o boală iar hormonii de blocare a pubertății sunt **periculoși** deoarece induc o boală – **absența pubertății care inhibă creșterea, maturizarea și fertilitatea unui copil** care înainte era sănătos biologic (și mental).

e. Copiii care folosesc blocanți ai pubertății (puberty blockers) pentru a se identifica cu sexul opus, vor avea nevoie de hormoni de revenire la sexualitatea normală în anii târzii ai adolescenței. Acești hormoni sunt asociați cu riscuri mari de sănătate (atacuri de cord, hipertensiune, cancer, slăbirea imunității, blocarea sau diminuarea drastică a fertilității).

f. Incidența suicidului la persoane care-și schimbă sexul biologic prin proceduri chirurgicale sau folosesc hormoni pentru a dobândi sexul opus este de 20 până la 100 de ori mai mare decât pentru restul populației (chiar și în Suedia, unde gradul de acceptabilitate a persoanelor transgender este practic de 100%). Se mai pune o întrebare: care persoană și de ce ar condamna la un astfel de destin tinereii, știind că 88% dintre fete și 98% dintre băieții care suferă de confuzie sexuală în anii pubertății pot să-și revină la normal ?!...

g. Condiționarea copiilor să gândească și să accepte adoptarea unui mod de viață, reprezentată o direcție care abuzează atât de copii cât și de părinții care, în marea lor majoritate, se opun unor astfel de practici.

Adoptarea și promovarea discordanțelor de gen prin intermediul unor programe școlare și agen-de impuse de instituțiile publice și legislație va cauza și confuzie și renunțare în copii și părinți și îi va determina să meargă la „clinicile de gen”, unde li se vor prescrie hormoni pentru blocarea pubertății.

Un fost transgender declara plin de amărăciune: „Am fost femeie timp de 8 ani. Operația nu mi-a rezolvat problemele. O fraudă medicală a cărei insuficiență e dovedită de studii și experiență.”

Și totuși, de ce se insistă și se presează peste tot în lume cu această „agendă transgender”? Să sintetizăm și să surprindem câțiva din „vectorii călăuzitori” ai ideologiei transgender:

a. Demonstrații foarte mediatizate a sute de mii de simpatizanți și membri ai mișcărilor LGBT de la Tel Aviv la Varșovia și Rio de Janeiro.

b. Alte demonstrații, cu alte sute de mii de oameni anti-LGBT, mult mai puțin mediatizate și foarte „înfierate” și damnate de mass-media „independentă” și evident de „opinia publică”.

c. Criza marxismului a stimulat reactivarea unor vârfuri intelectuale și probleme ale unor segmente sociale care trebuie, în regim de urgență extinse, globalizate, pentru a avea astfel capacitatea ca, **prin dimensiune și agresivitate, să „strivească”** orice opoziție (precum odată „pumnul proletar”)... Ca reprezentanți ale acestor vârfuri ale intelectualității, cei mai cunoscuți sunt H. Marcuse, Theodor Adorno, Marshall Kirk, Erastes Pill, etc.

d. Ca „instrument de lucru”, alături de mass-media „independentă” este utilizat și prestigiul științei, deși în fapt este vorba de câțiva mercenari „îngreunați” de sumele de bani primite dar și de propriile conștiințe (atâta câtă mai au) și care au pus bazele ideologiei transgender, ideologie de sorginte neo-marxistă, bine finanțată și bine reprezentată în lumea politică și corporatistă.

e. „Înțelegem conversia emoțiilor, a minții și voinței omului de rând printr-un **atac psihologic planificat**, sub forma unei **propagande servite poporului** prin mass-media! – notează autorii celor șase porunci, Kirk și Pill. Prin urmare nu este vorba de nici o necesitate obiectivă sau de alte argumente **care să justifice normalitatea anormalității**, nu este vorba de nici un drept al omului și nici de alte idei și sentimente „înălțătoare”. Nu! Este vorba, pur și simplu de un atac psihologic planificat! (și iarăși ne vine în minte, starea de teroare a turmelor de antilope gnu atacate de o ceată de câini africani...).

f. Oare ce comandamente (văzute, știute sau nevăzute și neștiute) pot determina administrația de la Washington să amenințe legislativul mai multor state americane cu tăierea subvențiilor federale dacă acestea nu revin în regim de urgență asupra legilor care au încercat, în scurta lor perioadă de viață, să protejeze normalitatea și covârșitoarea masă a cetățenilor care solicitau

acest lucru?... Este o întrebare care ar merita răspuns, cu orice eforturi și cu orice risc.

g. **Colegiul American de Pediatrie**, după cum s-a arătat mai sus, atrage atenția, în mod explicit, asupra faptului că **ideologia transgender acordă o importanță maximă celui mai fragil, pur și fără apărare segment social: copiii!** Oare de ce?

h. Aceeași instituție ne informează că există dovezi științifice indubitabile care arată că utilizarea hormonilor de blocare a pubertății induce, printre alte boli nenorocite și fără leac, **distruge-rea fertilității copiilor** care, înainte de „terapie”, erau perfect sănătoși!

A venit timpul să acordăm puțină atenție unei formule matematice a lui Bill Gates privind emisiile de carbon și care are expresia următoare:

$$CO_2 = P \times S \times E \times C$$

unde:

CO_2 = emisia globală de bioxid de carbon

P = populația

S = costul serviciilor/persoană

E = costul energiei/persoană

C = emisia de CO_2 /unitate de energie

Formula a fost prezentată de multimiliardarul **Bill Gates** la conferința **Technology, Entertainment, Design (TED 2010 Conference, Long Beach, California)** iar explicațiile date au început cu propoziția: „Unul dintre acești indicatori trebuie adus cât mai aproape de zero”. După care a început să explice de ce și cum trebuie redus termenul P: „Lumea are acum 6,8 miliarde de persoane și urmează să ajungem la aproape 9 miliarde. Dacă facem **o treabă eficientă cu noile vaccinuri, sistemul de sănătate, serviciile sanitare în domeniul reproducerii**, putem să reducem acest indicativ cu aproape 10-15 procente.” Bill Gates nu a revenit și nu a retractat nici o propoziție, nici un cuvânt, nici o virgulă, nicăieri și niciodată!...

Cine știe care ar fi fost soarta unui politician dintr-o țară „aliată” dacă ar fi scăpat în eter o asemenea teorie. Cu siguranță că ar fi fost comparat cu Hitler, Stalin, Mengele și alții pe care

lumea pare că deja i-a uitat. Și pe ei și dramele în care a fost împinsă întreaga umanitate.

Și fiindcă veni vorba, oare dr. Mengele o fi făcut vreo operație de schimbare a sexului printre alte mii de teribile și groaznice experimente? Dar cu modificări și adaptări ale sistemului osos, endocrin, ale corzilor vocale – s-o fi ocupat?... El nu! Noi...da!

Să revenim însă la turma de antilope gnu și eternii ei urmăritori și vânători. În 21 septembrie 2018, ziarul New York Times anunța că **președintele Trump** ar dori să introducă un act normativ care să stabilească faptul că sexul unei persoane este determinat numai de „elemente biologice clare și obiective”. Aceasta după ce în discursul ținut la ONU, Donald Trump a îndemnat națiunile **să respingă globalizarea și să îmbrățișeze patriotismul**. El a criticat sever „ideologia globalismului” spunând că „Statele Unite ale Americii trebuie să se îndrepte spre patriotism și respectarea suveranității: respingem ideologia globalismului și îmbrățișăm doctrina patriotismului. Statele Unite vor alege mereu independența în fața guvernantei globale, controlului și dominației. Statele Unite nu vă vor spune cum trebuie să trăiți ori să munciți sau cum să vă rugați. Vă cerem în schimb să ne respectați suveranitatea”.

Să-și fi găsit, în sfârșit, turmele de gnu un păstor pe pajiștile tot mai pârjolite ale democrației?!... Cine știe... Ceea ce știm însă cu certitudine este cu gnu-ul tot gnu rămâne iar păstorul, tot păstor! Cu unele mici excepții, când păstorul poate fi și... lup! Sau câine african! După meridian, obiceiuri și tradiții...



VINE IARNA



Dr. Nicolae DOLGHIN

Pământul se încălzește, zilele sunt încă toride, sancțiuni, amenințări și avertismente curg spre și dinspre toate punctele cardinale. Suntem satisfăcuți că

sunt adresate altora și nu are rost să despicăm firul în patru. Protecționismele își văd de drum, avioane britanice se joacă de-a **Bătălia Angliei** nu departe de Constanța, Mamaia și Neptun, miliarde de lei vor traversa Atlanticul, drept răspuns al contribuabilului român către cel american, care investește milioane de dolari în propriile rachete de la Deveselu, Putin merge la nuntă, pentru a-și exersa germana vorbită și a asculta cântece căzăcești în Austria ș.a.m.d.

Mediu de securitate în evoluție, ar spune cunosătorii, nedumeriți de filmul ce li se prezintă și filosofând mioritic – în absența oricăror repere pentru viitoarea ordine mondială – că poate fi și mai rău. Dar, peste toate, vine iarna în Europa și o face ca întotdeauna, pe neobservate și implacabil.

Încălzirea globală nu elimină perspectiva gerurilor siberiene. Hidrocarburile devin iarăși actuale pentru securitatea energetică, prin urmare politicile Occidentului coboară mai aproape de nivelul grijilor cotidiene, preocupate de necesitatea încălzirii populației pe timp de iarnă. **Gazul rusesc redevine marfă**. Așteptând perioade mai calde, Europa își moderează pentru câteva luni tonul. Abia spre primăvară gazul se transformă în geopolitică, iar bărbații Europei vor readuce în spațiul public motive atât de emoționante, precum diversificarea surselor, independența energetică, energii alternative etc.

Resursele energetice s-au aflat mereu pe lista bogățiilor care au pus lumea în mișcare. Al Doilea Război Mondial a consacrat brutal rolul petrolului în dezvoltare. În deceniile ce i-au urmat, practic, întreaga infrastructură militară a globu-

lui nu a urmărit altceva decât protecția câmpurilor petrolifere și asigurarea circulației nestingerite a petrolului spre marii consumatori, în formule devenite clasice pe hărți și considerate tabu. Abia după aceea au intervenit alte considerente. O excepție periculoasă este cea creată acum, în jurul Iranului, căruia, prin sancțiunile impuse de SUA, i se va interzice practic să-și mai exporte petrolul. Deci, s-ar putea să urmeze o scumpire a combustibililor în prag de iarnă.

Sunt încă vii în memoria publică impresiunile desfășurări de forțe de-acum câțiva ani provocate de acțiunile pirateresti ale unor bărci de pescuit împotriva uriașelor petroliere pe una dintre importantele căi de livrare a țițeiului. Să fi fost avertismente? S-au turnat și filme.

Petrolul a devenit sinonim cu bunăstarea și este greu de presupus ca, într-un viitor apropiat, să apară disfuncționalități majore în formulele consacrate. Alături de gazele naturale, el este necesar, printre altele, iarna pentru a produce căldură, vara – răcoare. Chiar dacă încălzirea globală va oferi noi rute comerciale, schemele nu vor fi destabilizate. Devin posibile oportunități acolo unde nu au existat vreodată, deja au început mișcări pentru ocuparea fotoliilor din față în Oceanul Înghețat de Nord, dar toți vor fi interesați să le considere șanse pentru prosperitate. În situații normale, singurele bățai de cap pot fi provocate de speculațiile, inclusiv geopolitice, care influențează **prețul mărfii**, încă simbol al economiei libere.

În general, tema resurselor energetice este însoțită de multe ipocrizii, speculații, exagerări și subestimări, induceri în eroare tot mai sofisticate etc. Pe scurt, război informațional desfășurat permanent tocmai pentru a ascunde dinamica geopoliticii. Se vehiculează și cifre în care nimeni nu crede, nici măcar când se plătesc facturile, dar și ele reflectă calcule geopolitice.

Dincolo de raționamentele de civilizație, religie, istorie ori strategie, Orientul Mijlociu rămâne de multe decenii nodul gordian al păcii lumii și nu poate fi tăiat, nici desfăcut, tocmai pentru că dedesubt se află mult petrol. Dar există și un exemplu recent de **energo-geopolitică inversă**. Cu puțin timp în urmă, statele riverane Mării Caspi-

ce au semnat un acord care reglementează statutul acestei mări închise. Tratatul începuseră din momentul dispariției URSS, deci cu vreo trei decenii în urmă. S-ar putea să fie o coincidență speculativă, dar succesul a devenit posibil abia după ce pe piață a început să circule informația că rezervele zonei sunt departe de estimările făcute cândva, iar gaze naturale din Turkmenistan au fost pentru multă vreme arendate, cu banii înainte, de China.

A venit rândul **gazelor naturale** să-și joace rolul în geopolitică, ca marfă aducătoare de serioase venituri, dar și ca vector pentru combinații politice, după exemplul petrolului. În centrul atenției stă, deocamdată, Europa, mare consumator de gaze naturale și, bineînțeles, Rusia, eurasiatic producător, dar nici restul lumii nu este prea departe.

Pentru a-și câștiga locul, petrolului i-au fost necesare două războaie mondiale și multe locale. După îndelungate căutări de energii alternative, lumea s-a convins că, gazele naturale rămân **cele mai ecologice și cele mai sigure surse de energie**, deci, la treabă. Celelalte, inclusiv sursele regenerabile, și-au arătat rapid limitele, energetica nucleară creează alte complicații, dependențe și vulnerabilități pe termen îndelungat, pe care nu oricine și le poate asuma, dar prosperitatea cere zilnic tot mai multă energie.

Geopolitica gazelor naturale se manifestă atât în cadrul formulelor consacrate pentru petrol, dar și prin conductele existente, în construcție, ori încă în fază de proiecte. Toate situațiile conflictuale fierbinți din lumea de astăzi au ca motivație, mai mult ori mai puțin declarată, gazele naturale. Cel mai recent exemplu este Siria. Situația s-a complicat brusc atunci când SUA au înțeles că nu pot opune conductelor Rusiei din Europa decât avertismente, amenințări și sancțiuni. De altfel, trecem printr-o situație mai ciudată în care SUA încearcă să redevină *The First* fără subtilități, amenințând cu luarea mingii și părăsirea unui teren organizat în bună măsură de ele însele. Dar unele prognoze spun că, în viitor, vor deveni primul producător și exportator de gaze naturale al lumii, deci se profilează sume colosale și lucrurile se limpezesc. Geopolitică fac

toți participanții la piața gazelor, – exportatori, consumatori, spații de tranzit, actuale ori virtuale – , fiecare cu jocurile, argumentele și speranțele sale.

La fel ca în cazul petrolului, este o geopolitică făcută cu creionul, mă rog, cu calculatorul, se măsoară în miliarde metri cub, luându-se în calcul cifre concrete, consumuri ori producții actuale și de perspectivă, investiții, distanțe, rezerve, riscuri etc., socotite mai ales de producător și consumator. Funcționează și aici inducerea în eroare, războiul informațional, zvonurile, dar cifrele, chiar relative, tot neiertătoare rămân, iar cine este interesat știe să facă diferențele, dincolo de propagandă, geostrategie, rapoarte de forțe etc. **Gazele naturale pot deveni oricând și o importantă amenințare hibridă iar situația va dura până când li se vor găsi un înlocuitor credibil.** Interesantă este relația între furnizor și plătitor. Ambii urmăresc să o conserve pentru siguranță, în același timp, și unii și alții vorbesc despre **diversificare**, furnizorul – a pieții de desfacere, deci a unor izvoare noi de venituri, plătitorul – a surselor și ambii acționează pentru a o realiza.

Conform unor date publice, consumul de gaze naturale al Europei în 2017 a fost de **510 miliarde m³**, din care 200 mld. au fost livrate de Rusia, restul din producția internă și Algeria. Unele estimări arată că necesarul va crește cu 5% anual și va ajunge în 2030 la aproximativ 700 m³. **Agenția Internațională pentru Energetică** prognozează că, în următorii ani, în Europa, se va produce o reducere a cererii de aproximativ 10 miliarde m³, dar și o diminuare a producției interne, mai ales în Norvegia. De asemenea, exportul gazelor din Rusia este tot mai concurat de piața internă rusă, aflată în mari transformări. Statistica Gazprom spune că, în 2016, ponderea gazelor rusești în consumul total al unora dintre statele europene a fost următoarea:

- Grecia -96,4%;
- Slovenia -81,4%;
- Letonia -76,5%;

- Serbia -73,9%;
- Austria -70%;
- Polonia -64,2%;
- Germania -61,9%;
- Turcia -58,9%;
- Cehia -57,7%;
- Italia -38,3%;
- Franța -37%;
- Romania -14,2%.

De asemenea, în 2016, SUA au exportat în Europa 500 milioane m³ de gaze lichefiate, adică o pondere pe piață de aproximativ 13%. Instituții americane prognozează o creștere a exportului până în 2020 la 45 mld. m³, ceea ce ar însemna aproape jumătate din producția internă.

Ucraina a fost primul stat de tranzit al gazelor naturale rusești care a încercat să-și joace poziția în geopolitica europeană. A moștenit de la URSS un sistem de transport cu o capacitate de aproximativ 100 mld. m³ pe an. Terminalele se află la granița sa vestică cu Slovacia. Prin contractele încheiate pe termen lung, acolo erau punctele unde se făceau socotelile finale pentru gazul exportat, deci toată responsabilitatea revenea Gazpromului. Criza gazelor provocată în 2009 a fost un moment de referință avertisment pentru Rusia. Beneficiarii europeni o acuzau că nu-și respectă obligațiile contractuale, deoarece la terminalele de la granița vestică a Ucrainei nu mai ajungeau cantitățile contractate, Gazprom demonstra că nu și-a redus exportul, evitând din motive politice să arate cu degetul către cel care administra sistemul de transport și pe care tot din motive politice beneficiarii europeni îl scoteau din orice dialog. Era doar o problemă între cumpărător și vânzător, fără politică.

Pentru scurt timp Ucraina și-a demonstrat rolul în asigurarea securității energetice a Europei, dar criza nu a rămas fără urmări, cu consecințe pentru viitor. În Rusia a devenit temă publică, ceea ce prin cabinete se știa de decenii, că falia ucraineană se adâncește, ruptura este inevitabilă. Ucraina a continuat să beneficie-



ze de sprijinul substanțial al Europei, căreia i s-a alăturat rapid și SUA, în toate episoadele care au urmat în relațiile ucraineano-ruse, după evenimentele din 2014 și situația va dura decenii, probabil. Se bucură de un suport multilateral și acum, chiar dacă Rusia rămâne cel mai mare investitor în economia ucraineană și cel mai important partener comercial. Din 2015, Ucraina a încetat să importe gaze naturale din Rusia, asigurându-și necesarul printr-o formulă de import din Europa, adică în mare parte tot gaz rusesc, dar mai scump, pentru că parcurge distanțe mai mari până când îl reprimește din Slovacia sau Ungaria. Cam tot de atunci fiul vicepreședintelui SUA a început să prospecteze gaze în statul vecin.

În schimb, în domeniul gazelor naturale, după criza din 2009, s-au produs mutații rapide, cu implicarea masivă a Europei și cu perspectiva unor interesante combinații geopolitice. La început a fost **North Stream**, inițiativă ruso-germană, finalizată repede, chiar dacă a fost criticată. Are o capacitate de cca 55 mld. m³ pe an și continuă sistemul de transport din nordul Rusiei, pe fundul Mării Baltice, deci în afara jurisdicției UE, până în Germania. Tot atunci a fost anunțat și **South Stream**, care prin Marea Neagră și teritoriul Bulgariei urma să livreze gaze în sudul Europei. Bulgaria a renunțat, după ce începuse construcția, plătind și ceva amenzi fiindcă nu a respectat contracte încheiate. Gazprom a anunțat că a făcut-o la presiunile UE, pentru că nu a avut puterea Germaniei de a-l susține. Oficiali bulgari și-au manifestat de curând interesul pentru vechiul proiect. Oricum, Marea Neagră nu a fost părăsită, a urmat **Turkish Stream**, ce va fi format din două conducte cu o capacitate de aprox. 15,75 mld. m³ fiecare. Ambele conducte sunt în construcție, una va livra gaze Turciei, cealaltă Europei. Vor intra în funcțiune la capacitate maximă spre sfârșitul anului 2019.

Dar cele mai intense tulburări în geopolitica Europei, depășind cu mult Ucraina, le-a adus intenția ruso-germană de a dubla capacitatea conductei baltice, adică proiectul **North Stream-2**. S-au primit toate acordurile, cu excepția celui din partea autorităților daneze. Gazprom a anunțat că a început instalarea conductelor. Pe fondul

relațiilor comerciale tot mai tensionate dintre Uniunea Europeană și SUA sub administrația Trump, tema începe să capete evidente aspecte de securitate europeană. Germania îl susține indiferentă la critici și considerându-l o afacere comercială. Este de acord, cu unele condiționări ce țin de reglementările UE, și comisarul european pentru energie. I s-a opus cu vehemență și amenințând cu sancțiuni nu doar Rusia, ci și firmele europene participante, SUA, dar degeaba. La întâlnirea de la Helsinki președintele Trump a recunoscut dreptul Germaniei la tranzacția comercială, dar i-a declarat președintelui rus că îi va concura gazul pe piața europeană cu gaze lichefiate, iar sancțiunile rămân. Împăciuitoare, în discuțiile cu președintele SUA, cancelarul german a apărut proiectul, dar a acceptat și să se construiască încă un terminal european pentru gazele lichefiate americane. Acesta se va alătura altora, nefolosite la capacitate maximă. Proiectului i se opun, de asemenea, statele baltice și Polonia, decise să oprească Rusia oricum. În Polonia se vehiculează ideea ca din 2022 să înceteze achiziționarea gazelor naturale din Rusia, înlocuindu-le cu gaze lichefiate din SUA. Pe teritoriul polonez există o conductă cu capacitatea de aprox. 10 mld. m³ pe an. Ministerul Energiei al SUA prognozează că în următoarele două decenii, SUA nu vor putea afecta rolul dominant al gazelor rusești pe piața europeană.

Interesant cum se va realiza concurența din punct de vedere al legităților economiei. Gazele lichefiate necesită multe prelucrări până a ajun-



ge la beneficiar și de aceea sunt cu aproximativ 30% mai scumpe decât cele transportate pe conducte. Pentru SUA principala piață de desfacere actuală este Asia, unde realizează profitul maxim. Când au trecut prin ierni mai grele, au preferat să cumpere gaze mai ieftine chiar de la ruși, pentru a-și menține cifrele de export în Asia. Piața de desfacere crește în ritmuri mai mari decât producția. China va deveni cel mai mare importator de gaze naturale al lumii. Rusia, la rândul ei, își sporește capacitățile pentru producerea și exportul gazelor lichefiate în Asia, dar nu exclude nici terminalele europene. Deci, cu cât mai multe gaze, cu atât prețuri mai mici la consumatorul final. Oare așa să fie?

Este greu de spus dacă Ucraina a bănuț ce va declanșa jucându-și cartea spațiului de tranzit și cât va contribui la noile tendințe din spațiul euroatlantic de securitate, unde se aud declarații ce prefigurează polarizări importante. Președintele SUA cere bani pentru a rămâne implicat și va invoca noi amenințări pentru a convinge, dar afirmă și că i se pare nedrept ca un stat mic precum Muntenegru să ducă SUA într-un război. Președintele Franței vorbește de reforma UE, invocă chiar un eventual **parteneriat strategic** al organizației cu Rusia pentru a rezista viitoarelor provocări. SUA consideră că UE este *mai rea* decât China. Cancelarul german are altă viziune asupra reformei, dar declară, totodată, că UE trebuie să-și obțină **suveranitatea** în domeniul apărării. Alți actori, mai dinspre est au viziuni contrarii. Polonia cere bază militară americană pe teritoriul ei și este chiar dispusă să contribuie cu miliarde de dolari, România insistă pentru intensificarea prezenței NATO la Marea Neagră considerând, probabil, că bazele situate pe teritoriul ei sunt insuficiente. Țările baltice, la fel în zona lor. Ucraina, aspirantă, renunță la neutralitate, își oficializează opțiunea europeană și euroatlantică, dar până la accedea cere de la SUA nu numai armament, ci și intervenția directă, inclusiv militară, în disputa cu separatistii. Până acum NATO a evitat lărgirea în spații care nu au fost stabilizate înainte prin acorduri politice și nu există semnale că ar renunța la acest principiu. Rusia a trecut la importante reconfigurări strategice în interior și în estul Mării Mediterane și or-

ganizează în Extremul Orient aplicații cu trimiteră directă la granițele sale vestice. Turcia transmite Europei mesaje amicale, în timp ce sfidează SUA, iar apropierea de Rusia continuă chiar cu riscul sancțiunilor. Într-o perspectivă apropiată și Turcia și Germania ar putea deveni principalii distribuitori ai gazelor naturale rusești în Europa, fără a fi și spații de tranzit. Deci nu ar trebui să surprindă apropierea ruso-turcă chiar și în domenii strategice, precum și revenirea Angelei Merkel la tonuri mai moderate. Perspectivă economice sunt mult mai tentante.

Deocamdată, calculele arată că încetarea tranzitului gazelor naturale rusești prin conductele Ucrainei i-ar produce pierderi de aproximativ 3% din PIB, cam atât cât cheltuie pentru apărare în condițiile mai dificile de astăzi. UE insistă ca tranzitul să se mențină și după 2019, când expiră contractul, Gazprom declară că este posibil să tranziteze 10-15 mld. m³ pe an, dacă se va justifica economic, oficiali ucraineni afirmă că din același motiv sunt necesare 40 mld. m³. Deci se desfășoară **negocieri publice tripartite. Rămâne însă fondul neiertător al realității că finalizarea noilor conducte nu va asigura decât o creștere minimă a cantității de gaze naturale rusești pe piața europeană, în schimb creează condiții pentru eliminarea în orice moment a tranzitului ucrainean, lipsind, astfel, Ucraina de un important atu european.** Totodată, dezvoltarea sistemului de conducte spre destinatari unici are și vulnerabilități.

Cu toate acestea, iarna vine și, paradoxal, gazele naturale ar putea fi o șansă pentru pacea Europei, fiindcă **toată dinamica în derulare până acum are în vedere tocmai circulația gazelor, nu oprirea lor.**

xxx

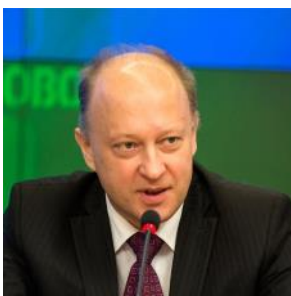
După aproape două decenii de administrare în doze masive a drogului numit **noua paradigmă de securitate**, percepția publică o uită. Acel model se baza pe flexibilitate, dezvoltare, educație, liberă circulație, respect pentru individ, pluralism, toate manifestându-se în cadrul unor principii ale democrației. Lumea descoperă, pe zi ce trece, că democrația a murit acolo unde a fost inventată, în antica Atenă, atunci când electorii

nu au mai încăput pe stânca de la poalele Acropolei pentru a-și exprima direct votul. De atunci se tot mixează câteva principii, sub formă de preambul la importante documente, doar pentru a fi invocate de cel puternic. Fără să ne batem capul cu prea multe întrebări, observăm în fiecare zi avalanșa noii realități, adică răsverificatele mecanisme ale relațiilor de putere, bazate pe clasică și inevitabila lor dimensiune – cea militară.

Condițiile, cel puțin în Europa, sunt însă cu totul altele. Puține sunt statele europene care dispun cu adevărat de potențiale militare moderne credibile, iar dinamica de constituire a lor sunt extrem de diferite. Astfel se creează inegalități greu de surmontat și dependențe greu de desfăcut.

Prăpastia militară dintre marile puteri ale lumii și ceilalți actori se adâncește nu atât din cauza bugetelor militare, cât a noilor filosofii de generare și întrebuințare a instrumentelor militare, selectiv, focalizat și cu efecte maxime. Spațiul cosmic va reduce numărul actorilor militari credibili la câțiva, ei se vor număra pe degete. Cei alți se vor juca de-a războiul în timp de pace și vor fi carne de tun pe timp de război, dar tocmai la ei se aud cel mai tare trâmbițele războiului.

Politica – o continuare a războiului prin alte mijloace?



Andrey KORTUNOV

În urmă cu două sute de ani, marele teoretician militar german Carl von Clausewitz propunea faimoasa definiție a războiului ca fiind „o continuare a politicii prin alte mijloace”. Această definiție nu s-a modificat în mod fundamental de atunci, dar cele două războaie mondiale au indus opinia că politica nu ar trebui să continue pe câmpul de luptă. Instrumentele alternative și predominant diplomatice ale politicii au făcut ca războaiele să ajungă la subsolul istoriei – sau, cel puțin, așa se pare.

Situația aceasta se schimbă acum. Războiul, cu propria sa logică internă și cu mentalitate, principii și priorități specifice, începe să pătrundă în textura politicii cu o intensitate mai mare ca întotdeauna. Formula lui Clausewitz începe să funcționeze invers, politica fiind o continuare a





războiului prin alte mijloace. Această victorie a războiului asupra politicii și diplomației nu poate decât să creeze îngrijorare în legătură cu direcția către care se îndreaptă lumea.

Putem observa că rolul armatei în stabilirea și implementarea politicii externe este în creștere în întreaga lume. Să ne gândim la personalitățile importante din Administrația lui Trump: nu a mai existat niciodată un număr atât de mare de ofițeri superiori la Casa Albă. Chiar și Institutul Brookings, o instituție eminentă civilă, este condusă de către un general în rezervă. Și cine are influență mai multă asupra politicii externe a SUA pentru Siria și Afganistan, Departamentul de Stat sau Pentagonul?

Și Rusia își militarizează politica externă. Mi-aș dori să nu am dreptate, dar se pare că în ceea ce privește influența asupra politicii externe a Rusiei, balanța dintre ofițeri și diplomați s-a înclinat semnificativ către primii în ultimii ani. Aceasta este valabil nu doar cu privire la Siria, sau la crize regionale asemănătoare, ci și în privința altor probleme de politică externă. Este foarte posibil ca una dintre cauzele acualei crize în controlul armelor să fie modificarea balanței dintre militari și diplomați.

Consolidarea pozițiilor agențiilor de securitate nu este un motiv de îngrijorare în sine: comandanții militari sunt în general recunoscuți pentru comportamentul lor precaut și pragmatic, dat fiind faptul că aceștia cunosc foarte bine pericolul pe care îl reprezintă depășirea limitei care separă pacea de război. Reversul acestui proces o reprezintă exact situația la care asistăm în pre-

zent: degradarea artei diplomației. Există, desigur, diplomați profesioniști atât în Rusia, cât și în afara Rusiei, care excelează la politică externă. Cu toate acestea, diplomația clasică se află în declin. Se întâmplă adesea ca activitatea unui negociator sau a unui trimis, postările acestora pe canalele sociale să ne facă să ne întrebăm dacă acea persoană este cu adevărat un diplomat sau un blogger, un propagandist sau o celebritate de televiziune.

Nu avem de-a face cu o criză de profesionalism. Diplomația a fost întotdeauna o artă creativă, iar creativitatea necesită un minimum de autonomie. Ea este necesară atât ambasadorilor, cât și atașailor. Dacă funcțiile unui diplomat sunt limitate la a se supune ordinelor și a livra declarații oficiale, atunci nu există loc de creativitate. Se spune că un tipograf poate să-și arate creativitatea prin tipografie.

Toate acestea sunt doar manifestări externe ale războiului care a pătruns în domeniul politicii. Mult mai gravă este extinderea gândirii militare asupra aspectelor civile din politica globală. Iată câteva exemple ale acestui proces.

Politica externă este în istorie arta de a deosebi 50 de nuanțe de gri într-o imagine alb-negru. Războiul, pe de altă parte, nu acceptă nuanțe. Este un joc cu sumă nulă. Sergei Narovchatov spunea: "Grupa de pușcași a inamicului luptă împotriva trupelor noastre. Nu există nici o natură, nici un peisaj". În cazul în care politicienii consideră că lumea este un câmp de luptă global, în mod inevitabil vor vedea această lume în alb și negru. Reflecția și introspecția nu mai reprezintă opțiuni valide. Și nici empatia: „noi” avem întotdeauna dreptate, iar „ei” greșesc întotdeauna; „noi” avem voie să facem ce dorim, „ei” nu au voie să facă nimic.

Obiectivul politicii externe este să identifice soluții la problemele internaționale, fie ele imperfecte, temporare și poate nu în întregime corecte. Obiectivul războiului este să cauzeze daune maxime adversarului. Și aici observăm mentalitatea militară cuprinzând mentalitatea politică. Introducerea diferitelor sancțiuni este un exemplu clasic. Este evident pentru toată lumea că, în cele mai multe situații, sancțiunile nu duc

la schimbări în comportamentul țintei, mai ales atunci când este vorba despre sancțiuni unilaterale. Cu toate acestea, lumea continuă să recurgă la ele; de fapt, sancțiunile se transformă într-un instrument universal al politicii externe și înlocuiesc treptat diplomația tradițională.

Iată încă o tendință îngrijorătoare: societatea contemporană impune restricții minime în modul de desfășurare a războiului. Se spune că în iubire și în război este permis orice. Inclusiv dezinformare, minciuni și acte de provocare. Politica nu se poate desfășura pe aceste coordonate, deoarece ea implică reputație, predictibilitate și încredere. Se poate spune că distrugerea reputației nu se aplică războiului, dar trebuie luată în considerare în politică. Întreaga lume, atât cea din est, cât și cea din vest, începe să trăiască conform regulilor războiului, orice metodă fiind corectă, în timp ce o reputație bună este fie un lux inutil, fie o resursă neesențială. Această tendință estompează granița dintre politică și operațiuni speciale. Respectul față de oponent, care era prezent chiar și în cele mai aspre momente ale Războiului Rece, dispare din politica globală.

În același spirit, războiul și politica au viziuni diferite în raport cu disidenții și puncte de vedere diferite referitoare la „linia coordonatoare”. La vreme de război, disidenții sunt potențiali trădători și soldați cărora nu li se permite să pună la îndoială ordinele primite. În politică, disidenții sunt participanți importanți la procesul decizional, iar critica este fundamentală pentru sporirea eficienței demersului politic. Este îngrijorător că disidența și viziunile diferite de direcția politică principală devin din ce în ce mai atacate și proscrie în întreaga lume. Pierdem platforme importante care ar putea găzdui discuții profesionale, ideologice și nepărtinitoare referitoare la problemele de politică externă.

O altă manifestare a gândirii politice dominată de logica militară se manifestă prin faptul că, în ultimele decenii, marile puteri câștigă războaiele, dar pierd pacea. Resursele materiale, politice și intelectuale de purtare a unui răz-

boi sunt surprinzător de ușor de găsit, în timp ce resursele pentru consolidarea păcii sunt extrem de dificil de identificat. Umanitatea este pregătită să finanțeze războaiele, dar nu și pacea. Acest lucru s-a întâmplat în Afganistan, Somalia, Irak, Libia și în multe alte locuri. Aceeași soartă o poate avea și Siria. Cădem mereu în aceeași capcană de a nu avea o strategie clară și realistă de ieșire din situații de criză.

Unii ar putea răspunde: Așa, și? Nu este actuala situație din lume o justificare pentru militarizarea politicii? Este adevărat, dacă am porni de la ideea că „lupta de clasă se intensifică pe măsură ce avansăm către socialism”, atunci politica s-ar transforma, inevitabil, într-o continuare a războiului. Bunăoară, să lăsăm frunzele ofilite ale diplomației tradiționale să cadă. Mai devreme sau mai târziu, iarna politică va fi înlocuită de o nouă primăvară, iar în vechiul copac al politicii globale vor crește bobocii noii diplomații.

Ar fi minunat dacă s-ar întâmpla acest lucru. Cu toate acestea, nu trebuie să uităm că această abordare fatalistă poate declanșa o reacție în lanț de profeții auto-realizatoare, care vor aduce cu ele probleme majore pentru noi toți. Cu alte cuvinte, mai este foarte mult timp până la mult-așteptata primăvară.

Discurs susținut în cadrul sesiunii „Politica externă în vremuri incerte: Dezvoltarea într-o lume aflată în schimbare” din cadrul celei de-a 15-a reuniuni anuale a Clubului de Dezbateri Valdai.



Un concept geopolitic european cu tensiuni în creștere. Intermarium

Prof.univ.dr. Stan PETRESCU

Actuala geopolitică europeană poartă în spina-re poveri considerabile: Multe situații de criză au ajuns la un punct mort, altele au înghețat, însă contextul internațional actual anunță tensiuni în creștere, care oricând pot sublima într-un conflict. Spun aceasta pentru că asistăm la apariția unor semne prevestitoare războiului, în care descifrăm un potențial agresor. Nestingherit de nimeni și de nicăieri, acesta desfășoară acțiuni variate ofensive într-un registru foarte bogat la adresa unui stat, sau grupuri de state: acuzații directe, propagandă intensă, manipulare, minciuni mass-media, denigrare, lezare și intimidare, toate acestea desfășurate continuu pentru obținerea acordului și sprijinului organismelor internaționale, dar mai ales al opiniei publice, cu privire la atitudinea și suma revendicărilor sale.

Încet, încet marii actori de putere ai lumii se acuză reciproc fără să caute soluții de compromis, mulțumindu-se să ofere explicații privind situația actuală prin prisma relațiilor internaționale.

Rusia, moștenitoarea monstrului imperial sovietic, a renăscut și vine cu alte observații la atitudinea anglo-saxonă și abordarea occidentală despre securitate. Ei pornesc linia de start de construcție a securității, începând cu anul 1950, când securitatea națională însemna lipsa armamentelor, eliminarea neînțelegerilor și interzicerea mobilizării resurselor disproporționate. Comunitatea Economică a Cărbunelui și Oțelului - CECO¹ s-a înființat pe seama unei asemenea viziuni, de control reciproc al producției de cărbune și oțel, materia primă de bază care a stat la baza derulării celor două războaie mondiale, pornite

de pe teritoriul european creștin: Primul Război Mondial

(Războiul Națiunilor, sau Războiul Neamurilor), 28 iulie 1914 până pe 11 noiembrie 1918, încheiat cu un bilanț al pierderilor umane² de 10.000.000 de soldați morți și 3.000.000 de soldați dispăruți, la care se adaugă 13.000.000 de civili morți și Al Doilea Război Mondial (Războiul Ideologiilor), cu pierderile omenesci³ ce se situează în jurul cifrei de 72 de milioane de victime. Din acestea, în jur de 47 de milioane au fost victime din cadrul populației civile, incluzând aici și 20 de milioane de morți proveniți din foametea și bolile cauzate de război. Pagubele materiale, ca urmare a distrugerilor de război, au fost inimaginabile.

Politicienii cad de acord că nu se construiește pe complementaritate și că ar fi necesar să se răspândească doar valori europene, în timp ce rușii spun că este nevoie de toate valorile și că UE trebuie să prezinte mai multă stabilitate, să se aplece mai mult pe dialog.

În cuprinsul perioadei 1950-2018, lumea trece printr-un desăvârșit haos, sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial, crearea de organizații internaționale de securitate și de blocuri politico militare, neaducând mai multă securitate. Toate proiectele și intențiile de securitate pentru un singur stat înseamnă, de fapt, insecuritate pentru celelalte, deci un context al securității dilematic al cărui cod îl descifrăm în echilibrul politic al puterilor. Acest echilibru are nevoie de foarte multă încredere între puteri, de o interdependență a lor, de reglementări internaționale solide referitor la raportul dintre ele, pentru că dilematica problem, evidentă, a relațiilor internaționale se ascunde în dinamica mediului glo-



1. Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO) a fost fondată în 1951 (Tratatul de la Paris), de Franța, Germania de Vest, Italia, Belgia, Luxemburg și Olanda pentru a partaja resursele de oțel și cărbune ale statelor membre, prevenind astfel un nou război european. A reprezentat aplicarea unui plan dezvoltat de economistul francez Jean Monnet, făcut public de ministru de externe francez Robert Schuman. A fost promovat intens de Statele Unite. CECO a devenit fundația pentru Comunitatea Economică Europeană (redenumită ulterior Comunitatea Europeană și în final Uniunea Europeană prin Tratatul de la Maastricht, în vigoare de la 01 noiembrie 1993). Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Tratatul_de_la_Maastricht

2. <https://crispedia.ro/bilantul-primului-razboi-mondial/>

bal și regional de securitate. Puterile și alianțele slăbite încearcă întotdeauna recâștigarea influenței pierdute prin transformări și reconfigurări doctrinare și de conținut. Încă din 1947 s-a încercat un răspuns, prin formarea unei coaliții de mărime echilibrată.

Echilibrul puterilor nu este o noutate, el, operând după Pacea Westfalică (1648), pace care încheie ultimul război religios din Europa. S-a semnat Tratatului Westfaliei, reprezentând o normă internațională de drept care a recunoscut, pentru prima dată, principiul suveranității statelor. Această pace a pus capăt Războiului de 30 de ani (1618-1648), însemnând și un eveniment istoric care a influențat dezvoltarea dreptului internațional, stabilind un sistem de pace și cooperare în Europa, bazat pe tratate între statele suverane. Acest moment este considerat punctul de plecare al dreptului internațional modern, contribuind la afirmarea suveranității și egalității statelor³. Fiecare parte, angajată prin semnătură, se obliga să respecte drepturile teritoriale ale celorlalte părți și să nu se amestece în treburile interne ale altui stat. Astfel s-a născut noua Europă ca un continent de state suverane. Se revine la normele vechiului drept roman, adică respectarea tratatelor cu bună credință (pacta sunt servanda).

Regula echilibrului puterilor are drept cerință încetarea războiului și o superputere să intre într-o coaliție cu respectarea unor reguli rezultate din tratate încheiate între părți. Pentru aceasta, Rusia s-a văzut nevoită să-și crească puterea la nivel internațional, recâștigând, cu răbdare, parte din influența pierdută. Iată cum, mediul de securitate devine fluid și dinamic, marcând echilibrul puterilor de amenințări succesive (vezi războiul hibrid)), coaliții de state încep să amenințe state din vecinătatea apropiată pentru că acestea din urmă ar avea o altă percepție.

Așa se face că NATO s-a apropiat prea mult de Rusia, provocând distrugerea echilibrului puterilor, deci producând mai multă instabilitate, fenomen care se amplifică după prăbușirea Rusiei 1991, an fatidic ce constituie, pentru ruși, conform lui Vladimir Putin, *cea mai mare catastrofă*

geopolitică din istoria lor.

După marele colaps rusesc, liderii europenii au crezut că Rusia va deveni un partener viabil într-o Europă supusă schimbării, iar membrii NATO sperau că vor avea parte de un partener onest. Se știe sigur că nimeni nu credea într-o așa schimbare de atitudine după un Război Rece epuizant. În aceste condiții, este greu pentru Rusia să creadă în intențiile pacifiste declarate pe toate canalele media de către Alianță.

Gazul peste foc, în dinamizarea noilor amenințări ale mediului internațional de securitate, îl constituie mult-viu-discutatul proces al globalizării care a desființat frontierele economice dintre state, transferurile de capital și de asasini economici, făcându-se printr-un simplu click și, în același timp, a creat linii de demarcație neclare, generându-se alte noi riscuri și amenințări de tip asimetric.

După 1990, definiția securității se referă la sferele de influență și obturarea unor căi de comunicații clare. Întrepătrunderea prea lungă a spațiilor de securitate duce la situații paradoxale, cu un stat mai sigur, înseamnă un stat mai nesigur pentru indivizi.

Problema securității a devenit azi un instrument de sancțiuni economice până la interferența cu acțiuni cibernetice ofensive. NATO a luat o serie de măsuri pe frontiera de est, prin prepoziționarea de echipamente militare, vehicule blindate și suport logistic în Lituania, Letonia, Estonia, Polonia, România, Bulgaria și o parte în Germania, iar rușii au luat contramăsuri prin crearea unor structuri clare și a unor unități operaționale extrem de mobile, sută la sută ofensive, care să acționeze într-un registru rapid și pe ținte precise, lovite chirurgical, după ce ani de-a rândul s-au antrenat într-o serie întreagă de acțiuni de criză cu Occidentul, spre disperarea Alianței Nord Atlantice:

1. Războiul din Kosovo, martie 1999, când NATO începe o campanie de bombardamente de 78 de zile și obligă Belgradul, aliat al Moscovei, să se retragă din vechea sa provincie. Rusia amenință NATO cu o revenire a Războiului Rece,

3. https://ro.wikipedia.org/wiki/Pierderi_omene%C8%99ti_%C3%AEn_cel_de-al_Doilea_R%C4%83zboi_Mondial

4. Mădălina Cocoșatu, Drept internațional public, Editura Pro Universitaria, București 2012, p. 15.

întrerupe cooperarea militară cu Alianța, tensiunea crește o dată cu declararea independenței Kosovo, la 17 februarie 2008, nerecunoscută de Moscova.

2. Extinderea spre Est a NATO moment când Moscova avertizează că nu va admite aderarea unor foste republici sovietice. Cu toate aceste amenințări, acele țări au intrat în NATO.

3. Conflictul din Georgia, august 2008, ca ripostă la o intervenție a Georgiei împotriva regiunii separatiste Osetia de Sud, Rusia a bombardat capitala georgiană, Tbilisi, și a ocupat o mare parte din teritoriul Georgiei, provocând o profundă indignare în Occident. După acest război-fulger, NATO a suspendat Consiliul NATO-Rusia.

3. Scutul antirachetă/antibalistic, crează îngrijorare mare pentru ruși, având rachete interceptoare plasate în România și Polonia. Putin amenință direct țările unde au fost instalat acest sistem numit Aegis, versiunea terestră.

4. Criza ucraineană, anexarea de către Moscova a unei bucăți din teritoriul Ucrainei, peninsula Crimeea, după care urmează pierderea controlului, în fața manifestațiilor proruși, asupra unor sedii-cheie de instituții din Donțek și Lugansk, în estul țării. Urmează sancțiuni europene și americane, care nu au un efect dur asupra economiei sale. NATO își suspendă cooperarea civilă și militară cu Moscova, iar aliații decid să-și pună trupele în stare de alertă. NATO desfășoară forțe terestre și de sprijin aerian în țările baltice și în Polonia.

5. Conflictul sirian - Rusia susține regimul președintelui Bashar al-Assad. Începând din 2015, Rusia intervine militar în teren, Donald Trump ordonă bombardarea unei baze aeriene siriene, ceea ce-i face pe ruși să-și suspende canalul de comunicare cu armata americană pe subiectul Siria.

6. Suspiciuni de amestec în campania electorală SUA. Există suspiciuni ale unei colaborări între echipa de campanie a lui Donald Trump și Kremlinul lui Vladimir Putin.

7. Acuzațiile de otrăvire la 4 martie, în sudul Angliei, a unui fost spion rus. Țările occidentale expulzează 150 de diplomați ruși, iar Moscova

expulzează, la rândul său, 150 de diplomați occidentali.

Aceste demonstrații de forță aduc simpatii rușilor nu numai în Europa, ci și în alte zone ale lumii, reocupându-și locul de superputere a lumii, discursul față de SUA, fiind când dur, când acid, când ironic, semn că „Superputerea Solitară” și-a încetat existența. Așadar, Rusia reușește să sfideze Occidentul, devenind o putere regională de neoprit: după Crimeea, urmează Europa de Est, de la Marea Baltică la Marea Mediterană (Grecia și Turcia). Flancul sudic al Alianței, format din Grecia și Turcia, ne dă sentimentul că se apropie mai mult de puterea lui Vladimir Putin. Ne aflăm într-un moment de concentrare și prepoziționare a forțelor de o parte și de alta a unei frontiere de peste 2500 de kilometrii, de la Marea Baltică și până la Marea Neagră.

Realitatea hărților și a geopoliticii ne duce cu gândul la istoria interbelică, atunci când România și Polonia se aflau sub amenințarea Rusiei bolșevizate, motiv, absolut, temeinic pentru a încheia un tratat de colaborare și securitate, de fapt crearea unui obstacol împotriva Rusiei Sovietice. Așa a apărut conceptul Intermarium și propus pentru prima dată de către generalul polonez Jozef Pilsudski, după prima conflagrație mondială și prin care se urmărea crearea unei alianțe defensive pe un teritoriu dintre Baltica și Pontul Euxin, adică a unui baraj care să pună capăt ofensivei bolșevice către vest, unde dacă s-ar fi unit cu Germania acelei vremi, căzută sub influență cominternistă, soarta Europei era una de culoare roșie.

În noul context geopolitic, declanșat în urma crizei din Ucraina, a revenit în actualitate proiectul noului Intermarium. Creșterea puterii Rusiei și politica sa duplicitar-agresivă față de țările europene a schimbat atitudinea Occidentului. Au fost dislocate forțe umane și echipamente NATO pe frontiera de est a Alianței și Uniunii Europene, iar prepoziționarea forțelor occidentale urmărește o linie staționară a frontului plecând din nord, de la statele baltice, urmând frontierele Poloniei și României, până în sud, în Bulgaria, la Marea Neagră. Această serioasă redislocare de forțe reprezintă și un semnal și un avertisment,

clar, trimis rușilor din care rezultă că, în urma celor întâmplate în Ucraina, linia roșie de demarcație semnalizată cu semne de interzis a fost trasă. O linie defensivă de asemenea întindere, odată atacată, ar putea arunca într-o stare de beligeranță de proporții întreaga Alianță Nord-Atlantică, pacea lumii fiind grav încercată. Din apele reci ale Balticii, până la Mediterana caldă și nestatornică Mare Neagră o nouă provocare istorică este propusă țărilor din Europa Centrală și de Sud-Est, având în spate un garant puternic numit SUA.

Securitatea Alianței la Marea Neagră este pusă în dificultate, drept urmare întăririi pozițiilor strategice ale forțelor maritime în acest Flanc Sud-Estic, precum și menținerea unei prezențe în Atlantic și în Mediterana, direcții strategice care sunt considerate drept principalele orientări ale noii „doctrină maritime” a Rusiei, aceasta reconsiderată ca urmare expansiunii „inadmisibile” a NATO la frontiera sa vestică.

Textul doctrinei maritime ruse face vorbire despre „dezvoltarea infrastructurilor” Flotei Mării Negre în Peninsula Crimeea, anexată în martie 2014 de către ruși.

Interesul Rusiei de militarizare a Mării Negre vizează și oportunitatea de proiectare a forței în Balcani și în Mediterana de Est, după modelul intervenției militare rusești în Siria.

Controlul Europei de Sud-Est înseamnă primul pas către controlul Europei Centrale.

Unui asemenea peisaj al confruntărilor de tip geopolitic i se poate adăuga noile provocări ale războiului informațional, ceea ce amplifică și mai mult gradul de complexitate al provocărilor cărora trebuie să le facă față Alianța Nord-Atlantică și Uniunea Europeană.

Problema care se pune într-o alianță de asemenea mărime, cu atâtea culturi și etnii, este aceea a conducerii operațiunilor, situație care trebuie să clarifice două chestiuni: reconsiderarea de către SUA a sistemului operațional din perioada Războiului Rece și reanalizarea strategiei Inter-marium, strategie care să aducă mai multă precizie în apărarea flancului sud-estic al Alianței, avânt în spate drept garant SUA, ca principal fur-

nizor de securitate.

Și totuși, aceste mișcări de trupe nu elimină problema neîncrederii, ci, dimpotrivă, o acutizează. Securitatea globală și regională nu pot fi menținute prin relații bilaterale sau coaliții. Unele state mici și mijlocii își caută alianțe și parteneriate sigure, adică stăpâni de nădejde și o diplomatie a vasalității moderne, inventându-se, „eufemistic vorbind”, termenul de „parteneriat strategic”.

Cresc amenințările pe plan internațional, cea mai importantă fiind fenomenul migraționist. Fără îndoială că este nevoie de respectarea cu strictețe a tratatelor și întărirea relațiilor internaționale indiferent de culoarea pielii și să nu existe prejudecăți între culturi. Fundamentul înțelegerii este comunicarea și încrederea. *Există un medicament miraculos pentru securitate și anume compromisul, iar acesta din urmă înseamnă dialog și trecerea pașnică spre o Nouă Ordine și nu un singur stat pentru securitatea internațională.* În ceea ce privește diplomația activă și proactivă a unui stat, vizavi de relațiile de vecinătate, trebuie să se țină cont de poziția sa geografică. Exact ceea ce nu face România. Filozofia diplomatică în gestionarea relațiilor internaționale s-a redus la ferestre închise către anumite părți ale lumii, sau, pur și simplu, s-a îmbrățișat politica tăcerii inexplicabile. În 28 de ani, România a rulat, pe la Ministerul său de Externe, 21 de miniștri plini. În anul Centenarului, România are nevoie urgentă de cât mai multă coeziune și solidaritate. Din păcate, dihonnia, termen grecesc, a cuprins întreg spațiul românesc, sugerându-le autorităților, aflate în cele mai înalte poziții ale statului, cât și a cetățenilor ignoranți, categorie aflată în creștere galopantă, celebrarea unui Centenar al Dezunirii.

Am speranța că lucrurile nu vor sta chiar așa și un concept geopolitic, ca cel numit „Intermarium”, vă lumina mintea celor puși să decidă, aici la Porțile Balcanilor, la începutul acestei toamne, încăpățânat de caldă.

Cel de-al treilea Summit, anual, din istoria Inițiativei celor Trei Mari s-a desfășurat în România, la București, în perioada 17-18 septembrie, unde președintele Klaus Iohannis a prezi-

dat întrunirea de la București a șefilor de stat din cele 12 țări invitate. Acest Summit urmează celui de la Dubrovnik (Croatia), de fapt primul, 25-26 august 2016, încheiat cu Declarația celor Trei Mări, și celui de-al doilea, iulie 2017, desfășurat la Varșovia, când însuși președintele Andrzej Duda a fost gazda reuniunii la care a participat, ca oaspete de onoare, Donald Trump, dând, astfel, greutate și prestigiul întâlnirii la vârf.

Summitul de la București a contribuit la adâncirea legăturilor transatlantice din cadrul Inițiativei celor Trei Mari, au fost abordate, indirect, chestiuni legate de apărare și securitate sporită la Marea Neagră, încet, încet Inițiativa celor Trei Mari, având toate șansele să-și asume și o dimensiune militară complementară NATO.

Unele curente de opinie postulează că Inițiativa celor Trei Mari, agreată de SUA, dar privită cu unele rezerve de către UE, în special de Germania, care-și vede influența, la nivel continental, diminuată din cauza unor posibile aranjamente directe Rusia – SUA. Statele Unite câștigă teren în flancul estic al UE, deoarece este interesată de o coeziune în organizarea defensivei față de amenințarea rusă.

Aceste semnale încurajatoare le dau țări membre NATO precum Polonia, România și Estonia, care deja s-au înscris în angajamentul de a cheltui minimum 2% din PIB anual pe apărare.

Germania, în mod subtil, joacă dublu și anume rămâne consecventă asigurării unei contribuții substanțiale cheltuielilor pentru apărare, în cadrul NATO, însă achită, anual, rușilor multe miliarde de euro pentru gaze naturale și materii prime pentru industrie, devenind nu doar un partener comercial consolidat, ci și un apărător al intereselor comerciale ale Moscovei în Europa.

Acestea sunt numai câteva motive, în colorit slav, care stau la baza lipsei de interes a UE de a

sprijini coagularea unui coridor de securitate de la Marea Baltică la Marea Neagră.

Acest Intermarium de concepție românească (Marea Baltică, Marea Neagră și Marea Adriatică), desfășurat în anul Centenar al României, putea constitui o serioasă miză geopolitică pe spațiul românesc „extins” și mă refer aici la ocazia ivită, dar nu suficient exploatată, de a fi invitați, pentru prima dată, în cei trei ani, și reprezentanții ai Republicii Moldova. Chișinăul ar fi avut șansa unică de a intra într-o organizație supras-tatală ce are în vedere dezvoltarea unei dimensiuni economice fructuoase, ocazie cu care s-ar fi putut apropia mai mult de NATO.

S-a pierdut ocazia ca România să-și urmeze interesul național de a atrage cu mai multă vigoare, de partea sa, Republica Moldova. Pentru că sub aspectul poziției sale geografice, Republica Moldova aparține spațiului european și euroatlantic mai mult decât celui euroasiatic. Republica Moldova a ratat șansa de a se alătura Inițiativei celor Trei Mari, ca cel de-al 13-lea stat invitat, și nu a fost suficient de mult încurajată de România să o facă, și, prin aceasta, de toate țările participante, R. Moldova, ratând oportunitatea istorică să facă alegerea geopolitică potrivită.

Concluziile cele mai importante la ediția cu numărul trei a summitului se referă la acordarea sprijinului politic, la nivelul cel mai înalt, a listei proiectelor regionale de interconectare în energie, transportului și digital. S-a vorbit mult despre conectivitate în toate direcțiile, dar mai puțin de conectivitatea elitelor românești cu cele ale țărilor participante la summit.

Potrivit președintelui României, „Summit-ul celor Trei Mări a fost unul excelent în ciuda dificultăților de politică internă”, calificând reuniunea de pe malurile Dâmboviței „ca fiind un succes”.



Cum trebuie înțeleasă aventura Armeniei în Siria



Eduard ABRAHAMIAN

În urma discuțiilor bilaterale din spatele ușilor închise cu președintele rus Vladimir Putin de la Moscova, din 8 septembrie, primul ministru interimar al Armeniei, Nikol Pashinyan, a declarat jurnaliștilor că Rusia și Armenia vor demara în curând o “misiune umanitară comună” în Siria (Azatutyun.am, 8 septembrie). Operațiunea, solicitată după toate aparențele de regimul Bashar al-Assad, va fi adusă la îndeplinire sub auspiciile comandamentului militar rus din Republica Arabă Siriană. Pashinyan a subliniat în mod expres că “misiunea umanitară” nu va avea nicio “componentă militară.” Cu toate acestea, aceste operații sunt clasificate, în mod normal, drept “misiuni militaro-umanitare,” având în vedere că, în totalitatea sa, contribuția Armeniei va fi asigurată de personal al Ministerului Apărării (Lragir.am, 9 septembrie). Conform ministrului Apărării, David Tonoyan, Erevanul intenționează să trimită în jur de 100 de oameni, inclusiv medici militari, personal de deminare și ingineri, dar și un detașament de gardă care va fi staționat într-o bază logistică armeană din Alep (Mediamax, 11 septembrie). Tonoyan a dat însă asigurări că acest contingent nu se va implica în operațiuni militare. Între timp, primul ministru Pashinyan și-a exprimat speranța că “și alți reprezentanți ai comunității internaționale se [vor] alătura acestei inițiative” (Sputnikarmenia.ru, 9 septembrie).

Declarația de la Moscova din septembrie a lui Pashinyan a clarificat remarciile similare ale acestuia făcute la 17 august la Erevan cu ocazia demonstrațiilor pentru marcarea a 100 de zile de când “Revoluția de Catifea” l-a propulsat la putere. În timpul manifestațiilor, primul ministru a dezmințit existența tensiunilor în creștere cu Rusia și a dezvăluit că guvernul său și Moscova pre-

gătesc o “inițiativă umanitară fără precedent” în Siria (Civilnet.am, 17 august).

Natura asimetrică a relațiilor dintre acești doi apropiați aliați politico-militari nu este o noutate. În aceste condiții, schimbarea regimului din Armenia a amplificat și mai mult diferențele conceptuale dintre Erevan și Moscova. În mod special, guvernul Pashinyan a lansat imediat o cuprinzătoare campanie internă anticorupție; în replică, Kremlinul a început să susțină, în mod explicit, foste oficialități armene proruse și să aplice o “presiune delicată” prin oligarhii ruși de origine armeană. Moscova este îngrijorată în mod deosebit de viitorul fostului președinte al Armeniei, Robert Kocharyan, și a șefului în funcție al Organizației Tratatului de Securitate Colectivă (CSTO) Yuri Khachaturov— simboluri vii ale cleptocrației armene. Concomitent, Moscova a refuzat să-l extrădeze pe fostul ministru armean al Apărării, Mikael Arutyunyan (Interfax, 31 august).

Intrând în detaliile acestei așa-numite misiuni umanitare comune în Siria, Armenia va desfășura, după toate probabilitățile, unități din brigada sa certificată ONU de menținere a păcii și care, până în prezent, a participat la mai multe operațiuni NATO în Kosovo și Afganistan. De fapt, mai mulți reprezentanți ai acestei brigăzi armene de menținere a păcii au fost observați în Siria, la începutul lui august, desfășurați împreună cu o misiune umanitară separată de livrare de ajutoare (InsideSyria, 7 august). Aparent, acești repre-



Armenian troops in Syria, August 2018 (Source: insidesyriamc.org)

zentanți militari armeni se aflau acolo și pentru a negocia detaliile următoarei misiuni.

Moscova a încercat de mai mulți ani să atragă actori noi pe scena teatrului sirian. Pe de o parte, Moscova a încercat să internaționalizeze susținerea regimului al-Assad; și, pe de altă parte, vrea să-și amplifice eforturile de a se opune intereselor occidentale în regiune. Astfel, în vara anului 1917, Duma de Stat (camera inferioară a parlamentului) a făcut apel la aliați, prin vocea președintelui Comitetului Apărării, Vladimir Shamantov, "pentru a contribui la eforturile Rusiei în Siria "în cadrul capacităților de menținere a păcii din CSTO" (Nezavisimaya Gazeta, 26 iunie). Cu toate acestea, aliații din CSTO ai Rusiei, Belarus, Kârgistan și Kazakhstan au respins categoric orice proiect de participare, subliniind necesitatea în prealabil a unei rezoluții și a unui mandat ONU (Tengrinews.kz, 24 iunie 2017).

Între timp, Kremlinul continua să considere Armenia drept cel mai vulnerabil și dependent "partener" al Rusiei. Mai mult, în opinia Moscovei, Erevanul are motive legitime să se angajeze în Siria date fiind zecile de mii de membri ai diasporei armenie în Siria care continua să trăiască în această țară pustiită de război (Armenian Weekly, 9 decembrie 2015). Revenind în 2017, cu ocazia discuțiilor privind ajutorul umanitar pentru Siria și refugiații adăpostiți pe teritoriul Armeniei, Vigen Sargsyan, ministrul de atunci al Apărării, nu a exclus angajarea Forțelor Armate Armenie în Siria (YouTube, 12 mai 2017). Cu toate acestea, fostul președinte Serzh Sargsyan a reușit să amâne orice decizie de acest fel, referindu-se, cel mai probabil, la escaladarea cronică a tensiunilor cu Azerbaidjanul învecinat.

Trei considerente esențiale pot sta în spatele deciziei primului ministru Pashinyan de a participa la o operație comună de menținere a păcii în Siria împreună cu Rusia. În primul rând, este vorba de diplomația în forță a Rusiei față de noua elită politică a Armeniei. Acest modus operandi a fost probat anterior în cel mai intens mod în septembrie 2013. Atunci, Armenia s-a îndepărtat drastic de integrarea Euro-Atlantică după ce președintele Sargsyan a refuzat să semneze îndelung negociatul accord cu Uniunea Eu-

ropeană și a optat în schimb să adere la Regiunea Economică Eurasia condusă de Rusia. În cazul Siriei, s-ar putea ca Moscova să forțeze conducerea Armeniei de a intra în conflictul sirian sub amenințarea încetării de a-i mai livra arme.

În al doilea rând, ca urmare a Revoluției de Cătfiea care l-a propulsat pe Pashinyan la putere, guvernul interimar al acestuia se străduie să-l calmeze pe Putin care vede în orice manifestare de instituționalizare a democrației în vecinătatea imediată a Rusiei drept o amenințare la dresa propriei lui legitimități în țară. Procedând astfel, probabil că echipa lui Pashinyan a optat pentru implicare militară în Siria pentru a stabili și a echilibra relația ambiguă din prezent a Erevanului cu Moscova.

În al treilea rând, cu ocazia negocierilor recente cu Putin, primul ministru armean a reiterat dorința de a reaseza relația strategică bilaterală pe respectul reciproc al interesului național al celor două părți și pe neamestecul în afacerile interne (Gazeta.ru, 8 septembrie). Ceea ce este important este că această propunere este prima tentativă subtilă a Erevanului de a trasa linia roșii în complicata relație cu Moscova. Mai precis, Pashinyan urmărește să remodeleze relația clientelară instituționalizată cu Rusia și să o transforme într-o asociație mai echilibrată dintre "un partener major și un partener mic". Acest tip de format ar permite Armeniei să urmeze o politică externă și de securitate mai diversificată. Drept urmare, motivația Erevanului de a se alătura unei "misiuni umanitare" poate fi pur și simplu o concesie pentru a câștiga neamestecul Rusiei în afacerile sale interne. Această a treia motivație, dacă este exactă, ar sugera o abordare destul de naivă a Moscovei din partea noii elite politice de la Erevan. Este improbabil din partea Kremlinului să accepte, indiferent de circumstanțe, să privească fără să intervină la felul în care mediul armean politico-economic corupt și oligarhic—un important instrument al controlului rus asupra Armeniei, este demontat în mod eşalonat.

În același timp, o piesă lipsă în acest moment din misiunea umanitară armeană în Siria este inexistența oricărui plan de repatriere a sirienilor de origine armeană. Astfel de pregătiri iniția-

le, prezentate și coordonate cu organizații internaționale cum ar fi ONU, ar putea diminua reacția negativă anticipată a Occidentului cu privire la implicarea Armeniei în război alături de Rusia, cu atât mai mult cu cât Armenia nu s-a alăturat niciodată Coaliției Globale de combatere a Statului Islamic condusă de SUA. În schimb, Armenia ar putea aduce în joc diaspora sa consolidată și considerabilă din Liban și Siria. Prin urmare, acceptarea internațională a acțiunilor de sine stătătoare ale Armeniei în Siria ar putea genera oportunități din partea partenerilor Occidentali de pregătire militară și livrări de echipamente, dar și o posibilă revigorare a relațiilor înghețate cu Statele Unite. Este improbabil ca o simplă misiune bilaterală alături de Moscova să aducă vreunul din aceste avantaje colaterale. Din contră, în cel mai probabil caz, va consolida influența regională a Moscovei.

China și marea în apele tulburi ale Asiei

Subtemă: Securitatea frontalieră



Dhiana PUSPITAWATI

Rezumat

Neîntrerupta dispută referitoare la o mare semi-închisă, Marea Chinei de Sud, a culminat cu măsura luată de Filipine și China de a duce cazul în fața Curții Permanente de Arbitraj (Permanent Court of Arbitration PCA). În conformitate cu Convenția privind Legea Mărilor din 1982 a Națiunilor Unite (UNCLOS 1982), Curtea Permanentă de Arbitraj a decis în favoarea Filipine și a stabilit că cele nouă linii de delimitare ale Chinei sunt ilegale, dar China a declarat că nu se va supune deciziilor finale. Acest articol încearcă să analizeze implicațiile legale ale refuzului Chinei de a respecta deciziile Curții Permanente de Arbitraj cu privire la securitatea frontalieră a Indoneziei în apele Insulelor Natuna. Mai mult, ne propunem să stabilim ce ar trebui să facă Indonezia pentru a anticipa atât consecințele legale, cât și cele politice ale unei reacții atât de asertive din partea Chinei.

Anterior deciziei PCA, Președintele indonezian Joko Widodo a comentat pe marginea disputelor din Marea Chinei de Sud, afirmând că deși Indonezia este situată în imediata vecinătate a Mării Chinei de Sud, nu are un interes direct în Marea Chinei de Sud. Cu toate acestea, evoluțiile din ultima perioadă indică o altă situație. În timpul recente vizite a Președintelui Joko Widodo în Insulele Natuna, s-a punctat faptul că în anul 1996 China a recunoscut apele din jurul Insulelor Natuna ca fiind Zona Economică Exclusivă a Indoneziei.

Acest articol arată că deși disputele privind Marea Chinei de Sud nu au deocamdată un impact direct asupra Indoneziei,



unele porțiuni ale Zonei Economice Exclusive a Indoneziei din Insulele Natuna se suprapun cu pretențiile Chinei. Din moment ce China a declarat că nu acceptă decizia PCA, Indonezia ar trebui să creeze cadrul legal și politic pentru a-și implementa drepturile suverane în Zona Economică Exclusivă din jurul Insulelor Natuna. În plus, ar trebui să existe o puternică aserțiune politică pentru anticiparea mișcărilor Chinei în Marea Chinei de Sud pe baza celor noua linii de delimitare.

Cuvinte cheie: Marea Chinei de Sud, Indonezia, Zonă Economică Exclusivă, Securitate frontalieră

1. Introducere

Drepturile statelor de coastă cu privire la oceane au fost stabilite prin Convenția asupra Dreptului Mării din 1982 (Law of the Sea Convention - LOSC), printr-un acord de tipul „quid pro quo”, adică ceva în schimbul a altceva. Deși statelor de coastă li s-a acordat o oarecare suveranitate asupra oceanelor din vecinătate, și interesele altor state trebuie respectate, ceea ce include dreptul de navigare precum și alte drepturi de utilizare a resurselor din oceane. Deși acest acord poate fi considerat o „afacere la pachet” oferită prin intermediul LOSC, în realitate lucrurile nu sunt niciodată ușoare. Complicațiile care rezultă din stipulările LOSC variază de la situația geografică a statului de coastă și a oceanului, până la interese extinse ale altor state, adică cele care sunt utilizatori maritimi. La acestea se adaugă și problema delimitării maritime între statele învecinate.

Marea Chinei de Sud a reprezentat permanent o problemă în privința delimitării maritime și a accesului la resursele oceanului. Marea Chinei de Sud este o mare semi-închisă înconjurată de cel puțin opt state: China, Vietnam,

Malaezia, Singapore, Indonezia, Brunei, Filipine și Taiwan. Această poziționare geografică a făcut ca Marea Chinei de Sud să fie înconjurată de teritoriul multor state, iar suveranitatea și drepturile suverane ale acestor state să devină complicate. În plus, zona Mării Chinei de Sud include patru insule: Pratas, Grupul Macclesfield, Paracels și Spratlys. În acest context geografic complicat, China și-a declarat pretențiile din Marea Chinei de Sud prin cele nouă linii de delimitare care încercuiesc aproape întreaga Mare a Chinei de Sud, prin care China susține că delimitează apele istorice ale sale, asupra cărora are suveranitate. Pe de altă parte, și alte state litorale solicită drepturi de suveranitate asupra unor insule mai mici din Marea Chinei de Sud: Vietnamul pretinde Insula Spartly, iar Brunei și Filipine pretind Grupul de Insule Kalayan.

Pretențiile se suprapun. În mai 2009, China a înaintat o solicitare la Națiunile Unite pentru mai multe insule, inclusiv Spartly, Atolul Scarborough, Paracel și altele, pentru ca acestea să fie incluse în teritoriul statului, pe baza hărților cu cele nouă linii de delimitare și a referirilor ocazionale la „apele istorice”. În aprilie 2012, Marina din Filipine a interceptat opt nave de pescuit ale Chinei în apele Atolului Scarborough, situate la 220 km de Filipine. Trebuie să menționăm că asupra Atolului Scarborough și-au emis pretenții



Figura 1: Cele nouă linii de delimitare ale Chinei care acoperă marea majoritate a Mării Chinei de Sud

mai multe state: China, Filipine și Taiwan. În ianuarie 2013, Filipine a înaintat obiecții la cele nouă linii de demarcație ale Chinei la Curtea Permanentă de Arbitraj, solicitând anularea hărții cu aceste delimitări propuse de China. Curtea Permanentă de Arbitraj (PCA) a decis că pretențiile Chinei sunt ilegale, dar China a declarat că nu va participa la proceduri și nici nu va accepta decizia finală a PCA.

Acest articol încearcă să analizeze implicațiile legale ale refuzului Chinei de a respecta deciziile Curții Permanente de Arbitraj cu privire la securitatea frontalieră a Indoneziei în apele Insulelor Natuna. Mai mult, ne propunem să stabilim ce ar trebui să facă Indonezia pentru a anticipa atât consecințele legale, cât și cele politice ale unei reacții atât de asertive din partea Chinei.

2. Filipine vs. China în fața Curții Permanente de Arbitraj Internațional

Deși conflictul dintre statele de coastă ale Mării Chinei de Sud continuă, în 2013, Filipine a dus cazul în fața Curții Permanente de Arbitraj. Disputele se referă la baza legală a drepturilor maritime și a altor drepturi din Marea Chinei de Sud, la statutul anumitor elemente geografice din Marea Chinei de Sud¹ și la legalitatea unor acțiuni ale Chinei în Marea Chinei de Sud. Pe scurt, există patru pretenții care au fost înaintate de Filipine la PCA². În primul rând, Filipine dorește sfătuire din partea PCA pentru a soluționa disputele existente în legătură cu Marea Chinei de Sud și a drepturilor de utilizare a acesteia. Mai exact, Curții Permanente de Arbitraj i s-a cerut să declare că drepturile de a ocupa Marea Chinei de Sud trebuie să se bazeze pe Convenția asupra Dreptului Mării din 1982 (LOSC), și nu pe „drepturi istorice”. În al doilea rând, Filipine dorește ca PCA să fie sfătuită în legătură cu delimitarea maritimă a zonei Atolului Scarborough și a anumitor resurse din Insulele Spratly, care au

fost solicitate atât de Filipine, cât și de China. În al treilea rând, Filipine solicită PCA să stabilească validitatea pretențiilor Chinei asupra Mării Chinei de Sud. Filipine a cerut PCA să stabilească faptul că următoarele acțiuni ale Chinei au fost ilegale:

a. Intervenirea asupra drepturilor pe care Filipine le-a primit prin LOSC cu referire la pescuit, navigație, explorarea și exploatarea altor resurse naturale precum și la stabilirea unor insule artificiale;

b. Nu a acordat atenție salvării mediului oceanului, dar a sprijinit pescarii chinezi care au pescuit specii rare și au utilizat metode de pescuit care dăunează mediului oceanului, ceea ce a dus mai departe la distrugerea ecosistemului din recifele Mării de Sud a Chinei;

c. A avariat mediul marin prin construirea de insule artificiale și prin reclamarea a șapte zone de recifuri de corali în zona Insulelor Spratly.

În al patrulea rând, China a adâncit disputa prin limitarea accesului pe care îl avea Filipine la Deșamentul Maritim din Atolul Second Thomas.

Cazul referitor la Marea Chinei de Sud dintre Filipine și China implică de fapt mai multe aspecte legale. Aspectul esențial care trebuie să fie discutat este conceptul de „drepturi istorice”, care a fost utilizat de către China ca și bază legală în solicitarea suveranității asupra Mării Chinei de Sud. Curtea Permanentă de Arbitraj a folosit LOSC ca și bază legală în adoptarea unei decizii finale. PCA a afirmat că:

„Acest arbitraj a privit rolul drepturilor istorice și a pretențiilor maritime din Marea Chinei de Sud, statutul anumitor elemente și pretenții maritime care se pot genera și legalitatea unora dintre acțiunile Chinei pe care Filipine le consideră ca fiind opuse stipulărilor Convenției. În lumina limitărilor unei soluții obligatorii dispu-

1. Vezi mai departe Cazul PCA Nr. 2013-19 pe problema Arbitrajului din Marea de Sud a Chinei de la Curtea de Arbitraj constituită conform Anexei VII a Convenției Națiunilor Unite asupra Dreptului Mării din 1982 între Filipine și Republica Populară Chineză, disponibil online la <https://pca-cpa.org/wp-content/uploads/sites/175/2016/07/PH-CN-20160712-Award.pdf>, accesat în data de 4 mai 2017 la 9:56 am.

2. Vezi Kristiyanto, Kristiyanto, Puspitawati, DhianadanArdhiansyah, Agis, *Konsep Historical Rights dalam Sengketa Laut Tiongkok Selatan berdasarkan Putusan PCA Cazul Nr. 2013-19 pe problema Arbitrajului din Marea Chinei de Sud dintre Filipine și China*, Eseu Final, Facultatea de Drept, Universitatea Brawijaya, 2017.

tei, conform Convenției, Curtea a subliniat că nu decide asupra problemelor privind suprafețe de uscat și nu stabilește nici o graniță între părți”³.

Curtea Permanentă de Arbitraj a decis în unanimitate în favoarea Filipine declarând: „s-a concluzionat că, deși China a avut drepturi istorice în apele Mării Chinei de Sud, aceste drepturi au fost anulate deoarece erau incompatibile cu zonele economice exclusive prevăzute de Convenție⁴. Decizia a fost aceea că „drepturile istorice” sunt incompatibile cu LOSC, dar este interesant de aflat care este originea acestor „pretenții istorice” și de stabilit dacă termenii de „drepturi istorice” și „ape istorice” au existat vreodată în LOSC sau în alte legi internaționale cu privire la mări.

3. Implicațiile legale ale refuzului Chinei de a respecta decizia PCA

În ciuda deciziei PCA, guvernul Chinei insistă că nu va respecta această decizie datorită faptului că nu a fost prezentă la proces. Această poziție a fost exprimată fără echivoc de către China prin intermediul unor note diplomatice intitulate „Document privind poziția guvernului Republicii Populare Chineze asupra problemei de jurisdicție din arbitrajul Mării Chinei de Sud la inițiativa Republicii Filipine”, emise în data de 7 decembrie și înaintate Curții și guvernului olandez. Pe scurt, notele diplomatice susțin că:

„În opinia Chinei, Curtea de Arbitraj nu are nici un fel de jurisdicție în acest arbitraj, inițiat unilateral de către Filipine, cu privire la disputa dintre China și Filipine în Marea Chinei de Sud.

În primul rând, esența procesului de arbitraj o reprezintă suveranitatea teritorială asupra unor importante elemente maritime din Marea Chinei de Sud, ceea ce nu face obiectul Convenției și deci nu are legătură cu interpretarea sau aplicarea sa.

În al doilea rând, există un acord între China și Filipine pentru soluționarea disputelor privind

Marea Chinei de Sud prin intermediul negocierilor, așa cum este prevăzut în instrumentele bilaterale și în DOC. Prin urmare, inițierea unilaterală a acestui arbitraj de către Filipine a încălcat în mod evident legea internațională.

În al treilea rând, chiar și acceptând că tema arbitrajului corespunde interpretării și aplicării Convenției, ea a fost exclusă prin declarația înaintată de China conform Articolului 298 a Convenției, datorită faptului că este parte constituantă a unei dispute de delimitare maritimă între două state.

În al patrulea rând, China nu a acceptat niciodată procedurile obligatorii ale Convenției cu privire la solicitările de arbitraj emise de Filipine. Curtea de Arbitraj trebuie să respecte în totalitate dreptul părților din Convenție de a alege mijloacele de soluționare ale disputei și de a-și exercita competența pentru a decide asupra jurisdicției conform Convenției. Inițierea acestui arbitraj de către Filipine este un abuz al procedurilor obligatorii de soluționare a unei dispute conform Convenției. Refuzul Chinei de a participa la acest arbitraj este puternic susținut de dreptul internațional.”

China a mai adăugat că „prezentele declarații nu vor fi considerate sub nici o formă ca reprezentând participarea Chinei la procedurile de arbitraj.” În acest context, Articolul 288 al LOSC și Articolul 9 din Anexa VII a LOSC stipulează că:

a. Conform Articolului 288 a Convenției: “În cazul unei dispute cu privire la jurisdicția unei curți, decizia va fi luată de către acea curte sau tribunal.”

b. Articolul 9 din Anexa VII a Convenției stipulează că: „Dacă una dintre părți nu se prezintă în fața Curții sau nu își apără cazul, cealaltă parte poate solicita Curții continuarea procedurilor și luarea unei decizii. Absența unei părți sau lipsa apărării uneia dintre părți nu reprezintă un impediment pentru proceduri. Înainte de luarea unei decizii, Curtea trebuie să confirme că are jurisdicție asupra disputei și că solicitarea este

3. Comunicatul de Presă al Curții Permanente de Arbitraj, 12 iulie 2016, care a decis în favoarea Filipine în privința disputelor din Marea Chinei de Sud.

4. Se referă la LOSC. Vezi <http://thediplomat.com/2016/07/international-court-issues-unanimous-award-in-philippines-v-china-case-on-south-china-sea/>, accesat la 30 noiembrie 2016.

bine fundamentată și legală”.

Se afirmă cu claritate că în situația în care Curtea are competență în luarea unei decizii referitoare la un anumit caz, autoritatea de a decide revine Curții și nu părților. În plus, în absența unei părți, cealaltă parte are dreptul de a solicita Curții continuarea procedurilor. Prin urmare, se afirmă că absența unei părți nu înseamnă suspendarea procedurilor. Cu privire la jurisdicție, Curtea Permanentă de Arbitraj a luat decizia în conformitate cu Articolul 281 și 282 a LOSC, care permit unui stat să recurgă la alte metode de soluționare a unei dispute decât LOSC, în cazul în care părțile sunt de acord. Articolul 281 și 282 ale LOSC afirmă că:

„Dacă părțile dintr-o dispută privind interpretarea sau aplicarea acestei Convenții au stabilit să caute soluționarea acestei dispute prin mijloace pașnice stabilite de ei, procedurile din această Parte a Convenției se aplică doar acolo unde nu s-a ajuns la o soluționare prin recurgerea la astfel de mijloace, iar acordul dintre părți nu exclude proceduri suplimentare.

Dacă părțile dintr-o dispută privind interpretarea sau aplicarea acestei Convenții au stabilit printr-un acord general, bilateral, regional, sau de orice altă natură, că o astfel de dispută va fi, la solicitarea oricăreia dintre părți, supusă unei proceduri care presupune luarea unei decizii, acea procedură se va aplica înlocul procedurilor prezentate în această Parte, exceptând situația în care părțile decid altfel”.

Curtea Permanentă de Arbitraj a aplicat prevederile Articolelor 281 și 282 pe următoarele documente pentru a constata dacă părțile au stabilit un acord cu privire la alte metode de soluționare a disputei: (a) Declarația China-ASEAN cu privire la Conduita Părților în Marea Chinei de Sud (DOC) – 2002, (b) o serie de declarații comune făcute de Filipine și China referitoare la soluționarea disputelor prin intermediul negocierilor, (c) Tratatul de Prietenie și Cooperare în Asia de Sud-Est și (d) Convenția pentru Biodiversitate” (CBD).

Cu toate acestea, Curtea a refuzat argumentul Chinei conform căruia Documentul de Conduită (DOC) agreeat de ASEAN și China reprezintă un

acord care se poate aplica metodelor de soluționare a conflictelor. Din moment ce DOC nu specifică mecanismul prin care s-a stabilit acordul și nu exclude nici o altă metodă de soluționare a disputelor, se consideră că PCA poate decide conform Articolelor 281 și 282 a LOSC. PCA a stabilit o concluzie similară și în cazul Declarațiilor comune menționate în Notele diplomatice ale Chinei. În ce privește Tratatul de Prietenie și Cooperare în Asia de Sud-Est și CBD, PCA a stabilit că deși ambele acorduri leagă cele două părți în soluționarea disputelor prin metode alese de părți, mecanismul acestuia nu este specificat. În concluzie, nu există nimic în aceste acorduri care să nu permită aducerea cazului în fața Curții Permanente de Arbitraj.

În aceste condiții, PCA a decis în favoarea Filipinelor, a declarat ilegale delimitările Chinei din Marea Chinei de Sud și a stabilit că China se face vinovată de desfășurarea de activități maritime ilegale în zona economică exclusivă deținută de Filipine. China a refuzat să accepte decizia. Mai mult, în loc să se distanțeze de zona disputată, navele militare și nemilitare ale Chinei au desfășurat activități regulate de consolidare a controlului de facto a zonei. China pare să fi adoptat o asertivitate pasivă și evită acțiunile asertive care ar putea duce la incidente, deși își extinde activitățile în Marea de Sud a Chinei. Această situație are câteva implicații legale față de statele învecinate, îndeosebi asupra statelor membre ASEAN. Este vorba despre sporirea puterii maritime a Chinei în regiunea Asiei de Sud, ceea ce afectează și regiunea de sud-est. În plus, se presupune că China își va consolida legea națională pentru a pretinde mai multe zone din Marea Chinei de Sud. Se pot dezvolta astfel dispute puternice între China și alte state, îndeosebi state membre ASEAN. Răspunsul agresiv al Chinei la decizia Curții Permanente de Arbitraj ar putea avea și alte implicații legale pentru state mai puțin afectate precum Indonezia. Deși disputa din Marea Chinei de Sud nu afectează acum în mod direct Indonezia, situația s-ar putea schimba în viitor. Fiind un stat de arhipelag, Indonezia are dreptul de a stabili limite pentru cele mai îndepărat punct de pe cele mai îndepărtate insule. În ciuda faptului că Indonezia nu pretinde nici

una dintre insulele disputate din Marea Chinei de Sud, Indonezia are un grup de insule, Insulele Natuna, care sunt în vecinătatea Mării Chinei de Sud. Aceste insule sunt puncte de bază pentru Indonezia. Datorită suveranității Indoneziei asupra Insulelor Natuna, Indonezia deține drepturi asupra unor anumite ape de la limita Insulelor Natuna, conform legii internaționale. Pe baza acestor limite, Indonezia este îndreptățită și la anumite zone maritime stabilite prin LOSC. Prin urmare, Indonezia trebuie să împartă oceanul cu alte state învecinate care au pretenții în disputele din Marea Chinei de Sud, și anume Malaesia și Vietnam. Deși există acorduri de delimitare a platoului continental între state, delimitarea Zonelor Economice Excluzive rămâne nesoluționată. Dacă China își consolidează pretențiile și continuă să desfășoare putere militară în regiune, este posibil ca și între China și Indonezia să înceapă un conflict pe marginea delimitării maritime din jurul Insulelor Natuna.

4. Concluzii

Anterior deciziei PCA, Președintele indonezian Joko Widodo a comentat pe marginea disputelor din Marea Chinei de Sud, afirmând că deși Indonezia este situată în imediata vecinătate a Mării Chinei de Sud, nu are un interes direct în Marea Chinei de Sud. Cu toate acestea, evoluțiile din ultima perioadă indică o altă situație. În timpul recente vizite a Președintelui Joko Widodo în Insulele Natuna, s-a punctat faptul că în anul 1996 China a recunoscut apele din jurul Insulelor Natuna ca fiind Zona Economică Exclusivă a Indoneziei.

Acest articol arată că deși disputele privind Marea Chinei de Sud nu au deocamdată un impact direct asupra Indoneziei, unele porțiuni ale Zonelor Economice Excluzive a Indoneziei din Insule-

le Natuna se suprapun cu pretențiile Chinei. Din moment ce China a declarat că nu acceptă decizia PCA, Indonezia ar trebui să creeze cadrul legal și politic pentru a-și implementa drepturile suverane în Zona Economică Exclusivă din jurul Insulelor Natuna. În plus, ar trebui să existe o puternică aserțiune politică pentru anticiparea mișcărilor Chinei în Marea Chinei de Sud pe baza celor noua linii de delimitare.

UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI FEDERAȚIA RUSĂ: ÎN CĂUTAREA TIMPULUI PIERDUT

Ambasador prof. Dumitru CHICAN

În urmă cu 18 ani, la 30 octombrie 2000, Uniunea Europeană și Federația Rusă semnează un important document de relaționare bilaterală prin care între părțile semnatare era instituit un parteneriat în domeniul energetic. Momentul respectiv îi oferea proaspăt-alesului președinte Vladimir Putin prilejul de a face câteva declarații greu de trecut cu vederea datorită dimensiunii și semnificațiilor lor geostrategice și politice, între ele fiind reținute, cu deosebire, declarația potrivit căreia Federația Rusă nu privește la Alianța Atlanticului de Nord ca fiind un inamic al Rusiei și, în egală măsură, asigurarea liderului de la Kremlin că Rusia nu va afirma niciodată că o anumită parte a geografiei politice globale reprezintă pentru Kremlin o zonă de interes național, în accepția mai vechii paradigme a „spațiului vital”. 14 ani mai târziu, Rusia intervine în regiunea ucraineană Donbass și anexează peninsula Crimeea. Evoluțiile „revoluționare” din Georgia și Ucraina, precum și extinderea prezenței militare a NATO în Europa centrală și de sud-est ca și în spațiul unora dintre fostele republici sovietice au produs un profund și durabil clivaj între Moscova și comunitatea occidentală. Pe hartă, din Turcia până în nordul estonien al continentului european și în bazinul Mediteranei - cu excepția a cca. 20 kilometri de litoral bosniac - toate statele aflate în acest areal au fost sau au devenit între timp membre ale NATO care se extinde fără încetare spre Est, în vreme ce fostul Tratat militar de la Varșovia își încetase existența



încă din 1991, iar toate acestea nu au făcut decât să acutizeze la Kremlin vechea obsesie, devenită sindrom, a „îndiguirii” și „asediului” la care Rusia este supusă de către lumea politico-militară occidentală. Atmosfera războiului rece era, astfel, nu numai reconstituită, ci și aprofundată.

*

„Nu este oare o situație suprarrealistă aceea în care Federația Rusă și Uniunea Europeană se declară a fi parteneri strategici care, însă, își impun reciproc sancțiuni internaționale?” se întreabă, cu o falsă naivitate, șefa diplomației europene, Federica Mogherini, în cadrul unei conferințe de presă cu omologul său rus Serghei Lavrov, la Moscova, în aprilie 2017. Adoptate de UE ca urmare a sprijinului acordat de Rusia secesioniștilor din Donbass și a anexării peninsulei Crimeea, penalitățile au fost reînnoite, în iunie 2018, pentru o nouă perioadă de un an (până în iulie 2019). În ripostă, la 13 iulie a.c. Federația Rusă prelungea, la rândul său, până la finele anului 2019, embargoul asupra importurilor de produse agro-alimentare din statele Uniunii Europene. Sistemul penalităților aplicate Rusiei de către comunitatea europeană este criticat nu numai în mediile naționaliste și ale extremei-drepte europene din Austria, Ungaria, Italia ș.a., ci și de instituții publice vest-europene, ca în cazul Senatului francez care, în aprilie 2016, adopta o rezoluție prin care cerea ridicarea sancțiunilor. Progresiv, atât la Bruxelles, cât și la Moscova, se conștientizează

(și se resimte acut) faptul că acest joc al penalităților și contra-penalităților înseamnă, pentru toate părțile implicate, pierderi economice și comerciale majore, evaluate, în 2016, pentru Uniunea Europeană, la 30 miliarde Euro, din care cca. 11 miliarde Euro anual au fost trecuți în contul pierderilor înregistrate de Germania. În aceeași ordine de idei, statisticile elaborate de EUROSTAT au reținut că, numai în perioada 2013-2015, exporturile europene au scăzut de la 119,4 miliarde Euro în anul 2013 la 73,8 Euro în 2015 și aceasta în condițiile în care comerțul constituie principalul domeniu de relaționare normală între Rusia și spațiul european care este primul principalul partener de schimburi al Moscovei care, la rândul său, se situează pe locul al patrulea în ansamblul comerțului extern global al Uniunii Europene.

*

Nu sunt puțini analiștii și reprezentanți ai elitei politice occidentale pentru care Vladimir Putin este un om politic animat de un „patriotism visceral”, a cărui manifestare paroxistică a fost marcată de rezoluția decidenților de la Bruxelles de negociere cu Ucraina a unui acord de asociere a acestei țări la structurile pan-europene. Sunt îndeajuns cunoscute contorsiunile și manifestările contradictorii generate de semnarea unui asemenea document, consecințele cele mai importante fiind, cu deosebire, concretizate în anexarea de către Rusia a Crimeii și declanșarea, în regiunea ucraineană Donbass a unui război de secesiune susținut generos de Federația Rusă. Acordul, semnat la 21 martie 2014, prevede accelerarea procesului de asociere politică și integrare economică a Ucrainei și Uniunii Europene. Spre deosebire de acordurile precedente convenite cu statele din Europa Centrală și din Balcanii de Vest, documentul încheiat cu Kievul nu stipula promisiunile și condițiile exprese de aderare de care beneficiau celelalte state europene asociate. Era, așadar, vorba de un compromis care accepta asocierea fără a deschide



o perspectivă de aderare. Ceea ce, însă, a produs neliniște și iritare la Moscova au fost prevederile documentului care prevedeau o aliniere progresivă a Ucrainei la politicile externe, de securitate și de apărare ale Uniunii Europene. O astfel de evoluție ar fi însemnat, în opinia lui Vladimir Putin, un atu de primă mărime pentru politicile sale de vecinătate. Față cu caracterul ambiguu al acordului de asociere, Kremlinul a optat pentru menținerea unor relații privilegiate cu Kievul, ceea ce, în practică, însemna un ajutor economic de 15 miliarde euro și un tarif preferențial la livrarile de gaz natural. Argumente care s-au dovedit suficiente pentru ca președintele ucrainean Viktor Ianukovici să-și retragă semnătura de pe documentul în discuție. Chestiunea ucraineană devenea, din acel moment, „dosarul Ucraina”- unul dintre cele mai încărcate și mai complexe care continuă să marcheze în mod negativ climatul raporturilor dintre Bruxelles și Moscova. În alinierea Ucrainei la structurile și politicile europene și, eventual, euroatlantice, Vladimir Putin vede, în același timp, o privare a Rusiei de o importantă zonă-tampon și „centură de securitate” între Rusia și flancul răsăritean al prezenței occidentale, iar o asemenea viziune, încadrată în politica de vecinătate a liderului rus, este aplicabilă și în alte cazuri relativ apropiate, precum cele ale Republicii Moldova, sau ale fostelor republici sovietice din proximitatea geografiei politice asiatice. „Contenciosul ucrainian” nu a apărut din neant. El este, mai degrabă, concretizarea conflictuală și tot mai îndârjită a disensiunilor dintre Federația Rusă și Occident și aduce în lumină tectonica plăcilor geopolitice de după încheierea Războiului Rece” (Maxim Lefebvre, februarie 2018).

În atari conjuncturi, atașamentul beligeranților față de perpetuarea unei relaționări reciproc ostile și concurențiale nu poate să producă decât o neproductivă risipire a unui timp care nu va mai putea să fie vreodată recuperat într-o manieră unanim pozitivă și constructivă. Se poate aprecia că perpetuarea încordării în relațiile dintre democrațiile occidentale și „patriotismul visceral” al lui Vladimir Putin incumbă riscul, de loc neglijabil, ca naționalismul sistemului rus și autoritarismul acestuia, sprijinit și pe dinamica relațiilor

sale cu Biserica Ortodoxă, să evolueze pe o traiectorie ascensională către o acutizare și către o radicalizare mai accentuată a viziunii și practicii politice a regimului condus de președintele Putin, recent reinvestit în demnitatea supremă de lider necontestat al „Marii Rusii” care ar putea să pretindă a fi și mai „mare” după ce soldații ruși se vor întoarce învingători acasă de pe fronturile războaielor și conflictelor din Siria și, în general, din regiunea strategică a Orientului Mijlociu.. Uniunea Europeană ar trebui să manifeste un plus de luciditate în a înțelege că este o eroare a miza pe disensiunile dintre noua Administrație americană și Federația Rusă drept argument de susținere și escaladare a elementelor de ruptură în relațiile dintre Bruxelles și Moscova. Noua politică imprevizibilă și schimbătoare a președintelui Donald Trump este departe de a fi privită ca un element de protecție pentru comunitatea europeană pe termen mediu, fie și pentru motivul că nimic nu împiedică girueta politicii americane față de Federația Rusă să își schimbe orientarea printr-un singur mesaj postat pe Twitter de liderul de la Casa Albă, spre a se orienta în direcția turlei cu steaua roșie care străjuiește fortăreața Kremlinului și... a lui Vladimir Putin.

*

Ideea unei reproblematicizări a dialogului euro-rus, în sensul readucerii acestuia pe un făgaș mai dinamic și mai puțin contorsionat nu trebuie neglijată, fie și pornind de la evocarea mai vechilor afirmații oficiale europene și ruse potrivit cărora „nu există securitate europeană fără Federația Rusă” după cum „nici Rusia nu poate beneficia de o credibilă securitate fără continentul european”

În luna martie 2016, Uniunea Europeană adopta cele cinci principii directoare ale raporturilor cu Moscova, respectiv: punerea efectiv și comprehensiv în aplicare a Acordurilor Minsk II; promovarea unor relații mai active cu vecinii geografici ai Rusiei; luarea în considerație a capacității de reziliență a amenințărilor care pot să vină din partea Federației Ruse; angajarea selectivă alături de Rusia în abordarea unor probleme de egal interes precum combaterea provocărilor

teroriste; susținerea mai angajată a comunicării între națiuni și popoare. Sunt, desigur, criterii și principii limitative și chiar neconforme cu spiritul unui dialog de substanță, dar ele pot contribui la demararea unui real proces de echilibrare a raporturilor bilaterale. Nici pentru Uniunea Europeană și nici pentru Federația Rusă, nici un dialog serios nu va ajunge la finalitatea dorită atâta vreme cât în centrul acestuia nu se va afla chestiunea securității exterioare a părților. În acest sens, președintele Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker afirma, într-o scrisoare adresată lui Vladimir Putin, că „obiectivul nostru comun trebuie să fie acela de restabilire a unei ordini de securitate europeană cooperantă”, iar președintele francez Emmanuel Macron, în mesajul de felicitare adresat, în martie 2018, lui Vladimir Putin, după realegerea acestuia pentru un nou mandat prezidențial, propunea „o revizuire a arhitecturii europene de securitate, printr-un dialog nou, îndeosebi cu Federația Rusă”.

Este și ideea pe care, aflată la Moscova, aceeași Federica Mogherini o accentua, în primăvara anului 2017, atunci când afirma că „avem cu toții responsabilitatea de a identifica un teren comun al înțelegerii și soluțiilor, obiectiv pentru a cărui realizare nici o oportunitate nu trebuie ignorată”. Căutarea comună a unor punți de comunicare este, oricum, mai folosită decât retoricile care caută, inutil, timpul pierdut în zadar.

NAȚIONALISM, GLOBALISM, EUROPENISM

Dumitru CHICAN

I.

Societatea cibernetică, economia mondializată, emergența identităților post-naționale, abundența și varietatea politicilor transfrontaliere și supranaționale, deculturație și uniformizarea culturii – iată doar câteva din noile și numeroasele paradigme care, la începutul acestui al treilea mileniu al istoriei sunt tot atâtea expresii ale transformărilor polimorfe la care lumea post-modernă este supusă și care au devenit obiect de îndelungi, complexe și contradictorii dezbateri care au drept temă destinul și configurația viito-



rului omenesc. Un viitor căruia, în general, i se aplică descriptive devenite lucru comun, precum „globalizare”, „mondializare”, „statul global”, „federalizare”, „unitatea diversităților” și altele care încă își așteaptă rândul la intrarea în spațiul primitor al lexicului politic, sociologic și cultural.

În același timp și cu intensități și forme de expresie diferite se manifestă tot mai insistent orientări și mișcări ideologice și politice naționaliste mai mult sau mai puțin radicale care au ca trăsătură comună opoziția ireductibilă față de fenomenul globalizării și insistența cu care se exprimă ca apărătoare și salvatoare ale națiunii și patriei într-un context în care conceptul de stat-națiune pare a-și pierde din atractivitate și dinamism pe scena relaționării politice și economice internaționale.

Considerată de unii teoreticieni drept retrogradă și opusă ideii de democrație, gândirea naționalistă este apreciată, în alte abordări analitice, ca fiind, dimpotrivă, o mișcare eminentemente democratică și progresistă, iar această opoziție conceptuală demonstrează, nu atât faptul că naționalismul este pe deplin contestat sau în totalitate susținut, cât, cu deosebire, realitatea că dezbaterile în curs nu au reușit să identifice o definire clară și unanim acceptabilă a conceptului în discuție și că dezbaterile însele sunt orientate și dominate de interesele și valorile proprii ale analiștilor și practicienilor care, la rândul lor,

exprimă incapacitatea de distanțare și obiectivarea a dezbaterilor teoretice în raport cu angajamentele și apartenențele ideologice, politice și partizane ale susținătorilor, cât și ale detractorilor naționalismului, în aceeași măsură. Mai mult decât atât, se vorbește, astăzi, de falsitatea discursului despre un naționalism ca denominativ generic pentru un mod de gândire, susținându-se ideea că se impune a vorbi, mai degrabă, despre „naționalisme”, folosirea a acestui plural fiind menită, din acest punct de vedere, să exprime larga diversitate și complexitate a acestui concept care nu este într-un totu lipsit de ambiguitate.

Se acceptă, în general, că această construcție semantică este clădită pe trei principii fundamentale, respectiv acela că ansamblul comunității omenești este, prin însăși natura sa, divizat într-un *summum* de entități -națiuni. Este vorba, în al doilea rând, de măsura în care specificul propriu al fiecăreia dintre aceste entități poate fi identificat în mod obiectiv. Și este vorba, în al treilea rând, de ideea că auto-guvernarea este singura formă viabilă de gestionare, apărare și afirmare a acestor entități-națiuni. Dacă teoretizarea principiilor este, indiscutabil, modernă, în schimb ideea și sentimentul naționalist însuși nu este nouă, punerea sa în circulație fiind atribuită filosofului german Herder iar primele sale manifestări se regăsesc, bunăoară, în lupta de emanci-

pare a Lumii Noi împotriva colonialismului spaniol, sau în revoluția franceză din 1789. Din acest punct de vedere, se poate afirma că ideea naționalistă s-a născut și a evoluat în strânsă legătură cu conceptul de democrație, statul-națiune fiind considerat spațiul ideal pentru manifestarea „participării democratice” în care toți indivizii membri ai națiunii beneficiază de drepturi și îndatoriri egale care dau substanță noțiunii de „cetățean”.

O asemenea complementaritate istorică între gândirea democratică și sentimentul național pare a fi pusă la îndoială în zilele noastre, prin formele contemporane de exprimare a naționalismului politic, ceea ce înseamnă că tot mai ofensiv, naționalismul democratic este confruntat cu tentația lunecării către un naționalism rasist, xenofob, autoritar și greu separabil de o altă atitudine foarte apropiată ca formă de manifestare și anume, populismul în cele mai variate structuri și scopuri ale sale. Pentru aceste orientări și curente, națiunea este un *datum* natural al istoriei deosebit prin specificitățile sale irepetabile în plan cultural, rasial și chiar biologic și, fiind astfel, ea este o existență exclusivistă și impermeabilă la primirea și asimilarea de năvăliți alogeni și de fapte culturale și sociale de origine extrinsecă. Astfel, pentru exemplificare, un algerian purtător al naționalității franceze nu va putea niciodată să fie considerat ca aparținând națiunii franceze așa cum aceasta este definită de către Marie Le Pen.

Amenințarea unor asemenea derapaje către radicalism este cu atât mai actuală cu cât în unele țări europene formațiunile extremiste și populiste constituie, deja, o forță electorală semnificativă, susceptibilă ca, până la un punct, să domine și să orienteze dezbaterile și discursul politic. O altă provocare nu mai puțin serioasă din partea unei asemenea situații poate să se manifeste - și se manifestă, deja - în măsura în care discursul onest despre „interesul național”, de pildă, poate fi discreditat prin false suprapuneri între acesta și naționalismul radical și, nu în ultimul rând, prin asimilarea tendențioasă între afirmarea și promovarea interesului național, adică a unui „naționalism moderat”, pe de o parte, cu populismul politic electoral și care, în esența sa, ser-





vește doar intereselor ideologice ale indivizilor sau grupurilor partinice.

II

O privire retrospectivă asupra istoriei pe care a acumulat-o procesul construcției europene pune în lumină adevărul că nu au fost puțini cei care, de pe diverse poziții ideologice și politice, au văzut în această experiență o cale sau un instrument ideal pentru depășirea naționalismului considerat ca barieră în calea uniunii continentale.

Cât de realistă a fost - și continuă să fie - o asemenea abordare? Și ce trebuie înțeles, în definiativ, prin naționalismul care trebuie regândit?

În Europa dintre cele două Războaie Mondiale naționalismul a funcționat ca un fenomen de masă, cu un formidabil potențial mobilizator. Privind la Europa contemporană, se poate constata fără dificultate că situația este cu totul alta. Iar semnalele în acest sens nu sunt nici puține, nici de importanță minoră. Sentimentul patriotismului, în accepția clasică a conceptului, a parcurs o perioadă de declin, în favoarea sentimentului de apartenență identitară la marea familie europeană. Numai că această evoluție către pan-europenism a generat, lent, dar continuu, sentimentul că ceea ce trebuia să fie nașterea unei conștiințe europene, a devenit un fenomen de glisare către supremația unei conștiințe supranaționale și supra-identitare dacă nu de-a dreptul autoritaistă și care ignoră lucrul important că entuziasmul aprobator de care a beneficiat unificarea co-

munitară nu a fost, în integralitatea sa, izvorât din perspectivele comune deschise de Europa Unită, ci și, chiar dacă nemărturisit, , dintr-un fond solid de preocupări și interese naționale. Altfel exprimată, această afirmație vrea să arate că Europa prezentă, continuă să se afle în epoca naționalismelor, depărtată, încă, de perspectiva „post-naționalistă” care, la începuturi, a dat imboldul necesar experimentului unificator care ar fi trebuit să realizeze tocmai „eliberarea de corsetul naționalismului”.

„Europa profundă” trebuie ca, recunoscând realitatea că naționalismul nu mai este forța motrice socio-politică așa cum a fost în perioada interbelică, să accepte, în același timp, că reziliența și dinamica acestui concept-sentiment continuă să se manifeste cel puțin pe trei paliere. Mai întâi, este vorba de cota înaltă la care se menține adeziunea puternică a cetățenilor față de identitatea națională, așa cum este cazul Danemarcei, Marii Britanii, Poloniei, Ungariei, dar și în Grecia și Franța care, în 1992, opunea un voluminos veto Tratatului de la Maastricht, dovedind că milioane de cetățeni erau departe de a accepta să renunțe la un substanțial pachet de componente ale suveranității naționale. Este vorba, în al doilea rând, de faptul că naționalismul, și, mai ales, aripa radicală a acestuia, își manifestă forța de reacție la „globalizarea europeană” sub forma unui naționalism populist acerb. Și este vorba, în al treilea rând, de naționalismul manifestat sub forma mișcărilor și formațiunilor separatiste-scizioniste care trebuie privite separat de acele mișcări care militează pentru drepturi locale extinse, dar în cadrul aceluiași stat. Or toate aceste aspecte oferă tot atâtea argumente de susținere a afirmației, deja, notată, potrivit



căreia Europa este, încă, departe de pragul „erei” post-naționaliste care, în definitiv, este imaginată, dorită și așteptată de către curente și retorica celor care pornesc de la ideea că statul-națiune nu mai este apt să ofere cadrul adecvat pentru manifestarea plină a voinței cetățenești. Din această perspectivă, Jürgen Habermas vorbește de perspectiva ca Europa să devină primul exemplu de democrație construită pe deasupra statului național, proiect care, însă, nu presupune inventarea sau crearea unui „naționalism european”, dat fiind că, în opinia autorului sus-citat, „nivelarea identităților naționale ale statelor membre și topirea acestora într-o națiune numită „Europa” nu este de dorit, după cum nu este nici posibilă”

*

În pofida retoricii care, de mai multă vreme, îi anunță decesul, naționalismul oferă, fără încetare, noi dovezi de reziliență. Statul-națiune este, fără îndoială, afectat de fenomenul globalizării și confruntat cu atentatele la suveranitate pe care le reprezintă tendințele regionaliste. Nu aceeași

dimensiune o au aceste provocări atunci când este vorba de naționalism. Mai întâi pentru că, așa cum se poate constata, culturile naționale au o consistentă capacitate de rezistență la asaltul mondializării. Apoi, rețelele globale de comunicații, pot să promoveze oricât de agresiv simboluri și paradigme standardizate ale consumului de bunuri materiale, dar efectul nu va avea rezultatele decisive scontate, dat fiind că, chiar și în acest domeniu al consumului de mărfuri materiale și spirituale, a ceea ce vor fi supuse unui proces de indigenizare și adaptare locală, proces identificat prin denumirea de glocalizare.

Vrând-nevrând, lumea și, împreună cu ea, comunitatea europeană parcurg o etapă în care se manifestă activ confruntarea dintre identitatea națională și proiectata identitate globală, iar șansele de biruință ale unuia sau ale celuilalt dintre acești doi poli sunt încă foarte dificil de evaluat într-o perspectivă previzibilă. Iar dacă retorica lumii contemporane s-a obișnuit de mai mult timp cu utilizarea frecventă a particulei „post-”, calea până la intrarea în universul „post-național” este încă lungă și cu serpentine greu de stabilit ante-factum.





DIN NOU DESPRE MULTICULTURALISM: OCCIDENTUL CREȘTIN ȘI ORIENTUL ISLAMIC

**Ambasador prof. Dumitru
CHICAN**

Este un adevăr al contemporaneității noastre acela că sfârșitul bipolarismului în ordinea globală a lumii a avut și continuă să aibă o influență de netăgăduit asupra relaționării dintre marile comunități umane, reaprinzând dezbaterile contradictorii stârnite de teoria universitarului american Samuel Huntington privitoare la noua divizare a lumii conflictuale nu după criterii ideologice și interese materialist-consumiste, ci după apartenența la identități spirituale și culturale.

Ambiguitățile care au însoțit, de la bun început, aceste dezbateri au făcut ca și polemicile pe această temă să fie, nu de puține ori, viciate de stigmatizări, suspiciuni și ofense reciproce, așa cum se întâmplă, de câțiva ani buni, în cazul relațiilor dintre Occidentul creștin și laic, pe de o parte, și Orientul islamic și pios, pe de altă parte, unii cercetători neezitând să vorbească, în context, chiar de instalarea progresivă a unui nou război rece între Occident și Islam, al cărui teatru principal de desfășurare să devină continentul european. Și toate aceste construcții discursive sunt construite pe temelia alăturării dintre teoriile simpliste și simplificatoare susținute curentele islamiste și islamizante și prejudecățile – nu puține – ale lumii occidentale despre un islam prea puțin sau defectuos înțeles.

Or realizarea unor necesare și durabile punți ale dialogului presupune abordarea islamului dintr-o dublă perspectivă a esenței sale identitare: el este, înainte de toate, un *modus vivendi*, o stare existențială căreia religia îi definește normele și coordonatele și este, apoi, un summum de caracteristici ale civilizației căreia acesta i-a dat naștere în dimensiunile ei culturală și mistică. Este o abordare care nu trebuie, însă, să ducă la concluzia că oricare individ venit dintr-o țară

islamică este, cu necesitate, fie un arab, fie un musulman. Dacă ne limităm la prima definire a universului islamic, aceea de “stare” și “mod de raportare la existență”, atunci vom constata că aceasta este, și ea, generatoare de ambiguitate, în măsura în care ea pune în relație de echilibru o civilizație și o arie de cultură – Occidentul – și o religie – cea islamică. Or această incongruență face ca atât islamul, cât și Occidentul, să fie privite ca entități monolitice și impermeabile la evoluții și schimburi de valori. Ceea ce, în mod evident este în nonconcordanță cu realitatea evoluționistă a oricărei culturi și îngreunează înțelegerea adevărului că nici cultura occidentală, în raport cu cea islamică, nu se reduce la islamofobie, după cum, în același raport, nici jihadul și formele sale de manifestare extremă nu exprimă aspirația unei lumi, bogată în istoria și tradiția sa, de a se face cunoscută, valoric, într-o lume majoritar creștină sau laică.

De la faimoasa sentință atribuită lui André Malraux, potrivit căreia “secolul al XXI-lea va fi religios sau nu va fi deloc”, relațiile între civilizații și religii dețin un loc de frunte în agenda chestiunilor principale care animă scena și dinamica vieții internaționale contemporane. Însăși vocea lui Samuel Huntington se face ecou al reflecției lui Malraux atunci când ne anunță că “secolul al XXI-lea va fi unul al ciocnirii între civilizații”¹. A degenerat dialogul civilizațiilor într-o confruntare între acestea? Înclinăm să credem că răspunsul este negativ, susținându-ne afirmația prin realitatea că, fiind “religios” și cultural în același timp, secolul în care ne aflăm nu poate fi decât unul al dialogului și comunicării atâta vreme cât cultura, ca și religia, se adresează spiritului și conștiinței umane care îndeamnă la pace, la conviețuire, la edificare și la confruntare dialectică între spirite și idei. Astăzi, tehnologia informației și a comunicării favorizează cu generozitate cunoașterea reciprocă și schimburile de valori materiale și spirituale între indivizi, națiuni și popoare.

1. Huntington, Samuel : *The Clas of Civilizations and Remaking the World*, Shimon & Schuster, New York, 1996, p. 11

Cu toate acestea, ca ființe raționale, suntem confrunțați fără conținere cu provocări și sfidări structurale care îngreunează considerabil aspirația noastră antropologică la dialog și cunoaștere. Iar printre piedicile pe care indivizii și comunitățile trebuie să le depășească pe calea lor către întâlnire nu ezităm să notăm, oricât ar părea de paradoxal, chiar procesul globalizării, al unei mondializări care, în mod inevitabil, aplatizează și uniformizează, amenințând cu deformarea, chiar până la dispariție, a ceea ce este specific, definitoriu și irepetabil unor culturi și civilizații între care se numără și arealul islamic care nu trebuie – repetăm – să fie nici confundat și nici limitat la lumea arabă. Este în firea lucrurilor ca oricare popor să dorească, înainte de toate, să-și exprime identitatea și să-și promoveze valorile îndelung construite cu răbdare de-a lungul secolelor de istorie și care oferă sursa cea mai apropiată de securitate și de dăinuire în ceea ce el este. Or o asemenea afirmare nu poate fi impusă nici prin colonizare, nici prin superioritate xenofobă, nici prin tirania sângeroasă a unor ideologii și doctrine din categoria celei proclamate de radicalismul ireductibil al unei entități periferice precum Statul Islamic.

Am asistat și asistăm, din păcate, la proliferarea și diseminarea unor atitudini care nu au nimic a face cu ideea de apropiere și dialog. Dacă, în Franța, de pildă, interdicția impusă purtării în spațiul public a vâlului ca semn distinctiv al unei apartenențe identitare a putut să provoace vii și contradictorii dezbateri, nu mai puțin păguboasă se dovedește și pretenția, vituperant și zgomotos exprimată de unele comunități islamice din lumea occidentală de a impune dreptul canonic islamic *shari'a* ca sistem juridic independent, paralel și simultan cu sistemul existent de veacuri în țara de reședință, sau de a instituționaliza interdicțiile comportamentale islamice (consumul cărnii de porc, bunăoară, în școlile englezești unde învață și copii musulmani). Lipsa unui dialog sau chiar a deschiderii pentru înțelegere prin comunicare a realităților contribuie la încurajarea exceselor, degenerate în acte brutale, cu care așezările și orașele europene sunt confrunțate.

Una dintre pietrele unghiulare ale oricărui dia-

log constructiv se regăsește în disponibilitatea însăși pentru depășirea diferendelor și căutarea concordiei, iar din această perspectivă conștientizarea și acceptarea însemnătății pe care o are ideea de alteritate, de existență egală a *celuilalt* este un imperativ de neignorare pentru renunțarea la stereotipii și clișee tabuizate. Iar acceptarea alterității înseamnă și acceptarea pluralismului și a multiculturalismului atât de contestate în ultimul timp.

Subsumat ideii de pluralism identitar ca mediu de exprimare neîngrădită a entităților spirituale și culturale într-o societate deschisă coabitării și alterității, multiculturalismul este un concept inventat în Canada și experimentat de filosofia occidentală, neavând putere de circulație și – se poate spune – o formă de manifestare pragmatică în lumea islamică decât, poate, numai în discursul și retorica studiilor academice și a abordărilor islamice ale relațiilor dintre musulmani și non-musulmanii occidentali. În mod curent, așa cum este înțeles astăzi, multiculturalismul definește – mai mult decât o strategie de acțiune – relațiile dintre societățile europene tradiționale și comunitățile alogene rezultate din fenomenul migrației și, cu deosebire, al celei originare din lumea arabă și din zone ale continentului asiatic și extrem-oriental în care islamul reprezintă, din punct de vedere demografic și geografic, religia majoritară sau națională oficială. Pornind de la ideea că multiculturalismul este în măsură să asigure integrarea elementelor islamice alogene în comunitățile primitoare europene (fără ca, prin aceasta să se producă un fenomen de “aculturație” adică de pierderea morfologiei identitare – culturale, cutumiare, religioase, comportamentale de către cei invitați la aclimatizare și integrare), acest concept, departe de a realiza, semnificativ, vreunul din obiectivele fundamentale propuse, a condus la apariția unei reacții totale opuse – aceea a ostilității față de alogenii islamici, a ideii că, prin structura lor antropologică, aceștia nu pot deveni altceva decât ceea ce sunt, transformându-se, prin urmare, în factori de amenințare la însăși identitatea și coeziunea societăților-gazdă. Astfel s-a ajuns la situația în care lideri politici ai Europei de Vest – din Germania, Marea Britanie, Franța ș.a. – să declare, răs-

picat, fie că "musulmanii nu sunt îndeajuns de formați pentru a accepta propria integrare în societățile primitive", fie că aceștia constituie "o amenințare directă la adresa identității sociale (franceze, engleze, germane etc.)", fie, în sfârșit, că multiculturalismul este "un experiment eșuat". Dacă este adevărat că acest concept poate fi privit ca o sursă de "conflict între civilizații" în sensul în care o parte din bagajul cutumiar și identitar islamic este și va rămâne incompatibil cu valorile democrației occidentale (secularismul, libertatea de expresie, drepturile femeii, tradițiile vestimentare alimentare sau comportamentele), tot atât de adevărat este că, decenii de-a rândul, multiculturalismul a putut să constituie, în practică, unul dintre fundamentele de funcționare a politicilor sociale europene. Confuziile și erorile apar, însă, atunci când acest concept are semnificații diferite și este înțeles și aplicat, într-o diversitate largă de forme, în funcție de locul și de timpul european în care el este abordat.

Privit ca termen normativ, termenul descrie ansamblul acelor politici guvernamentale și norme care își propun să susțină și să încurajeze coexistența și comunicarea într-un mediu social multicultural. Ceea ce nu constituie o noutate în multiseclara istorie a relațiilor occidental-islamice: Spania și Sicilia sub ocupația islamică a civilizațiilor omayyadă și abbasidă din Evul Mediu au oferit strălucite și fructuoase exemple în acest sens. Problema apare în momentul în care un asemenea multiculturalism oferă alogenilor libertatea de a-și păstra identitatea culturală, dar încadrată și subsumată normelor politice, culturale și instituționale proprii societăților de adopție. Or, pentru spiritualitatea și identitatea islamică, singura politică și singurul sistem de norme cărora trebuie să li se supună identitățile lor spirituale și culturale sunt cele eminate din scripturile sacre ale religiei – Coranul și tradiția profetică – și paradigmele comportamentale șlefuite de-a lungul istoriei musulmane. Germania și Marea Britanie s-au numărat printre statele europene care au adoptat, cu entuziasm, conceptul multiculturalismului. S-a întâmplat, însă, că apariția revivalismului radical islamist și efectul acestuia (actele teroriste din capitalele și orașele

Europei de Vest) să demonstreze că politicile multiculturaliste integratoare nu au avut în mod automat și nu pot să aibe rezultatul scontat: în loc să ducă la coexistență, integrare și concordie socială, acestea au provocat adâncirea faliilor între societatea primitivă, pe de o parte, și accentuarea atitudinilor segregacioniste, populiste și politicianiste care au transformat comunitățile imigrante, marginalizate și private de o reală egalitate de șanse, în "societăți paralele", pe de altă parte. Multiculturalismul a devenit, tot mai vizibil, un gen aparte de "interculturalism" care pune în evidență nu aspectele care unesc, ci pe cele care diferențiază societatea autohtonă de "comunitățile culturale" rebarbative, prin însăși morfologia lor antropologică, la integrare și adaptare.

Pentru mulți analiști și cercetători, principiile multiculturalismului, așa cum sunt ele înțelese și practicate, sunt realități depășite și poartă răspunderea pentru fragmentația și separatismul cultural de care sunt afectate, astăzi, societățile occidentale tradiționale. Într-o largă măsură, limitele multiculturalismului se observă cu o și mai mare acuitate atunci când subiectul dezbaterii este reprezentat de diversitatea religioasă și de maniera în care se poate identifica o cale de acomodare și de coabitare cu aceasta. Devenită inevitabilă, dar neavând suficiente argumentații pentru o cuprindere cât mai amplă și mai obiectivă a chestiunii multiconfesionalismului, o asemenea dezbateră a fost, vrând-nevrând, acaparată de singura problemă aflată la îndemână și anume aceea a ascensiunii fundamentalismului conservator islamic. Iar prin acțiunea virulentă și devastatoare a radicalismului islamic, această discuție se află, la rândul său, în impas, consolidând, și mai mult, eșecul general al multiculturalismului

Nu trebuie, însă, ignorat un alt element cu profunde semnificații pentru viitorul acestui universalism cultural către care aspiră filosofia multiculturalismului. Și este vorba de faptul că, în ultimă analiză, multiculturalismul, ca și conceptele subsidiare pe care acesta le presupune, precum alteritatea, toleranța, laicismul sau aria de exercitare posibilă a libertăților de opțiune și exprimare sunt, toate, o *emanație a ceea ce se identifi-*

MULTICULTURALISM



**ISLAM WILL NEVER
BE A PART OF IT**

Este lesne de înțeles că, în atari împrejurări, aria culturală islamică nu putea să fie compatibilă cu ceea ce presupune conceptul de pluralism, în general, și cu acela de multiculturalism, cu deosebire. De altfel, însăși noțiunea de alteritate (din perspectiva opoziției om islamic- om non-islamic adică omul aparținător culturii iudeo-creștine) este obnubilată prin chiar scriptura coranică și prin tradiția care împarte comunitatea umană între musulmani care constituie “casa păcii” (*dār al-silm*) și non-musulmani (iudeii, creștinii și, în unele exegeze, nabateenii, sabeenii, zoroastrienii), reuniți în “casa războiului” (*dār al-harb*) sau “Oamenii cărții” (ai scripturilor relevate înaintea Islamului – Pentateuchul și Noul Testament) care sunt *tolerați* de Islam ca și adepți ai unui alt cult decât islamul și protejați (*dhimmi*) în calitate de cetățeni ai statului musulman în interiorul califatului sau în schimbul plății unei “taxe pe libertatea de cult” (*giziyya*). Aceasta este accepția noțiunii de “toleranță” (*tasāmuh*) în Islam, care, precum se vede, are prea puțin sau de loc a face cu conceptul de multiculturalism și pluralism pe care exegeții și teologii islamici contemporani se străduiesc să îl pună într-o forțată relație de sinonimie cu conceptul de *alteritate* atât de frecvent evocat, ca pe o virtute fundamentală, în discursul islamic al zilelor noastre.



PUNCTE DE VEDERE**Fragilitatea alianțelor în Orientul Mijlociu ca expresie a conflictelor geopolitice globale***Corneliu PIVARIU*

După așa-zisă primăvară arabă din Orientul Mijlociu și Africa de Nord (MENA), care încet-încet se transformă într-o iarnă destul de sumbră, alianțele existente la începutul acestui secol în regiune au început să se modifice și să apară elemente noi, consecință nu numai a evoluțiilor regionale, dar și a raporturilor de forțe pe plan mondial.

Unul din principalele motive ale situației actuale îl constituie și lipsa oricărui plan pe termen lung al Administrației americane după invazia Irakului din 2003, precum și greșelile făcute de aceasta în Irak, Siria și Yemen, atât în timpul președintelui George W. Bush, dar și în mandatele președintelui Obama (care dorind să-și respecte promisiunea de a nu implica SUA în nici un război în mandatele sale a ratat multe oportunități în Orientul Mijlociu). Această poziție a determinat creșterea neîncrederii aliaților arabi în capacitatea și dorința Washingtonului de a-și menține poziția în regiune. De asemenea noua strategie de securitate națională a SUA, care nu a reușit să definească un rol specific pentru SUA și al forțelor sale în regiune și nici să răspundă efectiv la creșterea influenței Rusiei în Siria, precum și la influența economică a Chinei în regiune, au dus la creșterea dubiilor guvernelor arabe, dar și a altor formatori de opinii (centre de cercetare, media) privind poziția și politica americană pe termen mediu și lung în zonă.

În aceste condiții, lipsa de unitate a lumii arabe - caracteristică pe care a avut-o dintotdeauna - s-a accentuat, unul din cele mai elocvente exemple în acest sens fiind situația relațiile cu Qatarul din 2017 și recenta decizie a guvernului de la Doha de a părăsi OPEC. Unele surse menționează chiar faptul că la Doha se analizează cu mare atenție și posibilitatea retragerii țării din Consiliul de Cooperare al Golfului.

De mai multe decenii, puteri regionale - mai ales Irak, Iran, Egipt, Israel, Arabia Saudită și Turcia, au fost implicate într-o competiție regională pentru maximizarea influenței în zonă, în competiție sau alianță cu Marea Britanie, Rusia și SUA. În prezent Irakul nu mai poate avea asemenea pretenții, fiind sub o puternică influență iraniană (iar Moscova încearcă să-și recâștige subtil pozițiile pierdute), Arabia Saudită are reputația șifonată după modul dezastruos cum a condus conflictul din Yemen și după afacerea Khashoggi, iar Egiptul are o situație internă mult prea complicată, mai ales din punct de vedere economic, pentru a emite pretenții regionale.

În aceste evoluții Turcia apare ca fiind, cel puțin pentru prezent și viitorul imediat, marele câștigător, îmbunătățindu-și imaginea în Orientul Mijlociu, comparativ cu Arabia Saudită. Ankara încearcă să joace de ambele părți în conflictul din Siria, pentru a-și maximiza rolul în viitoarele negocieri. Este cert că succesul politicii americane în Siria depinde în mare parte de Turcia, Washingtonul trebuind să înțeleagă și obiectivele regionale ale Turciei. În același timp Iranul, Rusia și Turcia, implicate în conflictul din Siria, și care par a constitui un bloc coerent ar putea încerca să-și asume un rol care să transceadă Orientului Mijlociu, dar interesele lor în Siria sunt destul de divergente pentru a nu conduce la aceasta.

Rusia este mulțumită de ceea ce a realizat în Orientul Mijlociu și va căuta să-și prezeve și desigur, dacă va găsi oportunități, să-și îmbunătățească poziția.

Israelul, chiar dacă păstrează un profil destul de reținut, va juca un rol hotărâtor în continuare în Orientul Mijlociu, iar în condițiile când SUA își vor defini o politică coerentă pe termen lung în zonă, acest rol va fi și mai pregnant. Felul în care se va soluționa conflictul din Siria va prefigura viitoarele alianțe din Orientul Mijlociu și de ce nu, germenii unei noi ordini globale.

Principalele elemente ale situației din Orientul Mijlociu



Legătura activistei politice Linda Sarsour cu Frăția Musulmană din SUA

Dr. Alba POPESCU Ph.D.

Filiala Frăției Musulmane din SUA (USMB)

The *Muslim Students Association* - *Asociația studenților musulmani*, prima organizație a Fraților Musulmani din SUA, a fost înființată în 1963, în campusul Universității Illinois (o foarte scurtă informație despre evoluția acestei organizații poate fi găsită în Anexa 1). Ulterior, au fost înființate și alte organizații, cum ar fi: the *Council on American - Islamic Relations* - *Consiliul pentru Relațiile Americano - Islamice*, the *North American Islamic Trust Council* - *Consiliul de Securitate Islamică din America de Nord*, the *North American Islamic Fund* - *Fondul Islamic din America de Nord* în 1971, the *Islamic Society of North America* - *Societatea Islamică din America de Nord* și the *International Institute of Islamic Thought* - *Institutul Internațional de Gândire Islamică* din 1981, the *Holy Land Foundation for Relief and Development* - *Fundația Pământului Sfânt pentru Ajutor și Dezvoltare* în 1989, the *American Muslim Council*¹ - *Consiliul musulman american* în 1990, the *Muslim American Society* - *Societatea musulmană americană* în 1993, the *Council on American Islamic Relations*² (CAIR) - *Consiliul pentru relațiile islamice americane* în 1994, the

Association of Muslim Social Scientists - *Asociația cercetătorilor sociali musulmani* etc.

În decembrie 2001, autoritățile americane au interzis activitatea the *Holy Land Foundation for Relief and Development* ca urmare al implicării sale în finanțarea atentatelor teroriste³ ale organizației islamiste radicale palestiniene HAMAS⁴. Deși legăturile dintre *Holy Land Foundation* și Frăția Musulmană⁵ au fost bine documentate - există înregistrări on-line care demonstrează activitatea subversivă a Frăției Musulmane în SUA⁶ - activitatea Frăției Musulmane este, încă, legală pe teritoriul american. În același timp, o dată cu dezvoltarea rețelelor mass-media și academică ale USMB, procesul de extindere a ramurii sale politice locale a continuat.

În timpul procesului deschis de autoritățile americane *Holy Land Foundation* pentru activități de finanțare a terorismului, Biroul Federal de Investigații FBI a făcut publice o serie de documente care au prezentat vasta rețea a USMB, alcătuită din organizații și grupuri controlate de o structură centrală de comandă. Dintre aceste documente se disting:

➤ the *Preliminary vision for preparing future leadership*⁷ - *Viziunea preliminară pentru pregătirea viitoarei conduceri*, datată în decembrie 1988 și semnată de un anume M.A. (probabil Mohamed Akram⁸), în care este descrisă strate-

1. ANALYSIS: *Holy Land Documents Point to Covert Muslim Brotherhood Structure In The U.S.*, GlobalMB, 29.08.2007, <https://www.globalmbwatch.com/2007/08/29/analysis-holy-land-documents-point-covert-muslim-brotherhood-structure/>, accesat la data de 07.07.2017

2. Robin Simcox, *The Trump Administration Must Investigate the Muslim Brotherhood's U.S. Activities*, The Heritage Foundation, 20.04.2017, <http://www.heritage.org/terrorism/report/the-trump-administration-must-investigate-the-muslim-brotherhoods-us-activities>, accesat la data de 07.07.2017

3. Scott W. Johnson, *Coming Clean About CAIR*, National Review, 22.08.2007, <http://www.nationalreview.com/article/221895/coming-clean-about-cair-scott-w-johnson>, accesat la data de 07.07.2017

4. *Harakat al-Muqawama al-Islamiyya*

5. John Mintz, Douglas Farah, *In Search Of Friends Among The Foes*, Washington Post, 11.09.2004, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A12823-2004Sep10.html>, accesat la data de 08.07.2017

6. *Ikhwan in America*, https://www.investigativeproject.org/redirect/Ikhwan_in_American-Zeid_Al-Nomann.pdf, accesat la data de 07.07.2017

7. http://www.investigativeproject.org/documents/case_docs/1117.pdf, accesat la data de 23.08.2018

8. Mohamed Akram Adlouni este secretarul general al *Al Quds International Foundation* - *Fundației Internaționale Al Quds*, o entitate desemnată ca fiind *Special Designated Global Terrorist*, acuzată de Departamentul de Trezorerie din S.U.A. că finanțează HAMAS. Vezi: Thomas Quiggin, *What Is the Muslim Brotherhood?*, 08.02.2017,

gia de înrădăcinare / dezvoltare a Frăției Musulmane pe teritoriul SUA. În acest document există un tabel cu o coloană intitulată *Aparate* - termenul utilizat de Frăția Musulmană centrală (egipteană) pentru grupurile și organizațiile sale publice și sub acoperire. Cu excepția the *International Institute of Islamic Thought* - Institutului Internațional de Gândire Islamică, toate organizațiile amintite mai sus au fost menționate în categoria *Aparatelor*. În același document există o notă despre structurile acoperite:

- *Shura*, compusă din 59 membri condusă de Al-Qadi - Elkadi Ahmed, șeful USMB⁹ (Akram apare în document ca membru al Shura);

- *Oficiul*;
- *Securitatea*;
- *Surorile*;
- *Comitetul Special*;
- *Palestina C.* (Comitetul Palestinei - cunoscut și sub numele de HAMAS în SUA) etc.

➤ *An Explanatory Memorandum, On the General Strategic Goal for the Group in North America*, 5/22/1991 - *Un memorandum explicativ, privind obiectivul strategic general pentru grupul din America de Nord*, 5/22/1991¹⁰, care conține normele de aplicare a documentului anterior, semnat din nou de Mohamed Akram. La sfârșitul documentului se află o listă a *Aparatelor* care include și the *International Institute of Islamic Thought*.

Ambele documente pun accentul pe **obiectivul central al USMB**, respectiv **colonizarea islamistă a Statelor Unite**: „*obiectivul general strategic al Grupului în America, aprobat de Con-*

siliul Shura și de Conferința Organizatorică pentru anul (1987)”, este „*venirea la putere a Islamului în America, ceea ce presupune: înființarea unei mișcări islamice eficiente și stabile, condusă de Frăția Musulmană care reprezintă cauzele musulmanilor la nivel intern și global și care funcționează pentru a extinde baza musulmană observativă, are drept scop unificarea și dirijarea eforturilor musulmane, prezintă Islamul ca alternativă de civilizație și sprijină Statul Islamic global oriunde este acesta.*”¹¹

Pe fondul invaziei sovietice din Afganistan, din 1979, (șeicul) Abdullah Yusuf Azzam - un cleric palestinian, membru al Frăției Musulmane din anii 1950, cunoscut drept „tatăl” *Jihad*-ului global - a emis o *Fatwa* - un decret în care a afirmat că apărarea pământurilor Islamului este prima obligație a musulmanilor, după credința în Allah¹². Stabilit la începutul anilor 1980 în orașul pakistanez Peshawar, Azzam a înființat *Bait ul-Ansar* - *Casa de Ajutor*, o organizație islamică de ajutorare, menită să sprijine lupta jihadiștilor împotriva invadatorilor sovietici din Afganistan¹³. În 1981, antreprenorul saudit Osama bin Laden, fost student al lui Azzam la *Universitatea King Abdul Aziz* din Jeddah¹⁴, a fost convins de profesorul său să se mute în Peshawar și să finanțeze taberele de antrenament ale jihadiștilor, în marea lor majoritate membri ai Frăției¹⁵. În 1984, în Peshawar, cei doi au fondat *Maktab al-Khidamat* - *Oficiul de Servicii* (cunoscut și ca *Al Kifah* - *Lupta*) pentru a coordona și a finanța activitățile de recrutare și de antrenare ale *al-Mujaahid* - *mujahedinilor* din Afganistan¹⁶. *Maktab al-Khidamat* a asigurat finanțarea grupurilor

<https://medium.com/@GatestoneInst/what-is-the-muslim-brotherhood-ecb35bcd43b>, accesat la data de 23.08.2018

9. OBITUARY: Former Head of U.S. Muslim Brotherhood Dies, The Global Muslim Brotherhood Daily Watch, 14.04.2009, <https://www.globalmbwatch.com/2009/04/14/former-head-of-us-muslim-brotherhood-dies/>, accesat la data de 07.07.2018

10. <http://www.investigativeproject.org/documents/misc/20.pdf>, accesat la data de 23.08.2018

11. Textul original: “The general strategic goal of the Group in America which was approved by the Shura Council and the Organizational Conference for the year (1987)” is the “enablement of Islam in North America, meaning: establishing an effective and a stable Islamic Movement led by the Muslim Brotherhood which adopts Muslims’ causes domestically and globally, and which works to expand the observant Muslim base, aims at unifying and directing Muslims’ efforts, presents Islam as a civilization alternative, and supports the global Islamic State wherever it is.”

12. Abdullah Azzam, *Document – Defense of the Muslim Lands*, 01.02.2002, <http://english.religion.info/2002/02/01/document-defence-of-the-muslim-lands/>, accesat la data de 07.07.2017

13. Stephen E. Atkins, *Encyclopedia of Modern Worldwide Extremists and Extremist Groups*, Greenwood Press Westport, Connecticut London, 2004, pp.35-36

14. Stephen E. Atkins, *idem. op.cit.*

15. *Terrorism: Muslim Brotherhood*, *idem. op.cit.*

16. *Profile: Maktab al-Khidamat (MAK)*, History Commons, http://www.historycommons.org/entity.jsp?entity>maktab_al-khidamar, accesat la data de 07.07.2017

islamiste din anii 1980 care au acționat în Afganistan și în alte state asiatice¹⁷.

În anii 1980, Azzam a desfășurat o campanie intensă de prozelitism și de strângere de fonduri în statele din Europa, Orientul Mijlociu și în 50 de orașe americane¹⁸. Prima filială americană a lui *Maktab al-Khidamat (Al Kifah)* a fost the **Islamic Center of Tucson Arizona** - *Centrul Islamic din Tucson Arizona*, aflat deja în funcțiune în 1984. În câțiva ani, rețeaua MB din SUA cuprindea mai mult de 30 de filiale implicate în strângerea de fonduri pentru jihadiștii din Afganistan. Cea mai importantă sucursală din SUA a fost cea situată în Brooklyn, New York, cunoscută sub numele de **Al Kifah Refugee Centre**¹⁹ - *Centrul pentru refugiați Al Kifah*. Încă de la deschiderea sa, în cadrul acestui centru a funcționat oficial o moschee, **Masjid al-Fukra**, unde a predicat „Șeicul Orb” Omar Abdel-Rahman²⁰. „Șeicul Orb” obișnuia să predice și la o moschee vecină, **Masjid at-Taqwa**. *Masjid at-Taqwa* a fost fondată de clericul **Siraj Wahaj** cu ajutorul petrodolarilor saudiți²¹. În anii '80, Arabia Saudită, Pakistan și SUA (prin intermediul Agenției Centrale de Informații CIA) au sprijinit, prin arme, logistică și expertiză, recrutarea și instruirea rețelei lui Azzam (mujahedini), precum și acțiunile sale militare împotriva prezenței sovietice în regiune. În februarie 1989, după retragerea sovietică din Afganistan, Azzam și bin Laden au decis să continue lupta pentru eliberarea „pământurilor Islamului” și au înființat organizația Al Qa'ida. În noiembrie 1989, Azzam a fost ucis într-un atentat cu bombă.

În 1993, a fost înregistrat primul atac islamist împotriva *World Trade Center* din New York. Acest atac a declanșat cel de-al treilea val de te-

rorism islamist. Deși conexiunile atacatorilor au condus spre **Centrul Maktab al-Khidamat** din Brooklyn, New York, autoritățile americane nu au întreprins nici o acțiune semnificativă împotriva rețelei islamiste²². Singura acțiune demnă de remarcat a fost arestarea „Șeicului orb” Omar Abdel-Rahman, a cărui activitate a fost legată de filiala Frației Musulmane din New York. Deși Abdel-Rahman era bine-cunoscut pentru islamismul său radical, el a beneficiat de sprijinul CIA, care a facilitat emiterea vizei sale de intrare în Statele Unite și, mai târziu, aprobarea statutul său de rezident²³.

Atacurile Al-Qa'ida împotriva Statelor Unite, din 11 septembrie 2001, au reprezentat apogeul celui de-al treilea val de terorism islamist. Din acel moment, percepția publică privind terorismul islamist s-a schimbat. Astfel, terorismul islamist a încetat să mai fie perceput ca un fenomen colateral al conflictului arabo-israelian și a devenit o amenințare asimetrică globală introdusă, mai târziu, în conceptul strategic al NATO. Medi-atizarea globală a atacurilor a adus în prim plan atât islamismul radical, cât și necesitatea contramăsurilor. Atenția opiniei publice a fost captată de Al-Qa'ida, de talibanii afgani și de războiul împotriva terorismului, determinând scăderea interesului față de alte organizații islamiste precum Frăția Musulmană - în condițiile în care strategul atacurilor, Khalid Shaikh Mohammed, este membru al Frăției Musulmane din Kuweit încă din adolescență²⁴.

În tot acest timp, Frăția Musulmană și-a întărit aripa politică și socială dezvoltând o rețea complexă și foarte extinsă de organizații Islamice de ajutor financiar, caritabile, menite să ofere sprijin financiar proiectelor organizației²⁵. Acest

17. Farhan Zahid, *FOREIGN ANALYZES N°22 ORIGINS OF AL-QAEDA : REVISITING MAKTAB UL KHIDMAT AL MUJAHEDDEEN (SERVICES BUREAU FOR THE HOLY WARRIORS)*, Centre Français de Recherche sur le Renseignement, <http://www.cf2r.org/fr/foreign-analyzes/origins-of-al-qaeda-revisiting-maktab-ul-khidmat-al-mujaheddeen.php>, accesat la data de 07.07.2017

18. Steven Emerson, *Terrorists Among Us: Jihad in America*, 1994; Abdullah Yusuf Azzam, *idem. op.cit.*

19. *Profile: Maktab al-Khidamat (MAK)*, *idem. op.cit.*

20. Bos Smith, *Held Hostage At Masjid Al-Taqwa*, Canadian Free Press, 28.04.2008, https://2005-09.newenglishreview.org/blog_direct_link.cfm?blog_id=14499, accesat la data de 21.08.2018

21. Bos Smith, *idem. op.cit.*

22. *Profile: Maktab al-Khidamat (MAK)*, *idem. op.cit.*

23. Bill Trott, *'Blind sheikh' convicted in 1993 World Trade bombing dies in U.S. prison*, Reuters, 18.02.2017, <http://www.reuters.com/article/us-usa-tradecenter-rahman-idUSKBN15X0KU>, accesat la data de 07.07.2017

24. Richard Miniter, *Secretary Mattis: Time To Get Tough On Qatar*, Forbes, 22.05.2017, <https://www.forbes.com/sites/richardminiter/2017/04/22/secretary-mattis-time-to-get-tough-on-qatar/#181d53256311>, accesat la data de 07.07.2017

sprijin financiar s-a concentrat din ce în ce mai mult pe mijloacele de informare în masă²⁶, pe mediul academic²⁷ și pe *think-tank*-uri influente²⁸. Astfel, începând cu anul 2002, Frăția Musulmană a fost re-etichetată de către mass-media globală (cum ar fi canalul TV *Al Jazeera*) drept o mișcare reformistă, care a fost supusă represiunii regimurilor autoritare ale lumii arabe și care constituie un *firewall* – *zid protector* împotriva organizațiilor teroriste²⁹.

Linda Sarsour

Fostul director al *Arab American Association* - Asociației Arabe Americane din New York, americanca de origine palestiniană Linda Sarsour a fost desemnată *Champion of Change* - *Campioana Schimbării* de către administrația Obama, a fost delegată la Convenția Națională a Partidului Democrat și s-a numărat printre cei patru organizatori principali ai *Women's March* - *Marșului Femeilor*.

Deși Sarsour a afirmat mereu că nu are nici o legătură cu islamistii USMB, aceasta:

➤ a fost invitată să țină discursuri la convențiile și reuniunile organizațiilor aparținând USMB, cum ar fi *Muslim American Society*³⁰ - *Societatea Americană Musulmană*, *Islamic Circle of North America*³¹ - *Cercul Islamic din America de Nord* și *Council of American Islamic Relations*³²(CAIR) - *Consiliul pentru Relațiile Islamice Americane*;

➤ s-a fotografiat cu Salah Sarsour - membru al *Islamic Society of Milwaukee* - *Societății Islamice din Milwaukee*, fost operativ al HAMAS³³, care a fost închis în Israel în anii 1990, al cărui nume apare în documentele legate de *Holy Land Foundation*. Este posibil ca Salah Sarsour să fie vărul Lindei Sarsour, pe baza afirmației acesteia că are verișori aflați în detenție în Israel pentru afilierea la HAMAS³⁴;

➤ a fost arestată, împreună cu alți membri ai CAIR, pentru nesupunere civică³⁵;

25. The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center, *The structure and funding sources of the Muslim Brotherhood*, CRETHI PLETHI, 19.06.2011, <http://www.crethiplethi.com/the-structure-and-funding-sources-of-the-muslim-brotherhood/global-islam/2011/>, accesat la data de 07.07.2017

26. Mohannad Sabry, *Muslim Brotherhood's media machinations*, Al Monitor, 29.07.2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/07/muslim-brotherhood-media-egypt-propaganda.html>, accesat la data de 07.07.2017; Shaimaa Ibrahim, *A Study of Official Media Outlets of Muslim Brotherhood Group and Freedom and Justice Party in Egypt*, The American University in Cairo: School of Global Affairs and Public Policy, May 6457, <http://dar.aucegypt.edu/handle/10526/3638>, accesat la data de 07.07.2018

27. Meira Svirsky, *Muslim Brotherhood Inside American Colleges*, CLARION project, 16.05.2013, accesat la data de 07.07.2017

28. Chuck Ross, 'Yikes!': Influential Think Tanks In The Tank For Foreign Governments, The Daily Caller, 09.07.2014, <http://dailycaller.com/2014/09/07/yikes-influential-think-tanks-in-the-tank-for-foreign-governments/>, accesat la data de 07.07.2017

29. Bob Dreyfuss, *Al Jazeera's Muslim Brotherhood Problem*, The Nation, 10.07.2013, <https://www.thenation.com/article/al-jazeeras-muslim-brotherhood-problem/>, accesat la data de 07.07.2017

30. <https://www.youtube.com/watch?v=HFwA31RjZxM>, accesat la data de 07.08.2018

31. <https://www.facebook.com/isnahq/videos/linda-sarsour-gives-the-keynote-address-at-the-community-service-recognition-lun/10154538687786105/>, accesat la data de 07.08.2018

32. <https://www.youtube.com/watch?v=00gwBw6CUFc>, accesat la data de 07.08.2018

33. Confesiunea lui Jamil Sarsour: „La 23 octombrie 1998, Sarsour a fost arestat de GOI pentru implicarea sa în organizația teroristă HAMAS, în special pentru acordarea de asistență financiară și de altă natură activului fugar și militar HAMAS, 'A1 Awadallah. La momentul arestării sale, Sarsour avea 66.530 de dolari, o carte telefonică personală și două pașapoarte americane. Sarsour a fost intervievat și a oferit informații cu privire la activitățile lui Salah în favoarea HAMAS în ultimii ani. În cursul interviului său, Sarsour a descris implicarea fratelui său Salah Sarsour în HAMAS și activitățile de strângere de fonduri de către HLFDRD, în Richardson, Texas, în numele HAMAS. Sarsour a declarat că unii dintre membrii Islamic Center în Milwaukee - Centrului Islamic din Milwaukee, Wisconsin, și frații săi Salah și Imad sunt implicați în strângerea de bani în numele HLFDRD, care este de fapt pentru HAMAS. (Exhibit102).“

“Jamil Sarsour Confession: On October 23, 1998, Sarsour was arrested by the GOI for his involvement with the HAMAS terrorist organization, specifically, for providing financial and other assistance to HAMAS fugitive and military activist, 'A1 Awadallah. At the time of his arrest, Sarsour was carrying \$66,530.00, a personal telephone book and two American passports. Sarsour was interviewed and provided information concerning his and his brother, Salah's activities in support of HAMAS over the last several years. During the course of his interview, Sarsour described his brother Salah Sarsour's involvement with HAMAS and fund raising activities by the HLFDRD, in Richardson, Texas on behalf of HAMAS. Sarsour stated that some of the members of s Islamic Center in Milwaukee, Wisconsin, and his brothers Salah and Imad are involved in raising money in the name of HLFDRD that is actually for HAMAS. (Exhibit102).“ – Vezi http://www.investigativeproject.org/documents/case_docs/466.pdf#page=49, , accesat la data de 07.08.2018, p.48

34. Souad Mekhennet, *Under Attack as Muslims in the U.S.*, New York Times, 63.64.8678, <https://www.nytimes.com/2012/08/08/us/08iht-letter08.html>, accesat la data de 07.08.2018

➤ a scris un mesaj exaltat pe Twitter în 2011, în timpul „primăverii arabe”, spunând că: „*Yo the Muslim Brotherhood knows how to parrrrtaaay! So much for radical islamists taking over! If these r - they r da coolest! #jan25 #Egypt*”³⁶ – „Uraa, Frăția Musulmană știe cum să joace!”;

➤ a fost numită în mod public „soră” de către *American Muslims for Palestine*³⁷ (AMP) - *Musulmanii Americani pentru Palestina*, într-o scrisoare publică destinată să o sprijine împotriva „Islamofobiei”:

„Dragă Linda:

Ai devenit baliza de speranță pentru atât de mulți americani musulmani, precum și un catalizator care îi împinge pe oameni să acționeze pozitiv. *The American Muslims for Palestine* îți apreciază cu adevărat eforturile tale neobosite în numele comunităților afectate de rasism și bigotism și pentru susținerea drepturilor palestinienilor. Ai o platformă majoră în care poți face mult bine.

Îți scriem pentru a-ți oferi sprijinul nostru necondiționat în fața bigotismului și a atacurilor pe care le suferi în prezent. Știm că toți musulmanii, în special musulmanii palestinieni americani, care sunt vizibili și activi din punct de vedere politic, sunt întotdeauna ținte ale urii și tacticilor de reducere la tăcere și ne pare rău că treci prin asta

chiar acum, ca urmare a muncii tale excelente, de ajutor la organizarea *Women's March* la Washington.

Ne rugăm pentru protecția ta și ne rugăm ca Allah SWT să îți dea răbdare și să te aline în aceste zile dificile. AMP este aici pentru tine și este gata să te susțină în orice fel putem.

Cu sinceritate,

The American Muslims for Palestine.”³⁸

The American Muslims for Palestine este o organizație conectată la HAMAS, care urmărește să delegitimizeze statul Israel în America³⁹. Salah Sarsour este membru al consiliului de administrație al acestei organizații⁴⁰ și a fost văzut în preajma lui Sumeyye Erdoğan Bayraktar, fiica președintelui Turciei, Recep Tayyip Erdoğan, în timpul vizitei sale la convenția anuală a *Muslim American Society* și a *Islamic Circle of North America* (MAS-ICNA)⁴¹.

➤ a fost susținută public de USMB - CAIR⁴²: „*The Council on American-Islamic Relations* (CAIR), cea mai mare organizație a națiunilor pentru drepturi civile și organizații de advocacy, a cerut astăzi oamenilor de toate credințele și medii să „contracareze” campania care o vizează pe Linda Sarsour - un activist comunitar musulman cunoscut și respectat la nivel național - folosind

35. Linda Sarsour arrested at Paul Ryan's office, Al Jazeera, 06.03.2018, <https://www.aljazeera.com/news/2018/03/linda-sarsour-arrested-paul-ryan-office-180306103336945.html>, accesat la data de 07.08.2018

36. Haris Alic, *Eight of Linda Sarsour's Most Controversial Tweets*, The Washington Free Beacon, 12.03.2018, <https://freebeacon.com/culture/eight-linda-sarsours-controversial-tweets/>, accesat la data de 07.08.2018

37. <https://www.ampalestine.org/newsroom/a-message-of-support-to-our-sister-linda-sarsour>, accesat la data de 07.08.2018

38. Textul original:

“Dear Linda:

You have become the beacon of hope for so many Muslim Americans as well as a catalyst who spurs people on to positive action. The American Muslims for Palestine truly appreciates your tireless efforts on behalf of communities impacted by racism and bigotry and for standing up for Palestinian rights. You have a major platform where you can affect much good.

We are writing to offer you our unconditional support in the face of the bigotry and attacks you're enduring currently. We know that any Muslim, particularly Palestinian American Muslims who are visible and politically active, are always targets for hatred and silencing tactics and we're sorry you are going through this right now because of your excellent work helping to organize the Women's March on Washington.

We pray for your protection and we pray that Allah SWT grants you patience and comfort during these difficult days. AMP is here for you and stands ready to support you in any way we can.

Sincerely,

The American Muslims for Palestine”.

39. Steven Emerson, *American Muslims for Palestine's Web of Hamas Support*, The Algemeiner, 14.12.2011, <http://www.algemeiner.com/2011/12/14/american-muslims-for-palestines-web-of-hamas-support/>, accesat la data de 07.08.2018

40. *American Muslims for Palestine*, <https://www.ampalestine.org/about-amp/staff>, accesat la data de 07.08.2018

41. Chuck Ross, EX-HAMAS FINANCIER SPOTTED WITH TURKISH PRESIDENT'S DAUGHTER AT US MUSLIM CONVENTION [VIDEO], THE DAILY CALLER, 28.12.2016, <http://dailycaller.com/2016/12/28/ex-hamas-financier-spotted-with-turkish-presidents-daughter-at-us-muslim-convention-video/>, accesat la data de 07.08.2018

42. Council on American-Islamic Relations, *CAIR Calls for #IStandWithLinda - Push Back~Against Smear Campaign Targeting Linda Sarsour*, 07.07.2017, <https://www.prnewswire.com/news-releases/cair-calls-for-istandwithlinda-push-back-against-smear-campaign-targeting-linda-sarsour-300484682.html>, accesat la data de 07.08.2018

#IStandWithLinda"⁴³;

➤ a mulțumit public „**persoanei preferate din această cameră ... Imam Siraj Wahhaj, care mi-a fost mentor, motivator și cel care mi-a dat curaj**” - la un banchet organizat de ICNA Relief în data de 1 aprilie 2017⁴⁴. Potrivit site-ului USMB CAIR Minnesota⁴⁵, „Siraj Wahhaj este unul dintre cei mai admirați lideri și vorbitori musulmani din America. El este imamul **Moschei Al-Taqwa** din Brooklyn, NY și servește în comitetul executiv al Muslim Alliance in North America (MANA). A lucrat anterior la consiliul național al Council on American-Islamic Relations”⁴⁶;

➤ A scris pe Twitter, în data de 25 iunie 2011 (în timpul "primăverii arabe"), că: „my husband was abducted by #Bahrain's military | A woman's ordeal after her husband was jailed after a military trial <http://aje.me/mvJtwl>”⁴⁷ - „soțul meu a fost răpit de către 5 militarii din Bahrain | O încercare pentru femeie, după ce soțul ei a fost închis în urma unui proces militar <http://aje.me/mvJtwl>”. De altfel, soțul ei, Maher Judeh (alias Maher Abo Tamer), și-a exprimat simpatia față de FATAH, HAMAS, Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei (PFLP), George Habash și față de ofițerul de poliție al autorității palestiniene, Amjad Sukkari „Abu Omar” care a atacat un punct de control în Israel⁴⁸.

- susține în mod deschis legea Shariah în emisiuni TV⁴⁹ și „twit”-uri: „You'll know when you're living under Sharia Law if suddenly all your loans & credit cards become interest free. Sound nice, doesn't it?”⁵⁰ / „@LaRebelleFleur shariah law is reasonable and once u read into the de-

tails it makes a lot of sense. People just know the basics”⁵¹ / „Sharia Law is misunderstood & has been pushed as some evil Muslim agenda. Some Muslims r oppressors for sure <https://twitter.com/rashadrakeford/status/719300709871706112> ...”⁵² / „Sharia is the Arabic translation of the Hebrew word Halakhah. Its also akin to canonic law. Get informed. #CounterActHate”⁵³ / „Read this piece on #Sharia Law from the Associate Religion Editor at @HuffPostRelig. Educate yourself. https://www.google.com/amp/m.huffpost.com/us/entry/us_5788f567e4b03fc3ee507c01/amp?client=safari ...”⁵⁴ - „Veți ști că trăiți sub Legea Sharia dacă brusc toate împrumuturile și cardurile de credit devin fără dobândă. Sună frumos, nu-i așa?” / „@LaRebelleFleur legea Shariah este rezonabilă și o dată ce o citiți în detaliu devine plină de sens. Oamenii îi cunosc doar elementele de bază” / „Legea Sharia este înțeleasă greșit și a fost prezentată ca o agendă musulmană diabolică. Unii musulmani sunt opresorii cu siguranță <https://twitter.com/rashadrakeford/status/719300709871706112> ...” / „Sharia este traducerea în limba arabă a cuvântului ebraic Halakhah. De asemenea, este asemănătoare cu legea canonică. Informați-vă. #CounterActHate” / „Citiți această piesă din Legea Sharia de la editorul religios asociat la @HuffPostRelig. Educă-te. https://www.google.com/amp/m.huffpost.com/us/entry/us_5788f567e4b03fc3ee507c01/amp?client=safari ... ”;

➤ a cerut declanșarea Jihad-ului împotriva administrației Trump în timpul unui discurs la Chicago⁵⁵, în cadrul conferinței the Islamic Society

43. Textul original: „The Council on American-Islamic Relations (CAIR), the nation's largest Muslim civil rights and advocacy organization, today called on people of all faiths and backgrounds to "push back" against an online smear campaign targeting Linda Sarsour -- a nationally-known and respected Muslim community activist -- using #IStandWithLinda”.

44. https://www.youtube.com/watch?v=0DOo8_mIzo, accesat la data de 07.08.2018, min. 3.15 – 3.38

45. Imam Siraj Wahhaj, CAIR Minnesota, <https://cairmn.com/6-uncategorised/313-imam-siraj-wahhaj.html>, accesat la data de 07.08.2018

46. Textul original: „Siraj Wahhaj is one of the most admired Muslim leaders and speakers in America. He is the imam of Al-Taqwa Mosque in Brooklyn, NY and serves on the executive committee of the Muslim Alliance in North America (MANA). He previously served on the national board of the Council on American-Islamic Relations.”

47. <https://twitter.com/lsarsour/status/84670693056331776>, accesat la data de 07.08.2018

48. The Democrat/Jihadist Connection, <https://liberalforum.net/viewtopic.php?t=25373>, accesat la data de 07.08.2018

49. <https://www.youtube.com/watch?v=vR3c5xGlgOI>, accesat la data de 07.08.2018

50. <https://twitter.com/lsarsour/status/598327052727615488?lang=en>, accesat la data de 07.08.2018

51. <https://twitter.com/lsarsour/status/116922589967949824?lang=en>, accesat la data de 07.08.2018

52. <https://twitter.com/lsarsour/status/719301817771892737?lang=en>, accesat la data de 07.08.2018

53. <https://twitter.com/lsarsour/status/873576800428986369>, accesat la data de 07.08.2018

54. <https://twitter.com/lsarsour/status/828045045433565184?lang=en>, accesat la data de 07.08.2018

of North America - Societății Islamice din America de Nord (ISNA);

➤ a salutat cu un deget, salutul DAESH⁵⁶;

➤ a scris pe Twitter că: *"When we write the history of Islam in America, the Nation of #Islam is an integral part of that history."*⁵⁷ - „Când scriem istoria Islamului în America, Nation of Islam este o parte integrantă a acelei istorii.” - liderul Nation of Islam, Louis Farrakhan este un binecunoscut antisemit care obișnuiește să își înceapă discursurile cu expresia „evreii satanici”⁵⁸.

Concluzii

- Obiectivul USMB este colonizarea islamică a SUA în cadrul obiectivului Frăției Musulmane Globale de creare a Califatului Global cu capitala din Ierusalim;

- Strategia USMB a fost aceea a „pașilor mărunți”

- Strategia a urmat succesiunea: aripa confesională / academică → aripa financiară / economică → aripa socială → aripa politică susținută de mass-media / think-tank-uri / aripa societății civile (în prezent, există o aripă militantă și pe teritoriul american⁵⁹ – aripa militantă era o ramură oficială a organizației până la mijlocul anilor 1970);

- Linda Sarsour și familia ei au legături puternice și vizibile cu organizațiile USMB;

- Linda Sarsour este un operativ al Frăției Musulmane Globale pe teritoriul american, care are ca obiectiv crearea aripii politice locale a organizației fie print-un viitor partid politic, fie prin politicieni afiliați USMB care vor fi aleși în Congres / Casa Albă. Linda Sarsour ar putea candida ea însăși, în alegerile viitoare pentru un fotoliu în Congres sau în Senat.

Anexa 1

Mișcarea politico-socială pan-islamică ultra-conservatoare intitulată Jama 'At / Harakat Ikhwan al-Muslimeen (Ikhwan) - Frăția Musulmană⁶⁰ a fost înființată în 1928 în orașul egiptean Ismailia de către clericul Hassan al-Bannā (1906-1949) fiul imamului ultraconservator Hanabilah⁶¹ (Shaykh) Ahmad Abd al-Rahman al-Bann al-Sa'ati.

În cei aproximativ 90 de ani de existență ai organizației, se disting mai multe etape de transformare a Frăției dintr-o mișcare islamistă locală într-o organizație panislamică, precum urmează:

I. 1928 - 1938: corespunde perioadei interbelice, cu două etape distincte:

a) 1928 - 1935: consolidarea organizației în Egipt prin activități sociale și prozelitism;

b) 1935 - 1938: extinderea în țările învecinate Egiptului și în China.

II. 1939 - 1945: înființarea Aparatului Secret - aripă militantă, ofensivă, responsabilă de acțiunile violente ale Mișcării. Această etapă corespunde perioadei celui de-al Doilea Război Mondial.

III. 1945 - 1953: amplificarea activismului politic și a conflictelor cu monarhia egipteană. Corespunde perioadei dintre sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial și proclamarea Republicii Egipt.

IV. 1953 - 1970: etapa intensificării conflictului cu regimul naționalist, republican, laic egiptean și expansiunea globală. Corespunde perioadei dintre proclamarea Republicii Egipt (18 iunie 1953) și moartea președintelui Gamal Abdel Nasser (28 septembrie 1970).

V. 1970 - 1981: expansiunea globală și

55. Activist Linda Sarsour Calls For 'Jihad' Against Trump Administration, 07.07.2017, <https://thepoliticalinsider.com/linda-sarsour-jihad/?source=TPiPost>, accesat la data de 07.08.2018

56. https://www.reddit.com/r/The_Donald/comments/5pk72z/linda_sarsour_muslim_brotherhoodhamas_operative, accesat la data de 07.08.2018

57. Haris Alic, *Eight of Linda Sarsour's Most Controversial Tweets*, The Washington Free Beacon, 12.03.2018, <https://freebeacon.com/culture/eight-linda-sarsours-controversial-tweets/>, accessed at 07.08.2018

58. <https://www.youtube.com/watch?v=tK5UJ8Z4zps>, accesat la data de 07.08.2018

59. Erik Rosales, *88 Jihad Camps Inside the US? Here's the Disturbing Islamic Prophecy Behind Them*, CBN News, 20.08.2018, <http://www1.cbn.com/cbnnews/national-security/2018/august/jihad-camps-inside-the-us-heres-the-disturbing-islamic-prophecy-behind-them>, accesat la data de 29.09.2018

60. Fatma Ozyagli, *Hassan Al-Banna: The man who started it all*, World Bulletin, <http://www.worldbulletin.net/personage/559568/hassan-al-banna-the-man-who-started-it-all>, accesat la data de 29.03.2017

61. Un urmaș al școlii juridice ultraconservatoare, fondată de (Musnad Imam) Ahmad bin Hanbal (780-855), care respinge complet reflecția personală, susținând aplicarea strictă a Coranului și a Sunnei (tradiției).

construirea aripii politice. Corespunde administrației președintelui Anwar el Sadat, care a folosit Frăția Musulmană pentru a contrabalansa influența sovietică în regiune (Siria, Libia, Algeria etc.). Confruntat cu oprobiul public și cu riscul dezmembrării Frăției din cauza valului de atrocități declanșat de Aparatul Secret, al doilea lider suprem, Hassan al-Hudaybi, a schimbat radical strategia organizației prin scoaterea aripii militante din structura oficială a Frăției și prin crearea imaginii unei mișcări ideologice care a decis să renunțe la trecutul violent. Această strategie a permis Frăției să supraviețuiască și mai târziu a argumentat caracterul ideologic exclusiv al Mișcării. De asemenea, evenimentele geopolitice din 1979 - invazia sovietică din Afganistan, asediul marii moschei din Mecca *Masjid al-Haram* și Revoluția Islamică din Iran au amplificat activismul Mișcării. Astfel, militanții Frăției s-au alăturat mujahedinilor și au luptat în Războiul Civil din Afganistan (1979-1989) și în războaiele arabo-israeliene (1973, 1971-1982).

VI. 1981 - 2011: Perioada de guvernare a președintelui Muhammad Hosni Sayyid Mubarak care poate fi împărțită în trei etape distincte:

a) 1981 - 1991: dezvoltarea sucursalelor Frăției Musulmane în Asia de Sud și Europa și consolidarea aripii politice a Mișcării;

b) 1992 - 2001: diseminarea Fraților Musulmani în fosta Iugoslavie și fostul bloc estic și „ruptura” dintre Al Qa'ida și CIA. Etapa este delimitată între implozia fostului Imperiu Sovietic și atacurile Al-Qa'ida din 11 septembrie 2001 împotriva Statelor Unite;

c) 2002 - 2011: dezvoltarea rețelei Frăției Musulmane în mass-media, mediul academic, think-tank-uri, urmată de re-etichetarea în mișcarea reformistă; expansiunea globală în contextul războiului global împotriva terorismului; preluarea controlului politic în Turcia și declanșarea conflictului cu Arabia Saudită în privința Ierusalimului ca și viitoare capitală a

Califatului Global.

VII. 2011 - 2012: „primăvara arabă” - valul de anarhie și de insurgență care a spulberat Orientul Mijlociu și Africa de Nord (MENA), ducând la răsturnarea regimurilor naționaliste arabe, laice, republicane.

VIII. 2012 - 2013: Administrația președintelui Mohamed Morsi și a Frăției Musulmane în Egipt; Crearea patrulaterului islamist Egipt - Sudan - Turcia - Qatar; apariția ISIL; eșuarea Libiei.

IX. 2014 - prezent: președinția generalului Abdul Fattah Saeed Hussein Khalil el-Sisi; regruparea MB în Turcia, apariția DAESH, criza migrației, criza Consiliului de Cooperare al Golfului și acuzațiile de organizare teroristă.

Concluzii sumare:

- Scopul Frăției Musulmane este de a construi Califatul Global cu capitala din Ierusalim;

- Strategia Frăției Musulmane a fost cea a „pașilor mărunți”, aplicată inițial în Egipt și apoi în toate celelalte state țintă ale organizației;

- Strategia a urmat succesiunea: aripa confesională / academică → aripa financiară / economică → aripa socială → aripă militantă (a fost o ramură oficială a organizației până la mijlocul anilor 1970) → aripa politică susținută de mass-media / think-tank-uri / aripa societății civile;

- Expansiunea globală a rețelei sa desfășurat concentric, în jurul axei egiptene, și a reușit să cuprindă aproape toate continentele;

- Alianțele cu alte organizații au fost construite în jurul unor ținte ideologice comune (antisemitism / anti-comunism / anti-liberalism / anti-creștinism - alianță cu regimul nazist, anticomunism - alianță cu CIA, anti - liberalism - alianță cu neomarxiștii / anarhiștii / separatiștii; disputa cu Arabia Saudită privind siturile de pelerinaj ale Islamului / viitoarea capitală a Califatului - alianță cu Iranul.



REMEMBER: PROCESUL DE PACE ÎN REGIUNEA ORIENTULUI MIJLOCIU

Dinu COSTESCU

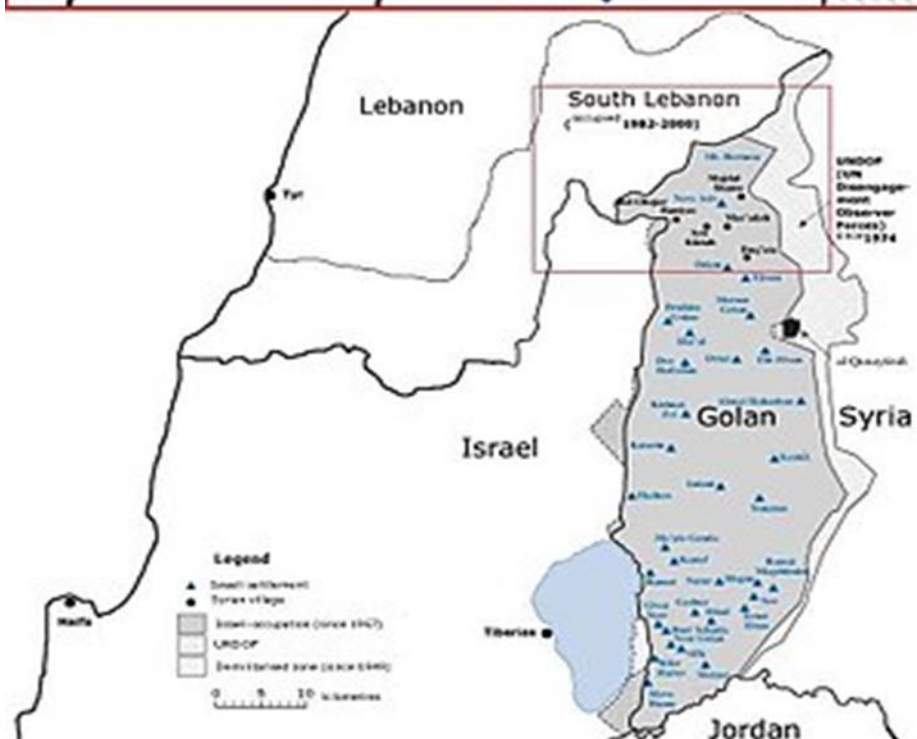
Apărută și pusă în circulație în urmă cu șapte decenii, adică în contextul primelor confruntări militare israelo-arabe care au succedat apariției statului israelian pe harta geografiei politice a Orientului Mijlociu, în 1948, paradigma „conflictului arabo-israelian”, cu varianta sa numită „procesul de pace”, au oferit titlul definitiv al unei istorii puternic conflictuale, în care pacea regională nu a fost decât o lungă succesiune de sicope vremelnice între multe și brutale confruntări armate dintre arabi și evrei, în care toți beligeranții și sponsorii lor extraregionali au recurs la arme în numele păcii. O pace care, prin absența sau prin șubrezenia sa, ar putea, mai degrabă, să susțină afirmația că nu procesul de pace a caracterizat această lungă istorie, ci, mai degrabă, aceea de „procesul războiului” din regiunea Orientului Mijlociu. Două au fost mizele și dimensiunile fundamentale ale acestui conflict: cea teritorială, în cazul confruntărilor statale dintre lumea arabă și statul evreu și cea existențială, atunci când vorbim de argumentele israeliene și de cele ale rezistenței palestiniene. Este dificil să se afirme suficient de convingător cât de arzătoare a fost, cu adevărat, dorința de pace a inamicilor, ce a înțeles fiecare din semantica acestui concept și, mai ales, în ce măsură conflictul regional a fost nu dor unul pentru afirmarea existenței, ci și, poate într-o măsură la fel de mare, unul între două istorii, două culturi, două civilizații, două naționalisme și două maniere de abordare a existenței și a propriului loc și rol în istorie. Nici tratate de pace pe care Egiptul și Israelul și-au pus semnătura în 1979, la Camp David, în America, nici Acordurile de pace israeliano - palestiniene convenite în septembrie 1993, la Oslo, nici Tratatul de pace dintre Israel și Iordania de la 26 octombrie 1994, nu au adus o pace reală și durabilă între semnatarii și nici nu au fost dezvoltate ulterior într-o pace globală între evrei și arabi. Ura a existat între beligeranți, în pofida retoricii care, de ambele părți a

fost cu înverșunare negată ca factor motrice în tim al conflagrațiilor. Anwar El-Sadat a fost asasinat de fanatici musulmani egipteni la 6 octombrie 1981, „frații arabi” adunați în conciliul Ligii Arabe au decis să alunge Egiptul din calitatea de membru al singurei organizații regionale arabe cu pretenții de apărător al unității și solidarității. Tot pentru „trădare”, premierul israelian Yitzhak Rabin a căzut și el, la 4 noiembrie 1994, asasinat tot de un fanatic religios, evreu de data aceasta.

Ce a mai rămas, astăzi, din „procesul de pace” după 70 de ani de războaie?

Dimensiunea teritorială, a „luptei pentru eliberarea teritoriilor arabe” ocupate de Israel în războaiele din 1967 și 1973, a încetat să mai constituie o chestiune conflictuală activă după ce, prin acordurile de pace cu Egiptul, peninsula Sinai a fost retorcedată Egiptului. Enclava sud-libaneză a așa numitelor ferme Shebaa (*Mazari'a Shebaa*) - cca 11 km.p. rămași în dispută încă din vremea tutelei franceze, în arealul dintre frontiera siriano-libaneză și Platoul Golan, servește, astăzi, drept pretext pentru „lupta de eliberare” pe care Hezbollahul libanez o duce în numele unor strategii elaborate la Teheran, fără ca Libanul, sau Siria însăși să mai aibă înscrisă această problemă pe agenda acțiunilor sale de politică națională și regională, iar Înălțimile siriene Golan, ocupate, au fost anexate de Israel, în pofida unor formale și pudice proteste ale comunității internaționale, prezența Platoului nemaifiind amintită decât în contextul contemporan al războiului civil sirian și cu referire la desfășurarea acaces-tuia. De la armistițiul care a succedat încheerii, în 1973, a „războiului de Yom Kippur” sau „războiul din octombrie 1973”, pe frontul Golanului s-a înstăpânit o pace pe care, în general, și Israelul și regimul de la Damasc au respectat-o tacit fără ca, în aproape 40 de ani, să se fi înregistrat vreun schimb de focuri între sirieni și evrei la linia de demarcație din Platoul Golan.

Așa-numita „primăvară arabă” izbucnită în primăvara anului 2011, schimbările de regimuri



Enclava Shebaa și Platoul Golan

politice, de mentalități, de interese și coaliții pe care aceasta le-a generat, însoțite de ascensiunea fenomenului radical islamic și de mobilizarea resurselor conjugate ale comunității internaționale pentru confruntarea acestui flagel au acaparat eșichierul oriental până la un grad de vârf la care Orientul Mijlociu nu a mai fost un areal al conflictului arabo-israelian și al tradiționalelor sloganuri regionale, ci un front de luptă în care combaterea terorismului islamist a devenit piatra unghiulară a geostrategiei concurențiale a acestui început de mileniu. Chestiunea teritoriilor ocupate sau revendicate nu mai constituie o

problemă, iar în morfologia conflictului din regiunea Orientului Mijlociu nu a mai rămas decât segmentul conflictului dintre palestinieni și statul Israel devenit, între timp, „stat național evreiesc” în virtutea legii adoptate de Knesset. Primăvara arabă, erupția fenomenului terorist și ascensiunea la Casa Albă a republicanului Donald Trump sunt, acum, criteriile pe temelia cărora se discută despre „pacea Orientului Mijlociu”.

Dacă, până în urmă cu un deceniu, pacea acestei regiuni a rămas un vis frumos și persistent, chiar dacă situat într-un orizont de timp mai degrabă inertial și confortabil, evoluțiile care au urmat au contribuit copios la transformarea acestui vis într-o himeră.

Se poate spune că ecuația contemporană a păcii și războiului în Orientul Mijlociu cunoaște o profundă reconfigurare în comparație cu situația existentă la sfârșitul secolului trecut, iar elementele prin care noul statu-quo la care asistăm în prezent se referă, cu precădere, la câteva realități evidente:

1. Dispariția, practic, a componente teritoriale a contenciosului dintre lumea arabă și statul evreu, și, în consecință, diminuarea consistentă a rolului statelor ca actori ai unui conflict armat. Din complexitatea „dosarului conflictual al Orientului Mijlociu” își păstrează actualitatea componenta palestiniană, devenită, însă, odată cu venirea la Casa Albă a Administrației Donald Trump, o țintă predilectă a unei ofensive programatice de marginalizare și șubrezire, prin seria de demersuri și „afaceri ale secolului” vizând impunerea unei „soluții” și a unei „păci” pârtoitoare, dezechilibrată și construită, priori-

tar, pe criteriile avute în vedere de Statele Unite și de guvernul israelian.

2. Deplasarea conflictului regional de la paradigma arabo-israeliană la confruntări desfășurate în interiorul corpusului arab și manifestate fie sub forma războaielor civile, ca în cazurile Siriei, Libiei, Yemenului, fie ca dispute între actori statali în cadrul așa-numitelor „războaie prin interpuși” precum în situația Yemenului. În egală măsură, se poate spune că, pentru comunitatea arabă, „inamicul comun” nu mai este Israelul, ci regimul teocratic al Republicii Islamice a Iranului.

3. Emergența și afirmarea unor noi puteri regionale cu programe inspirate de interese și strategii expansioniste - Turcia, Iranul, monarhiile arabe din Golf, cu deosebire - și care, prin însuși acest fapt, fac ca acele conflicte interne și războaie civile care antrenează actori statali și actori non-statali, să capete dimensiuni regionale și să reprezinte focare de destabilizare pentru întregul sistem de securitate al Orientului Mijlociu.

4. Un proces de „internaționalizare” a stării conflictuale regionale prin implicarea masivă, inclusiv militară, pe fronturile orientale a marilor puteri globale în frunte cu Federația Rusă și Statele Unite ale Americii. În atari împrejurări, regiunea geostrategică și geopolitică a Orientului, constituie și un eșichier pe care se confruntă interesele și strategiile conflictuale și concurențiale ale puterilor globale, cu impact direct asupra perpetuării conflictelor și a orizontului păcii. Un orizont care este și va continua să fie obnubilat de incertitudini și obscuritate, atâta vreme cât, pe de o parte, lumea arabă nu va reuși să depășească profunda criză identitară în care se află și să se reconcilieze cu sine într-o lume globală și tot mai conflictuală, și atâta vreme cât, pe de altă parte, sursele de tensiune, conflict și instabilitate vor rămâne și pe mai departe active și producătoare de prejudicii. Iar între aceste izvoare de energii distructive în raport cu spiritul păcii regionale problema palestiniană se impune cu deosebire. Folosită, decenii de-a rândul, de regimurile arabe, pentru ca, sub paravanul ipocriziei, acestea să exploateze aspirațiile și așteptările poporului palestinian, pentru promo-

varea proiectelor lor naționaliste și de păstrare a resorturilor puterii, această „cauză palestiniană”, subminantă și de clivajul și disensiunile orgolioase care macină coeziunea elitelor politice și întregul corpus social palestinian își trăiește propria singurătate de care însăși comunitatea arabă și internațională se interesează tot mai puțin, în așteptarea „marii afaceri” brevetată de strategia lui Donald Trump – un „Big deal” al cărui efect este pe cale să se extindă, discret, dar continuu, la nivelul întregului Orient Mijlociu.

SIRIA : DE LA SOCI LA NOUL ISKENDERUN?

Maher NABOULSI

După un summit eşuat care, la 7 septembrie, i-a reunit, la Teheran, pe Vladimir Putin, Recep Teyp Erdogan și iranianul Hassan Rohani cu scopul de a găsi un compromis care să evite punerea în practică a planului de recucerire, printr-o amplă ofensivă armată asupra orașului și districtului Idlib, ultimul bastion al rebelilor sirieni și al grupărilor jihadiste, la 17 septembrie, un nou dialog, de data aceasta bilateral, între Putin și Erdogan și desfășurat la Soci, pe litoralul estic al Mării Negre, se încheia cu adoptarea unui memorandum comun care stabilea instituirea unei zone - tampon demilitarizate prin retragerea prezenței militare la Idlib la 15-20 km depărtare de linia separatoare între armata siriană, susținută de Rusia și formațiunile de opoziție concentrate la Idlib și susținute, în marea lor majoritate, de Turcia. Termenul-limită pentru realizarea acestui punct a fost stabilit pentru data de 17 octombrie. Urmare demersurilor efectuate de partea turcă, o mare parte a formațiunilor rebele au respectat prevederile memorandumului, în vreme ce alte formațiuni și grupuscule islamist-jihadiste, susținute de regimul de la Ankara, au respins inițiativa ruso-turcă. În consecință, chiar cu două zile înainte de ziua Z, tirurile de mortiere, artilerie și recahete au fost reluate. La Idlib, a cărui recucerire de către regimul Bashar Al-Assad era concepută drept punct terminus al războiului și intrarea în perioada de tranziție politică, rămânea, pe mai departe, o rană sângărândă și cu un viitor confuz, dependent, în măs-

ră decisivă, de capriciile și târguielile dintre puterile regionale și extraregionale angajate politic și militar, în războiul civil din Siria.

Armistițiul instituit la 17 septembrie și crearea zonei demilitarizate Idlib nu au făcut decât să amâne vremelnic o acțiune militară siriano-rusă pe care au dezavuat-o, ante-factum, actorii regionali și extra-regionali, în frunte cu Turcia, sub pretextul, altfel nu lipsit de temei, al evitării unei noi catastrofe umanitare și a unui alt val masiv de refugiați și persoane deplasate. Departe de a apropia „problema Idlib” de un orizont al soluționării pe cale pașnică, măsurile convenite, anevoios, de Vladimir Putin și Erdogan, a adus în prim plan, noi dificultăți, disensiuni și poziții sau revendicări divergente între Turcia și Federația Rusă, cu deosebire.

Nimeni nu se înțelege cu nimeni asupra unei definiri și deosebiri între ceea ce se înțelege prin „opoziția moderată” și cea radicală, după cum nu există un consens clar în ceea ce privește statutul și soarta acestora în perspectiva unei etape de tranziție pos-conflict. Turcia își procumală tot mai vocal adeziunea față de rebelii sirieni și jihadiști, după cum își afirmă deschis și insistent „interesele naționale” pe care le are în Siria, în general, și în districtul Idlib, cu deosebire.

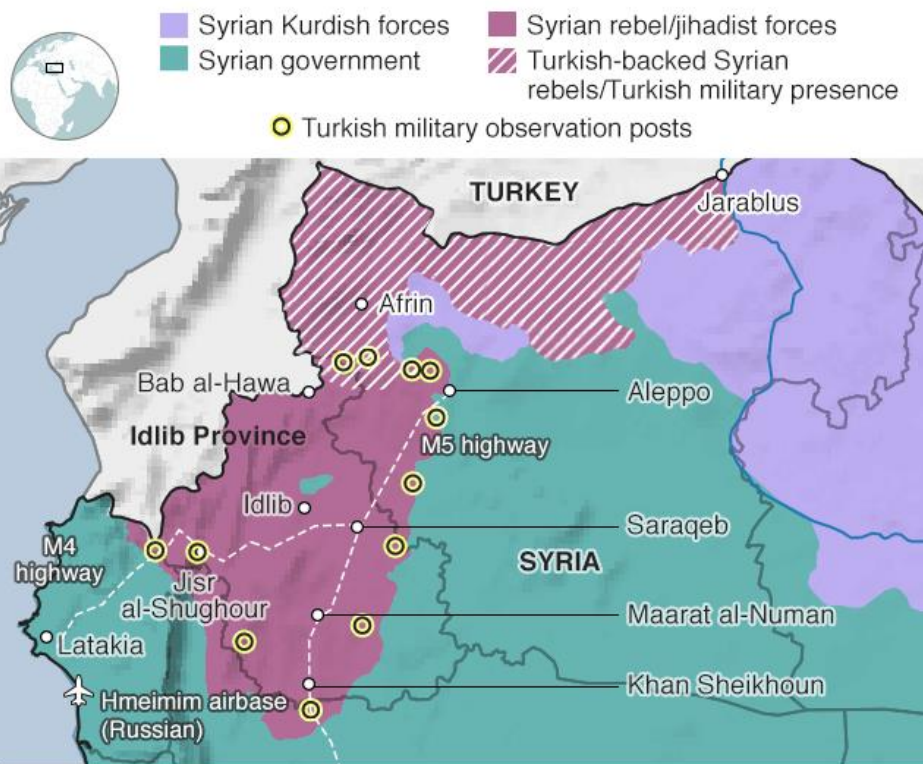
După eliberarea de către autoritățile turce a pastorului evanghelic Andrew Brunson, relațiile dintre Statele Unite și Turcia au trecut, abrupt, de la „foarte încordate” la „excelente”, potrivit declarațiilor făcute chiar de către președintele Donald Trump. Iar aceasta înseamnă o încurajare implicită a strategiei lui Recep Teyyp Erdogan și a proiectelor sale de expansiune în spațiul sirian, sub pretextul stopării separatismului kurd la frontierele de sud-est ale Turciei. De fapt, ambițiile turcești nu sunt singulare, în

condițiile în care, în forme diferite, aceleași planuri și proiecte - cu denumiri și cu argumentări diferite - le au în vedere toate marile puteri regionale și globale implicate în evoluțiile conflictului intern sirian - Federația Rusă, Statele Unite ale Americii, Turcia și Iranul, în mod deosebit.

La șapte ani de război, Siria este prizonieră a unui colonialism nedeclarat și nelegiferat în care noile imperii își împart sferele de influență și controlează girueta direcțiilor de evoluție a acestei țări în care guvernul autohton și societatea siriană sunt prea puțin sau deloc consultate atunci când se iau decizii capitale care privesc în mod vital viitorul și configurația Siriei de mâine. Siria rămâne o țară a cărei scindare a devenit o stare de fapt căreia îi lipsește doar consacrarea juridică.

În procesul împărțirii, între marile puteri coloniale franco-britanice, a Imperiului Otoman învins în primul Război Mondial, Parisul a decis fărâmițarea fostului vilayet Siria în cinci entități statale, respectiv Statul Alep în jumătatea nordică a teritoriului, Statul Alaouit, pe litoralul mediteranean, Statul Damasc, în jumătatea sudică,

Idlib province



„statul” Jebel Druz (Muntele Druzilor”) ca entitate statală autonomă a confesiunii druze din extremul sud-vestic și statul „Marele Liban”, continuu, la sud, cu Statul Alaouit, pe litoralul Mediteranei și care va deveni actuala Republică Libaneză. În semn de „consolare” pentru turcii înfrânți în război, fostul sandjak al Antiohiei siriene (Alexandreta, vechi centru al uneia dintre cele cinci Biserici autocefale ale Ortodoxiei) a fost alipită la Turcia, constituind, în prezent, parte a provinciei turce Hatay și un permanent subiect de conflict teritorial între Siria și Turcia.

Astăzi, după ce, odată cu dispariția fostului lider sirian Hafez Al-Assad, chestiunea Alexandretei ca și conflictul pentru împărțirea rezervelor hidrografice ale râului Eufrat au fost trecute la pasivul istoriei, Turcia lui Recep Teyyp Erdogan pare a dori să repete experimentul aplicat de colonialismul francez în Siria, iar miza acestui scenariu o reprezintă orașul și districtul Idlib. Anexarea de facto și chiar de jure a provinciei siriene la sfera de influență turcească reprezintă o temă insistent reluată la discuțiile între Putin și Recep Teyyp Erdogan. Pentru liderul de la Kremlin nu ar, fi, în definitiv, un sacrificiu prea mare în a face aliatului de la Bosfor un dar pentru serviciile aduse de acesta în „rezolvarea *à la russe*” a nodului gordian sirian. Nici Donald Trump nu are insomnii provocate de o eventuală dezmembrare sau ciopârțire a teritoriului sirian. Cât despre Bashar Al-Assad, este dificil de presupus că mai are resurse pentru promovarea idealurilor basiste ale „unității, libertății și socialismului”, după ce a dat în mână exclusivă a Rusiei identitatea politică, geografică și identitară a Siriei.

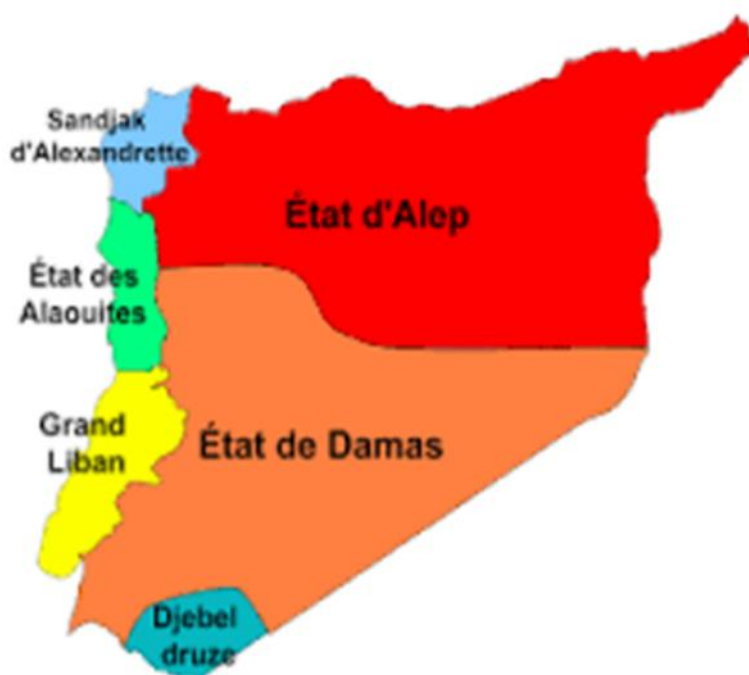
Iar, din perspectiva istoriei, această stare de lucruri nu este lipsită de precedente și avem în vedere, perioada mandatului francez instaurat în Siria Mare în prima jumătate a secolului trecut, când, în virtutea celebrelor acorduri Sykes-Picot, puterea tutelară franceză a decis arbitrar rupea fostei provincii otomane a Siriei în cinci „state” etno+cofesionale și anexarea la Turcia republicană post-belică a provinciei Antiohia (Antakya, în limba arabă, cu

numele latinizat Alexandreta, cunoscută drept Iskenderun, în limba Turciei și devenită parte a actualei provincii turcești Hatay.

SIRIA POST-CONFLICT: SUB CARE STEAG?

Lamya FOUAD, Beirut

Evoluțiile din ultima vreme ale războiului civil sirian au fost marcate de o accelerată confruntare cu ácele cronometului, în care miza a fost exprimată mai accentuat și ea a însemnat ieșirea - pe cât posibil politică - a crizei de pe traiectoria urmată vreme de șapte ani. Regimul de la Damasc a obținut substanțiale progrese cât privește recuperarea teritoriului național de sub controlul rebeliunii laice, al formațiunilor radicalismului religios Islamic și ale unei opoziții politice aflată, la sfârșitul acestui an, într-o situație de puternică erodare și scindare în funcție de ambiții, orgolii și, mai ales, de interesele și directivele primite de la puterile străine care o sponsorizează și care sunt implicate politic, militar, informațional și chiar social, în meandrele acestui război regionalizat și internaționalizat. Marii actori jucători pe fronturile conflictului - Rusia, Turcia și Iranul, pe de o parte, Statele Unite și comunitatea occidentală, de altă parte, au conti-



„Statele” Siriei sub mandat francez

nuat să își pună reciproc bețe în roate, sub argumentul, în aceeași măsură invocat, al pacificării și al grijii pentru integritatea teritorială și identitatea națională a Siriei și a sirienilor care au reușit să supraviețuiască celor șapte ani de violențe, distrugeri și suferințe. Dintre ruinele în care această țară, cultura și civilizația sa au fost transformate, a început să se audă, mai întâi firav și ezitant, mai apoi tot mai clar și mai obsesiv, o întrebare neformulată până în toamna acestui an și care pare a trezi interes aproape în toate cele patru puncte cardinale ale geografiei politice actuale: care va fi portretul și morfologia acelei Sirii “independente și suverane” care va trebui să se reintegreze în comunitatea regională și internațională și să fie prezentă la debaterile pe marginea marilor probleme ale lumii globale contemporane? Altfel spus, cât de reconciliată cu sine și cât de liberă în deciziile sale va fi această Sirie post-conflict, peste ale cărei ruine flutură astăzi steaguri străine între care, cu ochiul liber, se disting culorile unei multinaționale de actori – Federația Rusă, Turcia, Iranul, flamura galbenă a Hezbollahului, stindardele negre inscripționate cu sentința “Nu există alt Dumnezeu decât Allah”, Statele Unite și alte flamuri steaguri venite din colțurile Europei democratice. Va fi un regim post-conflict instalat la Damasc capabil să-și recupereze stindardul acceptat de toți sirienii și să evite coloraturile de import, fie ele rusești, iraniene, turcești, sau occidentale?

Se discută febril – și în contradictoriu, dacă se ține, seama că asemenea discuții au, de cele mai multe ori două tabere, adică rușii și americanii – despre ce se va întâmpla cu prezența militară a Iranului în Siria, știut fiind că menținerea, de către viitorul regin sirian, a unor relații de alianță cu regimul teocratic din Teheran va avea, în context regional și internațional, repercusiuni deloc neglijabile:

- Perpetuarea prezenței și influenței iraniene în Siria va pune sub semnul întrebării o viitoare normalizare a relaționării dintre Damasc și capitalele regionale din vecinătatea imediată, dar și, cu monarhiile arabe din Golf, în frunte cu Arabia Saudită;

- O asemenea perspectivă ar constitui o barie-



ră greu abordabilă în calea reintegrării viitorului stat sirian în comunitatea arabă, inclusiv prin redobândirea calității de membru fondator al Ligii Statelor Arabe;

- Continuarea prezenței, chiar voalate, a Iranului în spațiul sirian va însemna că statele occidentale dezvoltate, în frunte cu America condusă de Administrația Donald Trump vor formula reticențe majore în ceea ce privește participarea lor economică și financiară la procesul de reconstrucție postbelică a Siriei - proces pentru a cărei promovări internaționale Federația Rusă și Vladimir Putin nu conțin să lanseze apeluri și invitații înfrigurate;

- Nu în ultimul rând, ar fi greu acceptabilă existența unui stat sirian care ar repeta experiența Irakului de după înlăturarea lui Saddam Hussein, când, așa cum s-a spus nu o dată, “invaza americană din 2003 și măsurile arbitrar aplicate de guvernatorul american Paul Bremer nu au făcut decât să ofere Irakul Iranului pe o tîpsie de aur”. Aceasta spre a nu mai vorbi despre situația că, o orientare a Damascului către Teheran ar oferi Israelului un argument pentru intervenții armate “chirurgicale” în Siria, ceea ce, în realitate, va însemna o perpetuare implicită a instabilității, insecurității și focarelor de încordare și tensiune în Siria și în ambientul regional.

La ultima ediție a forumului Valdai, președintele Vladimir Putin declara că “problema plecării Iranului din Siria nu are nici o legătură cu Rusia. Ea trebuie discutată și convenită între Teheran și Damasc”. Afirmații similare au fost făcute de președintele rus și în cursul întâlnirilor pe care

le-a avut la Moscova cu John Bolton, consilier pentru probleme de securitate națională al președintelui Donald Trump: "Interesele iranien (în Siria) nu sunt convergente cu cele ale Federației Ruse. Personal, m-aș bucura dacă forțele iranien din Siria ar fi rechemate în țara lor".

Chiar dacă asemenea afirmații ale liderului de la Kremlin s-au dorit a fi un mesaj "amical" adresat celor care doresc îndepărtarea prezenței iranien, un lucru este clar și el va trebui pus în discuție deschisă, mai devreme sau mai târziu: atât timp cât retorica principalilor actori pe scena războiului sirian, nu face economie de cuvinte atunci când se referă la viitoarea Sirie "independentă, suverană și liberă": deplina și reala independență și suveranitate a Siriei viitoare nu va deveni o realitate funcțională fără plecarea din această țară a tuturor trupelor, mișcărilor și facțiunilor străine din Siria!

Din păcate, acerba luptă pentru influență și avantaje strategice desfășurată în Siria dovedește o realitate cât se poate de evidentă și simplă, anume aceea că Siria de la finele anului 2018 nu mai este și nici nu va mai putea, din nici un punct de vedere, să fie Siria care a existat până în primăvara anului 2011. Chiar în ipostaza în care Bashar Al-Assad va rămâne la conducerea Siriei de după război, el nu va mai fi în măsură să guverneze și să conducă țara așa cum a condus-o în cei zece ani în care, ca președinte, a succedat tatălui său, fostul președinte Hafez Al-Assad. Ca șef al statului, el nu este un produs al celor șapte ani de război și nici nu a recâștigat teritoriile intrate sub controlul rebelilor prin bravura propriei armate loiale, ci grație intervenției decisive care i-a venit în ajutor din partea Federației Ruse și a Iranului. Iar intervenția armată a Rusiei



Așteptând viitorul...

nu a fost străină de considerente strategice cu vechi tradiții ale relațiilor dintre Moscova și Damasc. Sub conducerea lui Hafez Al-Assad, Siria a fost aliniată blocului socialist condus de fosta URSS, cadrele de tehnicieni și comandă ale armatei au fost pregătite în institutele sovietice de învățământ militar, dotarea însăși a armatei naționale s-a bazat, aproape în exclusivitate, pe furniturile militare asigurate de fosta Uniune Sovietică. Pentru Vladimir Putin, "primăvara arabă siriană" a fost prilejul prețios pentru ca Rusia să-și refacă prezența și influența pe coasta estică a Mediteranei. Dar acesta nu a fost singurul argument justificator al intervenției militare ruse în Siria. Vladimir Putin a urmărit - și a realizat - asigurarea unei prezențe militare permanente în Siria și împiedicarea unei schimbări a regimului din Damasc de către Statele Unite ale Americii. Trei obiective care au avut o rezonanță pozitivă atât în cercurile de decizie politică și militară din Siria, cât și la ayatollahii de la Teheran, favorizați de relațiile mai vechi stabilite cu Siria încă de pe vremea generalului Hafez Al-Asad.

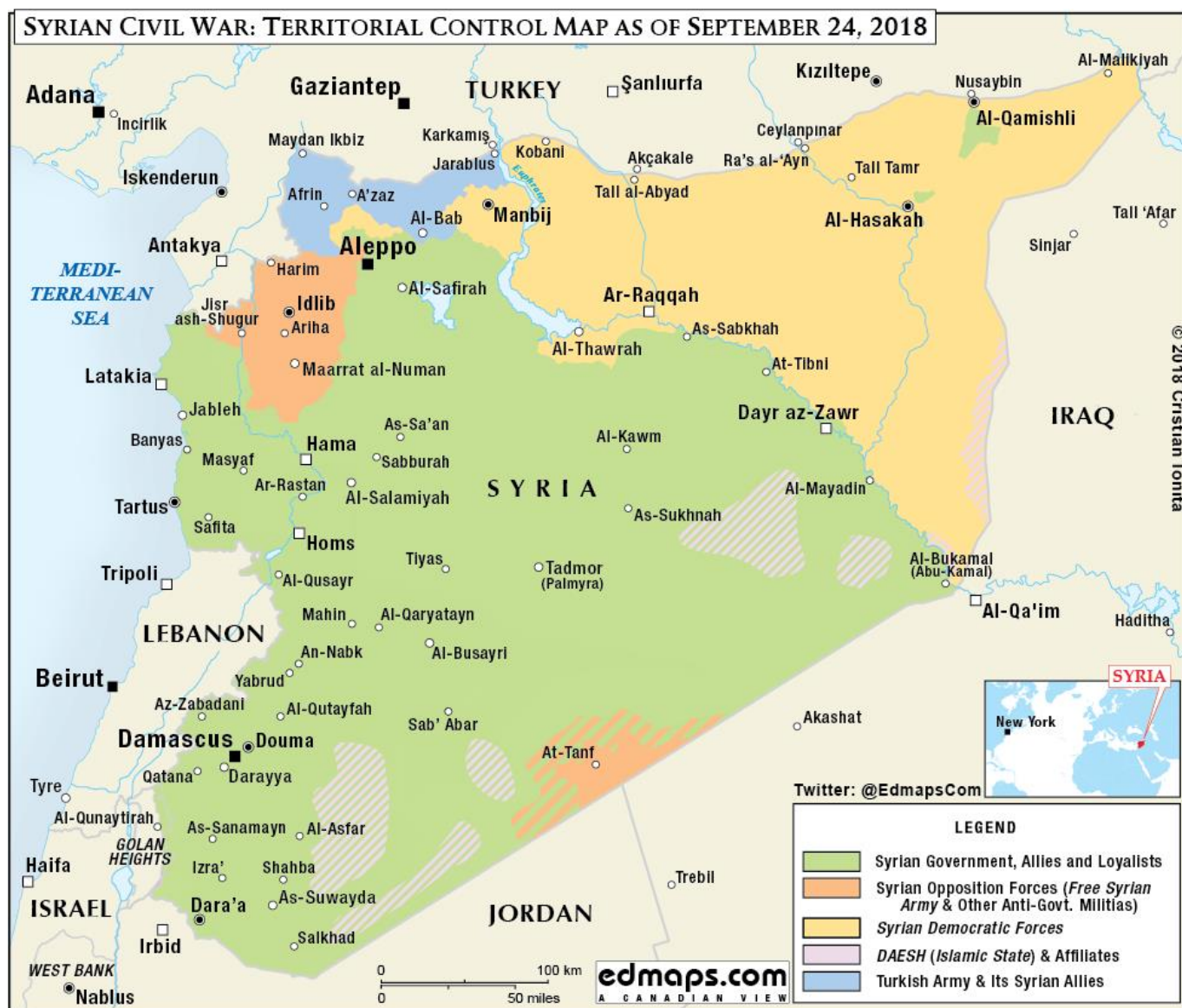
"Diavolul se ascunde în amănunte" spune un vechi proverb, iar războiul civil din Siria abundă în asemenea detalii despre care politicienii, analiștii și comandanții militari vorbesc mai puțin sau deloc. Astfel, este mai puțin cunoscut că implicarea Rusiei în conflictul armat, în urmă cu trei ani, a fost primită favorabil de majoritatea sirienilor nu pentru că iranienii au venit în Siria chemați fiind de guvernul de la Damasc, ci determinați de îngrijorarea față de ofensiva acaparatoare a Teheranului și infiltrarea invazivă a elementului persan nu numai în pârgurile instituționale ale statului, ci și în însăși compoziția demografică a societății, multe dintre localitățile siriene, inclusiv Damascul ajungând să fie invadate de simbolurile iranien pe o scară mai amplă decât cea realizată de Hezbollah în Beirutul de Vest și în sudul Libanului. Iar odată cu intrarea în luptă a Gardienilor Revoluției Iraniene (Pasdaran), armata siriană însăși a început să fie tratată ca o anexă a "aliaților" veniți din estul Golfului Persic, iar confesionalizarea șiiită a societății a căpătat dimensiuni care au determinat Federația Rusă să aducă în Siria o poliție militară constituită din sunniți din vecinătatea

asiatică a Rusiei - ceceni, în majoritate - cu misiunea de a asigura securitatea în orașe precum Hama și Alep și să pună capăt arbitrariului comportamental al "gardenilor" iranieni. Iar atunci când, în "ofensiva pentru Alep", milițiile Pasdaran au impus un sever embargo asupra orașului pentru a împiedica plecarea din localitate a civililor, aviația rusă a recurs la bombardamente asupra localităților Kafraya și Fawa, deținute de minoritatea șiiită și controlate de iranieni, pentru a impune efectivelor Pasdaran să respecte acordurile de armistițiu convenite, deja, pentru orașul și districtul Alep.

În contextul războiului civil sirian, relațiile dintre Federația Rusă și Iran pot fi descrise ca având, în același timp, un caracter cooperant, de complementaritate și unul contradictoriu, de

non-convergență. Pe de o parte, abordările Moscovei și ale Teheranului se întâlnesc în acordul comun asupra menținerii la putere a regimului Bashar Al-Assad și dejucării inițiativelor și programelor occidental-american de "reformă" sistemică a statului sirian, după criteriile avute în vedere de Washington.

Pe de altă parte, drumurile urmate de Vladimir Putin și de ayatollahul Khamenei se despart atunci când este vorba de obiectivele strategice ale intervenției lor militare în Siria. Astfel, pentru regimul iranian, o victorie pe acest eșichier echivalează cu un progress substanțial către consolidarea așa-numitei axe a "rezistenței și împotrivrării" pe eșichierul conflictual al regiunii Orientului Mijlociu dar și către diseminarea propriei influențe nu numai în Siria, ci și în Libanul





vecin și la litoralul mediteraneeen, inclusiv prin consfințirea unui “coridor de aprovizionare” politică și militară a Hezbollahului lui Hassan Nasrallah. Din această perspectivă, obiectivul final al Gardienilor Revoluției nu se limitează la dominația și controlul asupra instituțiilor statale siriene, ci vizează, pe termen lung, chiar integrarea acestora în sistemul de instituții și criterii al proiectului regional iranian.

În ceea ce privește, Federația Rusă, controlul asupra Siriei viitoare înseamnă asigurarea unui solid cap de pod pentru influența rusească la “apele calde” ale Mediteranei, ceea ce presupune imperativ ca viitorul regim care va fi instaurat la Damasc să nu fie unul ostil intereselor rusești și cu atât mai puțin, unul apropiat de proiectul american.

Este, acesta, și motivul care explică insistențele cu care Moscova acționează pentru constituirea cât mai curând cu putință a comisiei mixte de elaborare a viitoarei constituții a Siriei, într-o componență care să evite o implicare serioasă a opoziției ale cărei facțiuni și “platforme” urmăresc, mai degrabă, introducerea în legea organică a unor prevederi care să corespundă intereselor urmărite de puterile de la care acestea primesc orientări și, mai ales, sponsorizări politice și financiare.

Anul care urmează se anunță a fi un punct de răscruce în calea către sfârșitul războiului și punerea pietrelor de temelie a viitoarei identități siriene. Între stegurile străine care își oferă “protecția”, pe de o parte și drapelul național, pe de altă parte, cei care vor trebui să decidă sunt sirienii.

Rămâne, însă, de văzut dacă aceștia vor fi întrebați.

SIRIA : ȘI EMISARII SE SCHIMBĂ

Dinu COSTESCU

Sugerată cu mai multe luni înainte și confirmată la 17 octombrie, la începutul lunii decembrie retragerea înaltului emisar special al Organizației Națiunilor Unite pentru procesul de pace din Siria, Staffan De Mistura, a devenit realitate, acest diplomat cu alură aristocratică, cu un discurs îngrijit și, nu de puține ori, învinuit fie de atitudini părtinitoare, fie de diletantism, a avut, cu toate acestea, meritul de a fi cel mai longeviv demnitar însărcinat cu una dintre cele mai ingrate misiuni, după ce a rezistat vreme de patru ani, (10 iulie 2014 – 30 noiembrie 2018) într-o perioadă extrem de complexă a crizei războiului civil sirian, după ce predecesorii săi au rezistat cu mult mai puțin, în registrul cronologic, respectiv ganezul Kofi Anan – o jumătate de an, între 23 februarie 2012-2 august 2012 și algerianul Lakhdar Brahimi, doi ani, între 17 august 2012 și 31 mai 2014.

Diplomat cu vastă experiență, vorbitor fluent a nu mai puțin de șapte limbi străine, cu un profil multicultural de marcă (descendent dintr-un tată italian, o mamă suedeză, cu rădăcini într-o veche familie dalmată din Croația, fost membru în mai multe guverne la Roma și familiar al unor „misiuni fierbinți” din care nu lipsesc Afghanistanul și Irakul, Staffan de Mistura a fost însărcinat de fostul secretar general al ONU, Ban Ki-moon să ducă mai departe misiunea de pacificare a Siriei. Asemenea înaintașilor săi, nu a reușit, ceea ce i-a determinat pe unii analiști să afirme că „misiunea Staffan de Mistura a fost una „pentru nimic”. El însuși a acceptat și a mărturisit că misiunea încredințată a fost una „imposibilă”, dar



Staffan de Mistura

nimeni nu i-a contestat sinceritatea cu care a încercat toate drumurile posibile și, de multe ori, imposibile, pentru a determina încetarea războiului și readucerea păcii și stabilității în Siria.

Obiectivitatea obligă la recunoașterea, în același timp, a faptului că, spre deosebire de alți numeroși reprezentanți ai diplomațiilor europene, americane și arabe, practicanți inerțiali ai unei viziuni manicheiste construită pe diabolizarea automatistă a rușilor și iranienilor și pe obnubilarea jocului confuz al capitalelor regionale sunnite, Staffan de Mistura nu poate fi acuzat, doar de dragul acuzelor, de a fi păcătuț prin parțialitate și aliniere programatică la una sau alta dintre taberele angajate în criza din Siria.

În toți cei patru ani în care a instrumentat dosarul sirian, mediatorul internațional s-a aflat într-o permanentă stare de conflict și atitudini rebarbative nu numai din partea actorilor sirieni implicați - regimul Bashar Al-Assad și opoziția politico-militară, ci a fost confruntat, în egală măsură, cu disensiunile între acestea și puterile aliate, pe de o parte și Organizația internațională, de altă parte, care s-a dovedit neputincioasă în a-și impune rolul de pacemaker cu care a fost investită încă de la întemeiere. Iar această stare de lucruri a făcut ca misiunea lui Staffan de Mistura, ca și procesul însuși al negocierilor de pace să fie, practic, acaparat de alte facțiuni care au deschis și au susținut scoaterea procesului de mediere și negocieri de sub auspiciile ONU și ale Consiliului de Securitate, pentru a devia către alte două procese extrinsece, respectiv cel de la Astana, în Kazahstan și cel de la Soci, ambele inițiate fie de Federația Rusă, fie de aceasta împreună cu Iranul și, mai aproape de zilele noastre, în convență cu Turcia care s-a impus pe eșichierul sirian prin recursul la forța intervenționistă armată a celor două operații „Scutul Eufratului” și „Ramura de măslin”.

Diplomatul internațional nu a ezitat niciodată să caute și să provoace un dialog cu toate părțile în conflict - regimul de la Damasc, opoziția siriană, Federația Rusă, Iranul, Turcia, fapt care nu întotdeauna a fost văzut cu ochi buni la Washington sau în alte capitale occidentale europene.

La sfârșitul anului 2014, în toiul războiului civil,

Staffan de Mistura a fost cel care a lansat o idee care, din păcate, nu a fost luată în considerare de nimeni, chiar dacă ulterior aceasta a prevalat și a fost aplicată, însă sub alte auspicii, ruse, siriene, turce. Era vorba de instituirea unei încetări a focului la Alep care să permită evacuarea populației civile și identificarea prin dialog a unei soluționări care, progresiv, să pună capăt vărsării de sânge în toate sectoarele frontului sirian.

Atunci când Randa Qasis, membră în forurile de conducere a opoziției politice siriene, afirma că bilanțul misiunii lui Staffan De Mistura poate fi plasat, mai degrabă, în vecinătatea nivelului zero, afirmațiile erau, poate, severe, dar nu lipsite de realism, în măsura în care, după nouă runde ale procesului de negocieri de la Geneva, Organizația Națiunilor Unite avea prea puține și nesemnificative realizări concrete pe calea către pace în Siria.

Dar, totodată, același realism impune recunoașterea faptului că nu toate eșecurile de care s-a vorbit și se vorbește trebuie puse exclusiv în seama mediatorului internațional Staffan de Mistura și aceasta în condițiile în care la această situație o contribuție covârșitoare a avut-o și un alt război nedeclarat și desfășurat în umbră între marii actori implicați în conflictul din Siria și, în acest cadru, politica perseverentă promovată de Federația Rusă, de conivență cu celălalt aliat al regimului sirian - și este vorba de Republica Islamică Iran - pentru scoaterea procesului politic de pace de sub autoritatea și auspiciile internaționale reprezentate de „procesul Geneva” și individualizarea acestuia sub forma „umbrelei” rusești, resimțită prin așa - numitele runde de tratative de la Soci și Astana. Nu trebuie ignorat nici faptul că, puternic scindată în grupuri de interese numite, cu pudoare, „platforme”, opoziția politică siriană însăși segmentată, după puterile susținătoare, în „platforma Rusia”, „platforma Cairo”, și „platforma Istanbul” sau „platforma Ryad”, a constituit tot atâtea elemente de dezbinare și de incoerență în angajarea unui dialog de substanță și sustenabil.

Spre deosebire de predecesorii săi Kofi Anan și Lakhdar Brahimi, Staffan de Mistura a manifes-

tat tactul de a nu invoca „imposibilitatea” unei soluții în Siria drept motiv al retragerii sale din ipostaza de mediator internațional, preferând să vorbească de probleme personale și, în primul rând, de dorința de a se ocupa mai îndeaproape de cele două fete pe care le are dintr-o primă căsătorie.

După consultări cu membrii permanenți ai Consiliului de Securitate și cu guvernul de la Damasc, la sfârșitul lunii noiembrie secretaul general al O.N.U., António Guterres anunța numele noului emisar special pentru Siria, în persoana diplomatului norvegian de carieră Geir Otto Pedersen.

Născut la Oslo, în 1955, cel de-al patrulea emisar internațional pentru Siria are înscrisă în curricula sa profesională o bogată activitate diplomatică desfășurată atât în centrul Ministerului Afacerilor Externe de la Oslo și la nivelele de decizie ale instituției, cât și în cadrul misiunilor diplomatice externe în alternanță cu activități diplomatice de dimensiunea internațională, ca diplomat în structurile Organizației Națiunilor Unite. În 1993, Geir Pedersen a condus delegația norvegiană la negocierile confidențiale între Israel și Organizația de Eliberare a Palestinei, soldate, cu semnarea cunoscutelor Acorduri de la Oslo din septembrie 1993. După doi ani petrecuți în centrul ministerului unde a condus stafful ministrului norvegian de Externe și a fost director general al Departamentului pentru problemele păcii și umanitare, între 2005-2008, este coordonator special al ONU pentru Liban, iar între 2012-2017 este reprezentant permanent al Norvegiei la Națiunile Unite, apoi, la încheierea acestui mandat, în iunie 2017, preia, ca ambasador, conducerea misiunii diplomatice norvegiene în China. Geir Pedersen este căsătorit și are cinci copii.

Preluarea, de la Staffan

de Mistura a ștafetei ca emisar internațional pentru Siria, are loc în ultima lună a anului, într-o perioadă de loc dificilă, în care situația din Siria evoluează pe o „muchie de cuțit” și într-un ritm accelerat al oscilării între perspectiva dinamizării procesului politic și riscul unui eșec al acestuia, totul pus sub semnul disputelor aprige între partizanii „procesului Geneva”, girat de Națiunile Unite și partizanii soluțiilor promovate de „axa Astana - Soci”. Noul mediator internațional preia de la predecesorul său un pachet de probleme care, nefiind foarte voluminos, este, la fel de complex, dacă nu chiar mai dificil, în perspectiva imediată. Găsirea unui consens funcțional pentru intrarea în perioada de tranziție, condiționată de constituirea grupului mixt de lucru care va trebui să convină asupra unui proiect viabil al noii constituții a statului sirian, consolidarea zonelor de dezescaladare și menținerea calmului pe fronturile de luptă, problema revenirii la casele lor a refugiaților sirieni și a persoanelor deplasate, sunt doar câteva dintre provocările cărora Geir Pedersen va trebui să le facă față de o manieră care să asigure, cel puțin din perspectiva retoricii diplomatice oficiale, că Organizația Națiunilor Unite nu a fost înfrântă în confruntarea cu realitatea istoriei în mișcare.

Deocamdată, tot în nota amabilităților diplomatice, să spunem „Good Bye, Mr. de Mistura, Good Luck, Mr. Pedersen!



ISRAEL: EȘICHIERUL POLITIC ȘI „AFACEREA SECOLULUI”

Munir SALAMEH, Ramallah

Dacă, până la jumătatea acestui an, discursul despre procesul de pace israeliano-arab și, în acest cadru, demersurile de soluționare a spinosului dosar al conflictului dintre palestinieni și statul evreu s-au menținut în limitele speranței într-o deblocare efectivă a demersurilor politice, astăzi aceste speranțe par a ține, mai degrabă, de domeniul imaginarului. Recunoașterea de către Administrația Trump a Ierusalimului drept capitală eternă a Israelului și mutarea ambasadei americane în perimetrul „orașului sfânt”, urmată de sângerosul „marș al reîntoarcerii” organizat, în semn de protest, de către palestinienii din Gaza, o amplă demonstrație pentru care armata israeliană a intervenit în forță, lăsând în urmă 60 de morți palestinieni și peste 2.400 de răniți, au fost percepute drept un punct de cotitură, în sens negativ, în procesul politic de soluționare a dosarului palestinian.

Cu mai multe luni înainte de aceste evenimente, președintele Donald Trump își făcuse publică intenția de lansare a unui nou plan de pace, pe care fostul antreprenor îl denumise cu un termen specific lumii afacerilor, respectiv „Marea Afacere” sau, mai obișnuit, „Afacerea Secolului”.

În legătură cu acest bussiness, s-a speculat din abundență, cu atât mai mult cu cât mediile oficiale americane au menținut esența „afacerii” lui Donald Trump într-un văl de secretomanie care nu a întârziat să atragă ironiile editorialiștilor și analiștilor din mass-media pentru care, „afacerea secolului” era comparabilă cu monstrul din lacul Loch Ness: toată lumea vorbește despre acesta, câteva sute sunt gata să jure că l-au văzut și câțiva pretind că dețin probe irefutabile că monstrul există, probabilitatea cea mai ridicată fiind aceea că monstru n-a existat nicio dată!

Majoritatea comentariilor din mass-media arabă și internațională este unanimă în a aprecia că „afacerea” concepută de președintele Donald Trump și promovată de Jared Kushner, ginerele și consilierul președintelui, împreună cu Jason Greenblatt, emisar special al Casei Albe are drept obiectiv identificarea și implementarea unei soluții „finale” a contenciosului palestiniano-israelian, astfel încât Administrația de la Washington să-și poată concentra energiile asupra unor dosare prioritare legate de securitatea regională a Orientului Mijlociu, între acestea fiind amintite eradicarea fenomenului islamist terorist, izolarea regimului teocratic din Iran și edificarea unui sistem de alianțe strategice de securitate și apărare în conformitate cu obiectivele stipulate în noua viziune strategică adoptată după instalarea la Casa Albă a actualei Administrații.

Dacă pentru liderul de la Casa Albă, „afacerea secolului” reprezintă o premiză istorică majoră pentru pacificarea durabilă a Orientului Mijlociu, nu aceeași părere o au opinia publică și elitele politice palestiniene, pentru care proiectul american nu ar fi decât



o altă mare „*nakba*” (calamitate) suferită de poporul palestinian în ultimii 70 de ani, sinonimă fiind, prin consecințele sale, cu lichidarea „finală” a perspectivelor ca palestinienii să poată beneficia la drepturile elementare de a trăi liberi într-un stat național propriu și suveran. Pentru proeminenta militantă palestiniană Dr. Hannan Ashrawi, membră în mai multe rânduri a guvernului și a parlamentului național palestinian „această ultimă afacere nu este concepută pentru a oferi o soluție, cât, mai degrabă, pentru a reinventa ocupația ca sistem de dominație militară nesupusă nici unei forme de control” (www.theguardian.com).

Din perspectiva eșichierului politic israelian și a poziției de principiu pe care acesta se situează în legătură cu chestiunea reconcilierii și păcii cu palestinienii, se poate constata că, odată cu demararea, în 1991, a „procesului Madrid” care avea să ducă, în septembrie 1993, la semnarea Acordurilor israeliano-palestiniene, cunoscute și sub denumirea de „Acordurile de la Oslo”, nu a existat un criteriu de măsură și de încadrare taxonomică a formațiunilor de pe scena politică israeliană, cu atât mai mult cu cât chiar abordarea subiectului în discuție în programele și platformele acestor formațiuni, referitoare la ecuația păcii și a războiului, a fost supusă unei serii continue de schimbări, reconsiderări și reevaluări care au cunoscut un ritm mai accelerat cu prilejul alegerilor pentru Knesset din luna mai 1996 și din luna mai 1999, care au pus în evidență o clară lunecare a scenei politice interne către centrul plajei politico-ideologice, fenomen care a cuprins, în egală măsură, atât formațiunile de dreapta sub liderismul Blocului Likud, opuse categoric ideii de renunțare la vreo parte din teritoriul „marelui Israel”, cât și tabăra formațiunilor de stânga având ca lider incontestabil Partidul Muncii, susținător fluctuant al „teoriei celor două state” - israelian și palestinian care să coexiste în interiorul unor frontiere recunoscute și garantate. Coloratura politică a guvernării a cunoscut momente de alternanță, mai întâi prin revenirea, în 1992, a Partidului Muncii la conducerea guvernului, după 15 ani de supremație a dreptei, urmată, în 1996, de reîntoarcerea formațiunilor de dreapta și, în 1996, de o nouă vic-

torie în alegeri a stângii, avându-l în frunte pe generalul și omul politic Ehud Barak. Preluarea guvernului a fost considerată, atât în Israel, cât și în arealul arab, un prilej istoric pentru deblocarea și eventuala finalizare pozitivă a negocierilor de pace cu palestinienii. A fost o speranță vremelnică, pentru că odată cu izbucnirea, la 28 iulie 2000 a celei de a doua Intifada palestiniană (*Intifada Al-Aqsa*) și până în prezent, segmentul de stânga al eșichierului politic israelian, cunoscut în Israel și ca „tabăra pacifiștilor” a intrat într-un persistent con de umbră, în avantajul formațiunilor de dreapta și de extrema dreaptă.

Se cuvine precizat că nu de puține ori se face o confuzie între conceptul de „stânga politică israeliană” și „forțele păcii”, care, în morfologia lor organizatorică și militantistă sunt parte componentă a stângii, susținând, în general, ideea retragerii israeliene la frontierele existente la 5 iunie 1967, sau încorporarea „teritoriilor” la Israel, în schimbul păcii juridice și de facto. Nu mai puțin importantă pentru definirea conceptului de „forțe ale păcii” în Israel este și precizarea că, de la războiul din iunie 1967 încoace, toate guvernele care s-au succedat la conducere statului israelian au promovat un discurs al păcii cu palestinienii și arabii, procedând, în același timp, la implementarea unei politici susținute de colonizare evreiească în teritoriile palestinienem astfel încât, din 1967 până în 2018, Israelul a construit 151 de colonii locuite de 530.000 coloni evrei, dintre care 180.000 locuiesc în 26 colonii dispuse în jurul orașului Ierusalim. O asemenea situație ambiguă face dificil discursul despre conceptul de pace în viziunea clasei politice israeliene.

În cei peste 25 de ani care au trecut de la Acordurile de la Oslo, nu s-a înregistrat nici un progres demn de menționat în direcția unei soluționări a acestui conflict și cu atât mai puțin către orizontul drepturilor palestiniene și al păcii între palestinieni și israelieni. Iar în aceste condiții, este firească întrebarea dacă președintele Donald Trump va fi un providențial „deus ex machina” aducător al unei păci prea multă vreme întârziată.

REFUGIAȚII PALESTINIENI ȘI „AFACEREA SECOLULUI”

Munir SALAMEH, Ramallah

Încă de la apariția „problemei palestinienilor” după crearea, în 1948, a statului Israel și, apoi, de-a lungul întregii istorii a așa-numitului „conflict palestiniano-israelian” și a demersurilor de soluționare a acestuia pe calea negocierilor politico-diplomatice, chestiunea reîntoarcerii la căminele lor a refugiaților palestinieni a constituit, alături de statutul juridic al orașului Ierusalim și crearea unui stat palestinian suveran, independent și durabil, unul dintre subiectele cele mai spinoase ale contenciosului dintre palestinieni și israelieni, înscris pe agenda tuturor etapelor pe care le-a parcurs procesul negocierilor – publice, secrete, bilaterale sau mediate – fără ca, după 70 de ani de eforturi, să se fi ajuns la un consens minimal cât privește soarta diasporei palestinienilor.

Dacă, pentru partea palestiniană, reîntoarcerea refugiaților a constituit o componentă fundamentală a ceea ce aceasta înțelege prin sintagma de „drepturi legitime”, în schimb, Israelul, susținut cu statornicie de către Administrațiile americane, dar și, indirect, de o serie de regimuri arabe, nu a precupețit nici un efort pentru marginalizarea și chiar excluderea acestui subiect din pachetul de tematici supuse negocierilor. Acestui context i se circumscriu, astăzi, și declarațiile premierului Benjamin Netanyahu potrivit căruia existența Agenției ONU pentru Refugiați (UNRWA) nu mai este de actualitate, declarație urmată, la Washington,



de decizia Administrației Donald Trump de încetare a contribuțiilor americane la finanțarea activităților umanitare, sociale și educaționale pentru refugiații palestinieni.

Din punctul de vedere al guvernului israelian, definiția dată conceptului de refugiat, care ar putea fi luată, eventual, în considerație în cadrul tratatelor, se aplică numai acelor palestinieni care au locuit efectiv în Palestina înainte de anul 1948, astfel încât descendenții acestora - copii și nepoți - majoritari în ansamblul diasporei, nu pot fi încadrați în categoria refugiaților.

Partea palestiniană are o definiție fundamental diferită a noțiunii de refugiat. Astfel, beneficiază de acest statut toate persoanele palestinienilor care au fost expulzate cu forța din Palestina istori-

Repartiția teritorială regională în 2018

Locația	Numeric	Observații
Cisiordania și Ierusalimul de Est	809.738. 19 tabere de refugiați	Statut de rezidenți permanenți
Gaza	1.348.536. 8 tabere de refugiați	Cetățenie palestiniană
Liban	463.664. 12 tabere	Statut ambiguu de rezidență temporară
Siria	543.000. 9 tabere de refugiați	Peste 300.000 persoane exilate sau deplasate din cauza războiului civil
Iordania	2.175.490. 10 tabere de refugiați	Reprezintă cca. 70% din populația regatului
Irak	cca. 4.000	Fără drepturi cetățenești
Egipt	Între 50.000-80.000, inclusiv 10.000 refugiați din Siria.	Fără drepturi cetățenești. Considerați rezidenți străini
Libia	cca. 6.000	Fără drepturi, statut de rezidenți străini
Kuwait	cca. 80.000	Fără drepturi civile. Statut de rezidenți străini

că pînă în 1948. Statutul de refugiat este transmisibil descendenților din „generația '48”. După criteriile autorităților palestinienne, în ansamblul populației refugiate sunt identificabile trei grupe în funcție de momentul istoric în care acestea s-au format:

- Persoanele care au devenit refugiați în perioada 1947 – 1949;
- Persoanele refugiate sau expulzate pe fondul războiului arabo-israelian din 1967;
- Expulzați din Palestina istorică în alte împrejurări decât războaiele arabo-israeliene.

Abordarea părții israeliene potrivit căreia, în principiu, Israelul ar putea discuta eventuala revenire a „adevăraților refugiați”, adică a celor din „generația 1948”, ar însemna că o reîntoarcere a acestora ar fi aplicabilă numai palestinienilor cu vârste de peste 70 de ani care, aproximativ în decurs de 10-15 ani vor dispărea prin extincție biologică. Iar „problema refugiaților” va fi considerat ca fiind rezolvată!

În 1948, Adunarea Generală a ONU proclama că „se impune ca refugiaților palestinieni care doresc, să li se permită reîntoarcerea la căminele lor, cât mai curînd cu putință. Celor care nu doresc să revină, li se va asigura plata unor compensații pentru bunurile și proprietățile pierdute ca urmare a exodului”. O asemenea rezoluție nu a fost niciodată luată în seamă, iar comunitatea internațională a manifestat prea puțin interes pentru soluționarea acestei probleme. Dacă, în planul acțiunilor cu caracter umanitar, în 1949 a fost înființată Agenția ONU pentru Refugiații Palestinieni, în schimb, în plan politic nu a fost înregistrat nici un demers semnificativ, iar textul Acordurilor de la Oslo, din 1993, ignoră în mod deliberat orice referire la această chestiune spinoasă.

Măsurile coercitive adoptate împotriva părții palestinienne și lansarea de „afaceri ale secolului” care plutește în neclaritate nu vor putea să stingă din memoria colectivă palestiniană nostalgia pentru întoarcerea la origini, iar perpetuarea situației exis-

tente nu va face decât să îngreuneze și să eșueze, pe mai departe, procesul de căutare negociată a unor soluții care, în final, să ducă la normalitate și pace.

TOAMNA “DIPLOMAȚIEI KHASHOGGI”

Ambasador prof. Dumitru CHICAN

I. Cronica unei morți prea tîrziu anunțate

Izbucnită la 2 octombrie, la consulatul Arabiei Saudite la Istanbul și instalată cu remarcabilă promptitudine și reziliență în fruntea știrilor mediatice regionale și globale, dar și în palierul superior al priorităților și preocupărilor politice și strategice ale cabinetelor prezidențiale, guvernamentale și mediatice de pe toate meridianele lumii, criza stîrnită de dispariția jurnalistului saudit Jamal Ahmad Hamza Khashoggi, ca urmare a unui atroce asasinat politic atribuit sferelor de vîrf ale regimului și familiei saudite și, punctual, ambițiosului moștenitor al tronului de la Ryad, emirul Mohammed Bin Salman, “chestiunea Khashoggi” s-a dezvoltat într-o halucinantă construcție romanescă vecină cu paradigma epică a “capei și spadei”, transformând anotimpul toamnei într-un decor de thriller care ar fi putut face un perfect izvor de inspirație pentru Agahta Christie sau pentru părintele literar al lui Sherlock Holmes.

Cum poate fi înțeleasă această “odisee orientală” și cine a fost eroul-victimă a acesteia?

Patronimul Khashoggi - pînă la ziua fatidică de



2 octombrie un perfect anonim pentru marea opinie publică - își are rădăcinile în cuvântul turcesc *Kashik*, scris, în arabă, sub forma *Khashuq*, în care, în vorbirea dialectală, consoana terminală *q* se pronunță *ğ*. La acest cuvânt care înseamnă "lingură", s-a adăugat sufixul turcesc *gi* prin care este desemnată o ocupație, o profesiune, rezultând, astfel, cuvântul *Khashoggi* ca denominativ pentru "lingurar", "meșteșugarul producător de linguri", cu grafia turcă *Kaşikçi*.

Străbunii nefericitului jurnalist, oameni înstăriți și cu origini cercheze s-ar fi stabilit, în perioada Imperiului Otoman, în urmă cu cca. 300 de ani, în orașul saudit Medina, unde săvârșiseră pelerinajul la locurile sfinte ale Islamului.

Genealogic, Jamal este nepot al unui Mohammed Khaled Khashoggi, medicul personal al suveranului Abdelaziz Ibn Saoud, fondator al regatului saudit și, în egală măsură, al lui Adnan Khashoggi, cunoscut om de afaceri (îndeosebi cu arme) și, considerat, în anii '80, cel mai bogat om de afaceri din lume. Legături de rudenie au existat și între jurnalistul Jamal și Samira Khashoggi, mama egipteanului Dodi El-Fayed, cunoscutul amant al prințesei Diana și fiu al miliardarului Mohammed El-Fayed, proprietar al marelui lanț comercial de lux Harods din Londra.

Viitorul editorialist al cotidianului american Washington Post, nu a fost, așadar, un familiar al societății civile sau un susținător și promotor al vederilor progresiste și reformiste ci, dimpotrivă, a evoluat ca un om apropiat al "seraiului" în slujba căruia s-a aflat fie ca jurnalist la publicații fidele regimului și susținătoare ale acestuia, (cunoscutele cotidiene *Ukkaz* și *Al-Watan* - Patria), fie în calitate de consilier și apropiat al emirului Turki Feissal, fost șef al serviciilor saudite de spionaj, fie în antuarul restrâns al miliardarului prinț Walid Bin Talal.

Criticile pe care, după stabilirea în America, în



septembrie 2017, le-a formulat la adresa fiului regal, Mohammed Bin Salman, după înălțarea acestuia în demnitatea de prinț moștenitor devenit, cu rapiditate, un factotum al politicii interne și externe a monarhiei, nu sunt și nu trebuie înțelese ca un act de opoziție și dizidență ideologică, națională și politică patriotică, ci, mai degrabă, ca expresie a ranchiunei personale față de king Salman & son și a rivalității cronice între două clanuri aflate sub cupola aceluiași regim autoritar și ultraconservator - Al-Saud și Al-Sheikh. Khashoggi s-a poziționat nu împotriva regimului monarhic, cât, fundamental, împotriva persoanelor prezentante ale acestuia, în cazul de față regele Salman și fiul său, emirul Mohammed.

Asasinarea cu brutalitate a lui Jamal Khashoggi a stârnit vii reacții internaționale generate nu atât de mijloacele folosite de stâlpii regimului wahhabit pentru a se debarasa de criticii incoezi - cazul de față nefiind nici primul nici ultimul de acest gen în istoria tenebroasă a regimurilor totalitare - cât de consecințele negative globale, de imagine și de scăderea posibilă a zerourilor din facturile afacerilor bilaterale pe care o implicare a lui Mohammed Bin Salman le-ar putea provoca.

Arabia Saudită, este implicată într-un nefericit și costisitor război de franciză cu Iranul pe frontul Yemenului de Sud, unde arsenalele folosite de Ryad poartă inscripții de origine occidentală, dar și pe frontul mai amplu al confruntării regionale pentru liderism confesional între sunnis-

mul reprezentat de regimul de la Ryad și šiismul al cărui lider aspiră să fie regimul teocratic din Teheran. În același timp, viitorul posibil monarh saudit, prințul Mohammad, și-a asumat rolul ambițios de a deschide porți mai largi către comunitatea internațională și modernitatea acesteia, de a rupe cu conservatorismul rigorist al wahhabismului sectar și de a transforma regatul într-un tărâm regândit după criterii futuriste dacă nu chiar destinat exclusiv „visătorilor” (sinonim în onirica emirului cu bogătașii excentrici). Căci „Viziunea 30”, cum a fost botezat acest proiect presupune investiții faraonice de care Saudia duce tot mai mult lipsă. Or în această perspectivă, orice piedică, indiferent de unde ar veni, în calea ascensiunii la toate pârghiile puterii absolute va fi extirpată prompt și prin toate mijloacele posibile. Iar reacțiile externe, așa cum s-au derulat acestea după dispariția lui Jamal Khashoggi, arată încă o dată, dacă mai era nevoie, cât de friabile sunt principiile și valorile diplomației atunci când acestea sunt confruntate cu interesele economice și financiare dar și cu competițiile conflictuale pentru putere și influență între marii actori ai politicii internaționale contemporane, pentru care moartea jurnalistului saudio-american a devenit o valoroasă monedă de schimb și un eficient instrument de presiune, șantaj și război psihologic în care fiecare actor își supralicitează interesele și abordările proprii.

II. Tripla poziție a maimuței

Dacă, în acest context, comunitatea lumii arabe a adoptat tripla și clasică poziție a maimuței care, atunci „când trebuie”, nu vede, nu aude și nu vorbește - excepție făcând doar emiratul Qatar pentru care monarhiile vecine sunt purtătoare ale tuturor responsabilităților cauzale ale crizelor de orice fel pe care le parcurg Consiliul de Cooperare al Golfului, zona Orientului Mijlociu și chiar ansamblul comunității internaționale – în schimb, pentru Turcia, aspirantă, prin vocea și viziunea președintelui Erdogan, la transformarea cât mai rapidă a țării în noul pol de liderism regional economic, poli-

tico-militar și confesional sunnit, la concurență cu regimul wahhabit al regelui Salman Bin Abdulaziz Al-Saud, episodul Khashoggi servește cum nu se poate mai bine obiectivele relaționale regionale și globale ale acestui proiect..

Dinspre Tel-Aviv nu a parvenit către opinia publică decât un discurs elaborat în fraze parcimonioase și cât se poate de diplomatice, trădând preocuparea de a nu produce nedorite reacții din partea Ryadului la eventualele accente critice față de afacerea Khashoggi. Iar această poziționare este lesne de înțeles dacă se are în vedere orientarea, exprimată public și oficial, a monarhiei saudite către normalizarea relațiilor cu statul evreu și susținerea explicită a unei „soluții finale” a problemei palestiniene, după rețeta pregătită în culisele Administrației Donald Trump sub numele redundant de „afacerea secolului” din care, pentru palestinieni, n-ar rezulta, în final decât ceea ce însuși premierul Benjamin Netanyahu identifica prin „ceva care să fie mai puțin decât un stat și ceva mai mult decât o autonomie”. „Palestinienii, spunea, în legătură cu acest subiect, candidatul la tronul saudit, Mohammed Bin Salman, ar trebui să nu mai bocească și să se așeze la masa negocierilor”. Se înțelege că, la bursa politico-diplomatică, prețul lui Mohammed Bin Salman este astronomic mai ridicat decât cel al unui Khashoggi mort care a devenit viral prin propria moarte.

În caruselul declarațiilor contradictorii furnizate de oficialii de la Ryad privitoare la moartea brutală a lui Khashoggi, pe de o parte, și la postă-



rile Twitter, la fel de contradictorii, ale lui Donald Trump cu privire la același subiect, Casa Albă are de ales între a cânta, inutil, recviemuri la căpătâiul unei „morți anonime” și între uriașele avantaje comerciale și financiare - comensurabile în miliarde de dolari ale relațiilor - . îndeosebi în sfera comerțului militar- cu Ryadul unde viitorul rege, prieten activ al Americii, este, în același timp, un fidel prieten și ascultător al lui Jared Kouchner, sfetnic principal și ginere al locatarului din Biroul Oval. Miza relațiilor este prea mare pentru a fi ignorată de un „incident” care, foarte curând, va trece în arhiva prăfuită a altor morți similare. În fond, ce ar însemna aplicarea de sancțiuni și embargouri, mai ales asupra livrărilor militare și în domeniul investițional, împotriva Arabiei Saudite? Nimic deosebit, în afară, poate, de faptul că, morții nemaîntorcându-se din mormânt, regimul wahhabit, având în etnogeneză vechiul și acutul sentiment al vendettei, s-ar putea orienta - și a mai făcut-o-n alte ocazii- către punctul cardinal estic unde îl așteaptă nimeni altcineva decât pacifistul Vladimir Putin. Ceea ce este valabil și în cazul amenințărilor europene de rigoare privind sistarea livrărilor lor militare către locurile sfinte ale Islamului.

O notă aparte în toată această istorie a făcut-o președintele Turciei, Recep Teyyp Erdogan care, în mai multe luări publice de poziție și-a declarat și reitarat decizia irevocabilă de a face totul pentru a aduce la lumină adevărul despre moarte lui Khashoggi și despre adevărații comanditari și executanți ai acestui asasinat politic. După mai multe runde de convorbiri între autoritățile de la Ankara, inclusiv printr-o vizită în Turcia a procurorului general al regatului, liderul turc anunța, public, propria concluzie, deloc surprinzătoare, de altfel, că întreaga afacere este „un teatru regizat de saudiți pentru salvarea unei anumite persoane” (cu referire la prințul moștenitor Monammed Bin Salman, desigur).

Nu au fost puțini analiștii din regiune și din afara acesteia care au avansat ideea că dosarul Khashoggi va determina schimbări profunde pe eșichierul intern saudit, care ar putea să se materializeze inclusiv prin punerea sub semnul întrebării a viitorului monarhic al lui Mohammed

Bin Salman. Dar, privind la istoria regatului și a familiei domnitoare wahhabite, se va putea înțelege că atâta vreme cât guvernânții saudiți vor continua să fie dominați în profunzime de sentimentul impunității și de credința că banii pot cumpăra orice, inclusiv viețile omenеști, Arabia Saudită va rămâne același stat osificat în care un prinț ambițios permite femeilor să se urce la volanul automobilului sau să asiste la spectacole în arenele publice - concesie care, deocamdată rămâne unica „reformă” pe care wahhabismul o afișează cu a ceeași nonșalanță cu care își neagă propriile fapte atunci când acestea nu s-au potrivit cu calculele inițiale. Într-o asemenea continuitate, „toamna Khashoggi”, va fi urmată, în liniște, de alte de anotimpuri inerțiale atâta vreme cât și saudiții simpli și „aliații strategici” de pe mapamondul geopolitic vor continua să accepte tăcerea, surzenia și orbirea învățate de la rudele noastre antropoide.

III. Dincolo de jurnalistul JK : acerba confruntare între două puteri regionale sunnite: neo-otomanismul lui Erdogan și wahhabismul lui MBS

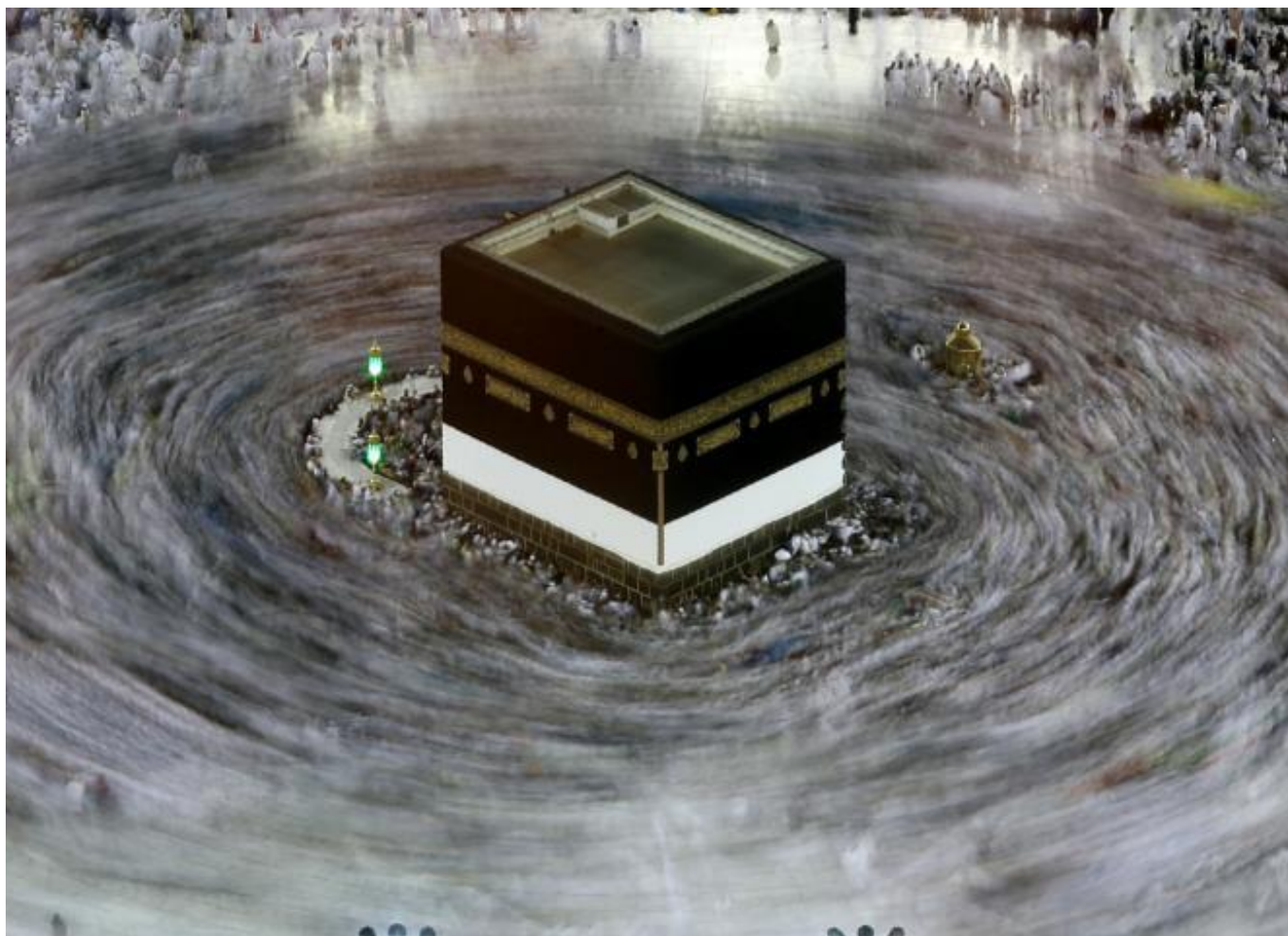
Până de curând, adică până la metafora numită „primăvara arabă”, contextul multiseclarului război confesional între sunnismul și shiismul musulman a fost dominat, orientat și desemnat, în mod incontestabil, prin numele Egiptului sunnit și a simbolurilor și instituțiilor sale religioase în frunte cu faimoasa universitate cairotă Al-Azhar. Odată cu vizita făcută de Anwar El-Sadat în Israel, în 1977 și cu semnarea, la Camp David, în 1979, a primului tratat de pace între evrei și arabi, lumea musulmană sunnită a devenit una multipolară și pluralistă cât privește modul violent de manifestare a unui asemenea pluralism. Este cunoscută prea bine cronica acestei violențe și a războiului confesional intra-islamic și nu ne propunem a zăbovi, aici, asupra acestui subiect.

Afacerea Khashoggi, născută din asasinarea atroce, la 2 octombrie, a unui jurnalist exilat în America, scena crimei fiind o misiune diplomatică supusă convențiilor internaționale de la Geneva, respectiv, consulatul saudit din Istanbul,

este, de la începutul toamnei acestui an, un epicentru nu numai al speculațiilor mediatice care ating, nu de puține ori, apogeul fabulației, ci și, mai ales, și o capsă explozivă care amenință cu urmări dintre cele mai necugetate, în acest cadru putându-se vorbi, fără teama acuzei de exagerare, de răbufnirea, la scenă deschisă, a unui veritabil și vechi război între puterile regionale sunnite și între acestea, pe de o parte, și interesele marilor actori globali extra-regionali, pe de altă parte. Iar actorii-vedete ale acestui scenariu sunt Turcia, prin vocea președintelui Recep Teyyp Erdogan, și edificul de putere al wahhabismului saudit - ambele aflate într-un acerb război, pe care retorica diplomatică o poate ascunde cu greu, pentru supremație regională - politică, spiritual-confesională, militară și securitară și, de ce nu? culturală, în măsura în care atât Ryadul cât și Ankara se auto-proclamă drept paradigme ideale ale modului de evoluție către viitor a lumii arabe și a comunității islamice. Dacă, în urmă cu câteva luni, Recep Teyyp Erdogan se

afla într-o poziție defensivă în raport cu America lui Donald Trump, acum, liderul turc pare a fi urcat pe pedestalul dirijoral al evoluțiilor actuale și viitoare ale Orientului Mijlociu.

Moartea lui Khashoggi, despre care s-au pus în circuitul mediativ cele mai fantasmagorice „informații”, inclusiv de ordin chirurgical, a declanșat un război pe față între Turcia și Arabia Saudită, război a cărui miză o reprezintă acaparea liderismului regional al sunnismului musulman și al paradigmatelor statale și ideologice pe care atât Ankara, cât și Riadul le promovează cu îndârjire. Și nu este cazul să ocolim realitatea că Recep Teyyp Erdogan are în vedere, ca obiectiv final, schimbarea de ecuație și de regim la Ryad, aspirație pentru care asasinarea lui Khashoggi reprezintă moneda forte și esența scenariului pus în scenă pe malurile Cornului de Aur. Și în aceeași măsură, la poalele munților arizi care străjuiesc „cele două sfinte moschei” de la Mekka și de la Medina.





Cauți analize geopolitice?

Te interesează evoluțiile din Orientul Mijlociu?

Cele din zona extinsă a Mării Negre?

Dar problemele actuale de securitate și serviciile de informații în secolul XXI?

Te interesează tehnica militară de ultimă generație?

Vrei să știi care sunt cele mai importante și noi apariții în geopolitică?

Cauți elemente actuale ale evoluției economiei?



Abonează-te la Pulsul Geostrategic

Un an - 12 numere (numeroase Suplimente, Comentarii, Semnale) apariție lunară

On line: plată securizată pe www.ingepo.ro

Transfer bancar: în contul SC INGEPO Consulting SRL RO76BRDEO80SV35412140800 deschis la BRD sucursala Brasov; SWIFT - BRDEROBU, România

Ramburs: (la primirea primului număr, valabil numai pentru România)

Versiunea PDF prin e-mail: 1.198 RON

Versiunea tipărită: 1.255,20 RON

Pentru informații suplimentare sunați la +4 0268 470070; fax +4 0268 47 00 76 sau contactați-ne pe e-mail: office@ingepo.ro; ingepo.vc@gmail.com

ARABIA SAUDITĂ. REGATUL SE SCHIMBĂ DIN TEMELII...

Edith și Emilian M. DOBRESCU

Modelul economic bazat pe petrol nu mai promitea de mult o creștere economică ispititoare. Dacă în 2011 Arabia Saudită înregistra o creștere economică de 10%, la un PIB de 671,2 miliarde de dolari, această creștere a devenit din ce în ce mai mică de la an la an, ajungând în 2016 la o creștere de doar 1,7%, respectiv la un PIB de 644,9 miliarde dolari. În 2017, PIB-ul a ajuns la 683,8 miliarde de dolari, iar economiștii Fondului Monetar Internațional văd o creștere masivă în 2018, până la 748 miliarde de dolari.

Cea mai dezvoltată economie din lumea arabă, care are a doua cea mai mare rezervă petrolieră din lume, se află pe primul loc la nivel de export de combustibil fosil, Arabia Saudită și-a câștigat titlul de superputere energetică. Arabia Saudită va deveni în curând de la al doilea cel mai mare producător de petrol din lume la cel mai mare producător de energie regenerabilă din lume.

Regatul își continuă programul de reforme sociale și economice. Prințul moștenitor, Mohammed bin Salman, își propune să treacă economia bazată pe combustibili fosili a țării spre economia bazată pe tehnologie și servicii, o țară care începe să ofere mai multe drepturi femeilor și să permită, dacă nu chiar să dorească, accesul turiștilor în număr cât mai mare¹.

Cel mai mare producător de energie solară

Cel mai nou proiect anunțat de saudiți în colaborare cu SoftBank este reprezentat de un parc solar de 200 de miliarde de dolari, care va atinge capacitatea instalată de 200 de gigawați.

Eliminarea corupției din Regat

La începutul lunii noiembrie a anului 2017, Arabia Saudită a început procesul de epurare a corupției, țintind unii dintre cei mai bogați și influenți oameni din țară. Toate rezervările făcute la hotelul Ritz au fost anulate, iar agențiilor de turism li s-a spus că respectiva clădire a fost preluată pentru uz guvernamental. Printre „oaspeții” hotelului s-a numărat prințul miliardar Alwaleed bin Talal, alți 10 prinți, patru miniștri și câteva zeci de oficiali și oameni de afaceri. În noiembrie 2017, Ritz-Carlton a devenit închisoarea utilizată de prințul moștenitor Mohammed bin Salman, care a preluat coroana de la tatăl său, regele Salman bin Abdulaziz al Saud.

Noul lider saudit, care a ocupat în trecut funcția de ministru al apărării de la 29 de ani, conduce Arabia Saudită de la vârsta de 31 de ani, iar ambițiile sale pot fi întrecute doar de dependența economiei saudite de „aurul negru”, fiind un stat cu rădăcini economice puternic înfipte în industria petrolieră. Cu toate acestea, Fondul Public de Investiții al Arabiei Saudite a pus la bătaie 45 de miliarde de dolari în formarea fondului de investiții Vision Fund, inițiat de SoftBank. Vision Fund, care a strâns peste 100 de miliarde de dolari, și-a propus să investească în principal în start-up-uri și în proiecte de amploare din sectorul energiei regenerabile.

Emanciparea femeii

Una dintre reformele sociale care reflectă impactul tendințelor ideologice mondiale în regiu-



1. Ideile următoare, în cea mai mare parte a lor sunt preluate și ușor adaptate din art. lui Alex Ciutacu, *Saudiții și petrolul – un capitol încheiat?*, în Ziarul Financiar, 57 iulie 2018

ne este aceea prin care femeile au dreptul să conducă autoturisme. Anunțul a venit după un decret regal semnat în septembrie 2017: mai multe femei au făcut campanie și demonstrații pentru a avea dreptul de a conduce, iar majoritatea au fost arestate pentru că au sfidat interdicția. Mutarea încearcă să ofere femeilor un rol mult mai mare în economia țării, în condițiile în care doar 22% dintre femei sunt active în economie. Strategia prințului moștenitor saudit, denumită "Vision 2030" își propune să ridice acest procent la 30%.

În plus, femeile vor avea voie pe stadioane pentru evenimente sportive. Accesul va fi permis pe stadioanele din marile orașe ale țării. Autoritatea Generală pentru Sport, corpul guvernant în ceea ce privește sporturile, a anunțat din octombrie 2017 această schimbare: până atunci, bărbații și femeile saudite erau separați în locurile publice, iar acum stau împreună la evenimentele culturale și sportive „Cele mai notabile reforme vor fi legate de drepturile femeilor”, spune Salman Al-Ansari, preșdinte al Comitetului de Relații Publice Saudit-American. „De fapt, nu aș fi surprins deloc dacă am vedea o femeie numită într-o poziție de ministru”.

Listarea "Aramco"

"Aramco" este cea mai mare companie petroliere din lume, cu rezerve de țiței de aproximativ 265 miliarde de barili, reprezentând 15% din depozitele mondiale de petrol. Autoritățile saudite intenționau să listeze 5% din "Aramco", iar oferta era așteptată să genereze 100 de miliarde de dolari. Conform autorităților, această listare este punctul central al planului guvernului Arabiei Saudite de a transforma economia prin atragerea de investiții străine și prin diversificare.

Oficialii saudiți au declarat în mod repetat că își doresc să vândă o participație în Aramco până la finalul lui 2018². Dacă se întâmplă, vânzarea va reprezenta cea mai amplă listare bursieră din istorie. Oficialii au anunțat că își doresc să listeze Aramco la aproximativ 2 trilioane de dolari, dacă piețele sunt de acord, și să vândă 5% din

companie, ceea ce ar însemna 100 de miliarde de dolari.

În luna ianuarie 2018, directorul executiv al "Aramco", Amin Nasser, declara că oferta publică inițială a "Aramco", grup deținut de stat, este planificată pentru cea de-a doua jumătate a anului 2018, însă guvernul nu a decis la ce bursă internațională va avea loc listarea. Atunci, Nasser spunea: "Compania este gata să fie listată în 2018, când va fi luată decizia privind bursa la care va fi cotelată. Vrem să stabilim dacă vom face o listare și pe o altă piață în afară de cea saudită, de la Tadawul. Există o comisie care analizează acest lucru, iar când decizia va fi luată, compania este gata să o pună în aplicare". Piețele luate în calcul pentru listarea externă erau, conform presei străine, Londra, New York și Hong Kong.

"Aramco" intenționează să cumpere o participație de control la producătorul de petrochimice "Saudi Basic Industries" (SABIC), fiind posibil să preia întreaga cotă de 70% deținută în companie de Fondul Suveran al Arabiei Saudite. Conform surselor, intenția inițială a companiei "Aramco" este să cumpere întregul pachet deținut de Fondul de Investiții Publice, dar dacă nu va reuși acest lucru, va prelua un pachet de peste 50% din SABIC, devenind acționar majoritar. SABIC, companie listată la Riad, este al patrulea mare producător de petrochimice din lume și are o capitalizare de piață de 385,2 miliarde riali (103 miliarde de dolari).

"Decizia de a anula oferta publică inițială a fost luată cu ceva timp în urmă, dar nimeni nu poate dezvălui acest lucru, astfel că declarațiile companiei se vor îndrepta treptat în acest sens. Mai întâi va anunța amânarea, apoi oprirea", a spus o sursă saudită apropiată planului de listare. La un moment dat, ministrul Energiei din Arabia Saudită, Khalid al-Falih, a negat faptul că oferta publică inițială a "Aramco" va fi anulată. Khalid al-Falih a precizat: "Guvernul rămâne angajat în oferta publică inițială a Aramco, în conformitate cu circumstanțele și momentul potrivit ales de Guvern". Acesta a adăugat că autoritățile saudite au luat măsuri pentru pregătirea listării, iar calendarul va depinde de factori precum condițiile

2. Alina Vasiescu, *Listarea "Aramco" anulată*, în Ziarul Bursa, 24 august 2018

favorabile de piață și de o achiziție planificată în sectorul downstream (de distribuție petrolieră), în următoarele luni.

Mega-orașele viitorului

La finalul lunii octombrie 2017, Prințul Mohamed bin Salman și-a anunțat intenția de a construi un oraș în întregime nou, denumit NEOM, pe coasta de nord a țării³. Orașul va funcționa independent de „cadrul guvernamental existent” pe o suprafață 25.900 km pătrați în apropierea Mării Roșii. Proiectul va fi susținut cu peste 500 de miliarde de dolari, bani proveniți de la guvernul saudit, din fondul suveran, dar și de la investitori locali și internaționali. „Orașul NEOM va fi construit de la zero, pe terenuri verzi și va avea o oportunitate unică de a fi distins de toate celelalte locuri care au fost construite și dezvoltate de-a lungul a sute de ani”, spune Mohammed bin Salman.

Susținătorii proiectului NEOM spun că acesta reprezintă o inițiativă îndrăznească de transformare a țării: printre cele mai puternice inițiative din actualul proiect se remarcă ambiția ca acesta să funcționeze 100% pe baza energiilor regenerabile. Potrivit celor de la Yahoo Finance, NEOM va fi de 33 de ori mai mare decât New Yorkul, prima zonă independentă din lume care se va întinde pe suprafața a trei țări arabe (Arabia Saudită, Egiptul și Iordania). Orașul va fi concentrat spre industria energetică și biotehnologie: „Toate serviciile în oraș vor fi complet automatizate, scopul fiind acela de a transforma NEOM în cea mai eficientă destinație din lume”, a anunțat Fondul Public de Investiții al Arabiei Saudite.

Prima parte a orașului ar putea fi gata în 2025. Se va pune mult accent pe tehnologie, vor exista multe drone, iar internetul de mare viteză, Wireless va fi gratuit. „Toate serviciile în oraș vor fi complet automatizate, scopul fiind acela de a transforma NEOM în cea mai eficientă destinație din lume”, a anunțat Saudi Arabia Public Inves-

tment Fund. Proiectul va fi susținut cu fonduri de peste 500 miliarde de dolari din partea guvernului saudit, a fondului suveran amintit, investitori locali și internaționali. Focusarea NEOM va fi pe industria energetică, pe biotehnologie, apă, mâncare și divertisment. NEOM va funcționa pe bază de energie regenerabilă 100%. NEOM va deveni în cca 10 ani unul dintre cele mai mari orașe din lume care funcționează fără combustibil fosil⁴.

Un alt megaoraș pe care saudiții își bazează noul model economic este KAEC (King Abdullah Economic City – Orașul Economic al Regelui Abdullah – n.red.), acesta fiind primul oraș listat la bursă din lume. „Acum suntem în businessul de a construi orașe”, spunea Fahd al Rasheed, managing director și executiv al KAEC, în cadrul Forumului Economic Mondial de la Davos de anul acesta. „Vorbim despre mutarea înspre o economie bazată pe servicii, postpetrolieră, și cred că următorul punct fierbinte al economiei saudite va fi reprezentat de aceste megaorașe.”

KAEC face parte din planul de a reforma relațiile comerciale externe ale Arabiei Saudite, fiind unul dintre proiectele care nu au fost inițiate de noul lider al țării, ci de tatăl său; regele Abdullah bin Abdulaziz Al Saud a fondat acest oraș în 2006. CNBC scrie că se estimează ca populația Arabiei Saudite să se dubleze până în 2050 și economia să ajungă la 1,5 miliarde de dolari. Astfel, oficialii consideră că regiunea Mării Roșii va deveni una dintre cele mai importante regiuni din lume pentru economia globală.

Modelul economic apus

Ministrul energiei, Khalid al Falih, a declarat că Regatul a fost „transformat” din punct de vedere economic, referindu-se la ambițiile Prințului moștenitor de a se îndepărta de petrol: „Mesajul nostru pentru investitori este acela că Regatul este transformat și suntem serioși cu privire la schimbare. Trebuie nu doar să fim pregătiți pen-

3. Preluare de pe site-ul [http://www.mediafax.ro/life-inedit/arabia-saudita-va-construi-un-mega-oras-de-33-de-ori-mai-mare-ca-new-yorkul-cat-costa-neom-si-cu-ce-vrea-sa-cucereasca-lumea-16788472?](http://www.mediafax.ro/life-inedit/arabia-saudita-va-construi-un-mega-oras-de-33-de-ori-mai-mare-ca-new-yorkul-cat-costa-neom-si-cu-ce-vrea-sa-cucereasca-lumea-16788472?utm_source=projectagora&utm_medium=contentdiscovery_gandul)

utm_source=projectagora&utm_medium=contentdiscovery_gandul, postat pe 26 noiembrie 2017, site vizitat pe 3 noiembrie 2017, orele 6:46

4. În SUA, cel mai mare oraș de acest gen este Burlington, din statul Vermont, care funcționează 100% pe bază de energie regenerabilă. De asemenea, orașe din Islanda și Norvegia susțin că sunt foarte aproape de a funcționa și ele la fel.



tru viitor, ci să construim viitorul prin inițiative care nu sunt construite doar în jurul punctelor noastre forte tradiționale – petrol și gaz – ci, de asemenea, prin construirea de noi industrii, prin fabrici cu procese de producție avansate, prin turism și în același timp prin reforme sociale. Acestea sunt noile coordonate”.

Până la sfârșitul anului 2018, viața în Arabia Saudită va fi foarte diferită. În primul rând, prețul gazului natural va crește: compania de stat Aramco, cel mai mare producător de petrol din lume, a crescut prețurile la pompă cu 127% din 1 ianuarie 2018. Prețurile ajung până la 2 dolari per galon. Această inițiativă va scădea consumul și va permite trecerea spre o economie nonpetrolieră. Cetățenii saudiți plătesc acum mai mult pentru bunurile de consum și servicii, după ce Guvernul Regatului a impus o nouă taxă de 5% pe acestea.

Societatea loisirului

Arabia Saudită investește 64 de miliarde de dolari în industria de divertisment în perioada 2018-2027 ani, conform șefului Autorității pentru Divertisment General, Ahmad bin Aqeel al-Khatib, care a declarat că suma va fi asigurată atât de Guvern, cât și din surse private (numai în anul 2018 sunt programate a se desfășura 5.000 de evenimente de profil pentru anul 2018). “Ne ocupăm de construirea infrastructurii”, a adăugat Khatib, menționând că deja s-a pus piatra de

temelie pentru o sală de spectacole de operă. “Veți vedea o schimbare reală în sector până în 2020”, a mai spus acesta.

Printre pașii către liberalizarea ideologică se numără și faptul că cinematografele se întorc și sunt deschise pentru public. După 35 de ani de interdicție, guvernul a început să elibereze licențe pentru cinematografele comerciale. Adam Aron, CEO al AMC, unul dintre cele mai mari lanțuri americane de cinematografe, consideră că industria cinematografică din Regat poate genera peste 1 miliard de dolari.

Turismul – o nouă axă de dezvoltare

Arabia Saudită intenționează să transforme sute de kilometri din coasta virgină a Mării Roșii într-o destinație turistică globală, care să țină tească spre standarde internaționale în cadrul proiectului denumit Red Sea. Noul resort turistic va fi construit începând cu anul 2019 și ar urma să fie o regiune semiautonomă, guvernată de legi independente și de un cadru de reglementare sofisticat, gestionat de un comitet privat. Proiectul de 34.000 de kilometri pătrați (mai mare decât suprafața Belgiei – n.n.) va fi situat între actualele orașe Umluj și Al Wajh și va cuprinde cel puțin 50 de insule, plaje și o serie de vulcani latenți. Ca impact economic, acesta va genera 35.000 de locuri de muncă.

Prințul Sultan bin Salman, care conduce Comisia de Turism din Arabia Saudită, a anunțat că Regatul va emite primele vize pentru turiști din anul 2018. Până acum, vizele erau acordate celor care ajungeau în Regat în interes de serviciu sau în interes religios. Regatul dovedește că mizează pe turism, propunându-și atât prin megaorășele și resorturile pe care le construiește, cât și prin legislație să ajungă la 30 de milioane de vizitatori anual până în 2030, de la 18 milioane de vizitatori în 2016.

5. Preluare de pe site-ul <http://www.businessmagazin.ro/actualitate/arabia-saudita-va-investi-64-de-miliarde-de-dolari-in-industria-de-divertisment-17028695>, postat pe 22 februarie 2018, site vizitat pe 23 februarie 2018, orele 6:42



REFORME AMPLE DE DEZVOLTARE ȘI MODERNIZARE A ARMATEI POPULARE DE ELIBERARE A CHINEI

Dr. Octavian DUMITRESCU

Preocuparea și ambiția conducerii politice a Chinei pentru atingerea unui nivel tot mai ridicat de dezvoltare este recunoscută pe toate meridia-nele lumii, iar actorii globali actuali urmăresc cu mare atenție evoluțiile ce au loc în mai toate do-meniile vieții sociale și economice, inclusiv în domeniul securității și apărării naționale. O atenție aparte este acordată Chinei din partea Statelor Unite ale Americii, cu care se află în competiție pentru ocuparea primului loc în lu-me, inclusiv în plan militar. Această competiție pare încheștată deoarece China dorește să reali-zeze un organism militar modern, cu capacități combative moderne, eficiente și flexibile, adapta-bile unei largi diversități de condiții de luptă, ca-re să poată crea avantaje geopolitice și geostra-tegice semnificative, inclusiv în plan politic. Con-form indexului **Global Firepower** (GFP) pentru 2018, China se poziționează pe locul trei, după SUA și Rusia, în privința capacităților combative deținute, cu 2.693 milioane de militari - din care 2.183 milioane militari activi și 510 mii rezervați -, 3.035 avioane, 7.716 tancuri, 9.000 vehi-cule blindate de luptă, 714 mijloace navale - din care 1 portavion, 50 fregate, 29 distrugătoare și 73 submarine. Potrivit aceleiași surse, pentru menținerea și instruirea acestei armate, bugetul chinez al apărării este, în 2018, de 151 miliarde dolari SUA.

Ținta generală a demersurilor liderilor politico - militari chinezi este atingerea unui nivel al ca-pacităților combative mult superioare celor ac-tuale, care să permită Chinei să-și implementeze interese globale pe toate mările și oceanele lumii și în orice regiune a globului, depășind actualele limite. În contextul acestei concurențe, Departa-mentul Apărării al SUA acordă o atenție corespunzătoare dezvoltării armatei chineze, materia-

lizată și printr-un raport anual al Oficiului secreta-rului apărării, destinat Congresului SUA, referi-tor la **Evoluțiile Militare și de Securitate care im-plică Republica Populară Chineză în 2018**. Unele date și informații rezultate din acest ra-port stau la baza prezentului material.

În prezent, **Armata Populară de Eliberare a Chi-nei** (PLA) este subordonată, la nivelul cel mai înalt, **Comisiei Militare Centrale**, condusă de un președinte - în persona președintelui Chinei Xi Jinping - ajutat de doi vicepreședinți și patru membri. Conducerea strategică este asigurată de **șase departamente** - Departamentul de Stat Major Întrunit, Departamentul Activității Politi-ce, Departamentul de Sprijin Logistic, Departa-mentul de Dezvoltare a Echipamentelor, Departa-mentul pentru Instrucție și Administrație și Departamentul de Mobilizare Națională pentru Apărare. De asemenea, la același nivel de coman-dă China are **trei comisii** - de Inspecție Discipli-nară, de Politică și Legislație și de Știință și Teh-nologie, precum și **cinci oficii** - pentru adminis-trație, audit, cooperare militară internațională, reformă și organizare, precum și pentru planifi-care strategică. Aceste structuri de conducere strategică constituie **Ministerul Apărării Națio-nale** al Republicii Populare Chineze. În mod generic, structurile de conducere și forțele arma-te propriu-zise constituie **Armata Populară de Eliberare** (People's Liberation Army - PLA) a **Republicii Populare Chineze**.

Forțele armate chineze sunt subordonate, în plan teritorial, celor **cinci comandamente pe tea-tre** (de acțiune) - Est, Sud, Vest, Nord și Centru, fiind organizate pe **șase categorii de forțe și ser-vicii**, astfel: forțele Terestre, Navale, Aeriene, de Rachete, de Sprijin Strategic și de Sprijin Lo-gistic Întrunit. La aceste categorii de forțe, care reprezintă forțele combative, se adaugă **instituți-ile militare de învățământ** - Academia de Știin-țe Militare, Universitatea Națională de Apărare,

Universitatea Națională de Tehnologie pentru Apărare -, precum și **forțele paramilitare** - Poliția Armată Populară, Garda de Coastă a Chinei și Forțele Armate Populare de Miliție Maritimă (acestea pot fi puse sub comandă civilă ori a Armatei Populare de Eliberare). Esența combativă a PLA se regăsește în cadrul categoriilor de forțe și servicii, majoritatea forțelor și mijloacelor de luptă fiind în compunerea acestora. Ca urmare, în acest material vom prezenta succint situația actuală a capacităților combative și perspectiva pe termen scurt și mediu a acestora, așa cum rezultă din planurile de modernizare și dezvoltare a armatei chineze și din raportul Departamentului Apărării al SUA.

SITUAȚIA CAPACITĂȚILOR COMBATIVE ACTUALE ALE PLA A CHINEI

Forțele Terestre (FT) ale PLA au fost supuse, în 2017, celei mai radicale reforme din istoria lor, prin declanșarea procesului de *trecere de la structurile tip divizie și regiment la cele tip brigadă și batalion*. Au fost reduse 5 din cele 18 comandamente ale grupurilor de armate, majoritatea forțelor au fost restructurate în brigăzi de arme întrunite, diviziile și regimentele au fost reorganizate pe baze specifice corpurilor de armată, iar Corpul de infanterie marină a fost triplat ca mărime. Ca urmare, forțele terestre chineze, cele mai mari din lume, au suportat o transformare de amploare a structurii unităților operative și tactice, ca parte a reformelor structurale, în scopul de a crea o forță mai mobilă, modulară și letală, capabilă să constituie esența operațiilor întrunite și să îndeplinească directiva președintelui Xi Jinping de a *“lupta și a câștiga războaie”*. Unitățile rămase în subordinea celor 13 grupuri de armate sunt aproape în totalitate brigăzi de arme întrunite, de artilerie, de apărare aeriană, pentru operații speciale ori brigăzi de aviație de armată, de geniu și de apărare chimică, precum și brigăzi de sprijin de luptă. Această ultimă categorie de brigăzi asigură grupurilor de armate abilitatea de a realiza o rețea integrată de comandă și de a organiza transporturile de luptă și repararea echipamentelor pentru unitățile tactice din subordine. Modernizarea

la care au fost supuse brigăzile și batalioanele din forțele terestre chineze a inclus și trecerea unor subofițeri pe funcții deținute anterior de ofițeri, precum și aducerea în structura acestor eşaloane a componentelor combative necesare pentru asigurarea capacităților de protecție a forțelor, puterii de foc și de cercetare, sporind astfel independența pe câmpul de luptă, mobilitatea și eficiența acestor entități combative.

Forțele Navale (FN) ale PLA - cea mai mare forță navală din regiune, au peste 300 de nave de suprafață, submarine, nave amfibii și de patrulare. Totodată, forțele navale chineze au înlocuit rapid platformele cu o singură destinație cu nave multi-rol mai mari, dotate cu sisteme de arme și senzori anti-navă, antiaeriene și anti-submarin. Dorința factorilor de conducere politico - militară chinezi este de a extinde distanțele față de teritoriul Chinei la care forțele navale pot executa misiuni operaționale prin folosirea de platforme pentru misiuni multiple, la mare distanță, cu capacități de autoapărare robuste, sporind nivelul lor de sustenabilitate.

Una din măsurile cele mai importante a fost *modificarea structurii Corpului de Infanterie Marină al Forțelor Navale ale PLA*: acesta avea, în 2017, 2 brigăzi, respectiv aproximativ 10.000 de persoane și era limitat ca arie de acțiune și misiuni. Până în anul 2020, acesta va avea 7 brigăzi, peste 30 000 de oameni și își va putea extinde misiunile pentru a putea executa operații expediționare pe teren străin. Corpul va include și o brigadă de aviație care îi va asigura capacitate de transport cu elicopterele din organică, precum și capacitate de atac, sporind-ui astfel capacitățile amfibii și expediționare.

Modernizarea forței de *submarine* a FN chineze - constituită în prezent din 4 submarine nucleare dotate cu rachete balistice, 5 submarine nucleare de atac și 47 submarine diesel de atac - va duce la creșterea semnificativă a numărului acestora, între 69 și 78, până în 2020. După ce a cumpărat 12 submarine rusești clasa KIL0-SS, la mijlocul anilor 1990, China a reușit să construiască în 15 ani nu mai puțin de 10 submarine nucleare, echipate cu rachete balistice, dobân-

dind astfel capacitatea de descurajare nucleară maritimă.

Navele de suprafață din cadrul FN ale PLA sunt supuse, de asemenea, unui proces de reconstrucție serios, China producând noi distrugătoare și fregate cu rachete dirijate, care vor asigura o semnificativă modernizare a sistemelor de apărare aeriană, antinavă și antisubmarin, ceea ce va permite FN chineze să desfășoare operații la o distanță de șase ori mai mare decât distanța redusă a actualelor sisteme de apărare aeriană. De exemplu, noile distrugătoare cu rachete dirijate au sisteme de lansare verticală multi-rol, capabile să lanseze rachete de croazieră anti-navă, rachete suprafață-aer și rachete antisubmarin. China continuă construirea unui crucișător mai mare, dotat cu rachete dirijate tip 055, a fregatelor cu rachete dirijate (având deja o flotă de cel puțin 24 asemenea nave) și a corvetelor cu capacități antisubmarin destinate luptei la litoral, pentru înlocuirea actualelor fregate și nave de patrulare, precum și a multor altor mijloace eficiente în lupta navală.

Un loc însemnat în acțiunile FN chineze ocupă *navele de război amfibii* care asigură capacități flexibile pentru operații la mare distanță. De exemplu, docul amfibiu de transport poate ambarca câteva vase de desant și cel puțin 4 elicoptere. O realizare semnificativă a Forțelor Navale chineze se referă la *primul portavion*, construit în 2017 de China, denumit *Liaoning*, având ambarcat un avion de luptă (J-15), care a executat deja a doua deplasare de instruire și a efectuat prima sa vizită în Hong Kong. De asemenea, portavionul a executat prima operație cu zboruri de noapte. Specialiștii apreciază că portavionul chinez este, totuși, sub nivelul celor ale SUA, în primul rând datorită lipsei catapultei necesară la decolarea avioanelor, precum și zborurilor limitate pe care le pot executa avioanele apuntate. Este posibil ca, în 2018, China să fi început construirea unui nou portavion, dotat cu catapultă, care va putea ambarca mai multe avioane de luptă și va permite operații de zbor mai rapide.

Forțele Aeriene și Aviația Navală (FA) ale PLA constituie cea mai mare forță de aviație din regiune, fiind a treia ca mărime din lume, cu peste

2.700 avioane (fără avioane fără pilot) și 2.000 de avioane de luptă (de atac, bombardiere strategice și tactice, precum și avioane tactice de atac multi rol), potrivit raportului Departamentului Apărării al SUA (cifrele diferă de cele ale indexului *Global Firepower* datorită criteriilor diferite de calcul). Reformele din FA chineze au vizat și structurile componentelor combative, astfel că au fost constituite 6 noi baze aeriene, iar regimentele existente anterior au fost transformate în brigăzi și subordonate noilor baze aeriene. Concomitent, restructurări similare au suportat și forțele aeriene ale FN ale PLA. În plus, FA chineze au redislocat și resubordonat unele unități între comandamentele de pe diferite teatre de operații și au reorganizat Corpul 15 Aeromobil, acesta fiind oficial destinat drept *Corpul Aeromobil al PLA*.

China continuă introducerea în dotarea forțelor aeriene a avioanelor din generația a 4-a (în prezent, acestea fiind aproximativ 600), care vor deveni majoritatea în următorii câțiva ani, precum și a avioanelor de atac din generația a 5-a, inclusiv J-20 și FC-31, dar și a altor tipuri din această generație și chiar mai avansate tehnologice. Flota de *bombardiere* a Chinei constituie o componentă importantă a PLA, fiind compusă din diferite variante ale bombardierului H-6 BADGER, din care cea mai nouă este H-6K cu o rază extinsă de acțiune și motor mai eficient. Aceste avioane au capacitatea de a transporta 6 rachete de croazieră pentru atacul terestru, dând astfel PLA posibilitatea să execute lovituri aer-sol de precizie și la mare distanță. Varianta de bombardier H-6G din dotarea aviației maritime chineze poate transporta 4 piloni de rachete anti navă pentru a sprijini misiunile maritime.

Avioanele pentru misiuni speciale ale Chinei, de tip H-6 și H-6U, precum și un mic număr de IL-78 MIDAS cumpărate din Ucraina, permit FA ale PLA să efectueze operații de alimentare în aer a unor avioane de vânătoare indigene, crescând astfel distanța de operare a acestor aparate. De asemenea, în această categorie de avioane sunt incluse avioane de avertizare timpurie și control, destinate detectării, urmăririi și localizării riscurilor în diferite condiții, într-un mare număr și la distanțe mai mari. La această categorie de avioa-

Denumirea unor rachete deținute de China	Tipul	Distanță de acțiune
CSS-6	Rachetă balistică cu rază mică de acțiune	725 - 850 km
CSS-7	Rachetă balistică cu rază mică de acțiune	300 - 600 km
CSS-11	Rachetă balistică cu rază mică de acțiune	Peste 700 km
CSS-5	Rachetă balistică cu rază medie de acțiune	
CSS-5 Mod 5	Rachetă balistică anti navă	1.500 km
DF-26	Rachetă balistică cu rază intermediară de acțiune	4.000 km
CJ-10	Rachetă de croazieră cu lansare terestră	
CSS-4, Mod 2 (DF-5A)	Rachetă balistică intercontinentală, amplasată în siloz	
CSS-10, Mod 1 și 2 (DF-31 și 31A)	Rachete balistice intercontinentale, cu combustibil solid și cu deplasare pe roți	11.200 km

ne, industria chineză face progrese semnificative pentru livrarea unui avion mare de transport, Y-20, precum și a celui mai mare avion maritim (seaplane), AG-600, progrese care vor contribui la extinderea capacității de transport aerian a Chinei.

China acordă o mare atenție *vehiculelor aeriene fără pilot* (Unmanned Aerial Vehicles - UAV), a căror dezvoltare, producție internă și introducerea în dotare continuă să ia amploare prin producerea unor aparate invizibile, operaționale la foarte mare altitudine (near-space) și cu rază mare de acțiune, destinate pentru cercetare, precum și a avioanelor de luptă fără pilot, cu asemenea caracteristici.

Apărarea aeriană și împotriva rachetelor a Chinei beneficiază de una din cele mai mari forțe de sisteme avansate de rachete sol-aer (SAM) din lume. Această forță se bazează pe combinarea batalioanelor de rachete S-300PMU1 și 2 de producție rusească, cu batalioane de rachete CSA-9 produse în China, ceea ce permite Chinei să îmbunătățească distanța apărării aeriene. Pe de altă parte, China dezvoltă rachetele HQ-19, de producție internă, pentru a asigura bazele unei capacități de apărare împotriva rachetelor balistice.

Forțele de Rachete ale PLA (FR) au în componența componentele rachetelor nucleare și convenționale cu dispunere terestră ale Chinei, răspunzând de instruirea, dotarea și operarea acestora.

Planurile pe termen lung de modernizare a acestei categorii de forțe urmează să *întărească capacitatea de descurajare strategică a Chinei*. În 2017, au fost dezvoltate și testate câteva variante noi de rachete și unele metode de combatere a apărării împotriva rachetelor balistice. Arsenalul strategic de rachete al Chinei include o gamă variată de tipuri, de la rachetele balistice cu rază mică de acțiune până la rachetele balistice intercontinentale, care pot să lovească obiective dispuse la peste 11.000 de kilometri, ceea ce înseamnă că pot fi lovite și ținte de pe teritoriul SUA ori de pe mările și oceanele din proximitatea teritoriului chinez. Acest arsenal include rachete cu amplasare în silozuri sau cu deplasare pe roți, precum și instalații de lansare terestre fixe și mobile. Câteva exemple sunt arătate în tabelul alăturat. Arsenalul de rachete al Chinei numără, potrivit raportului Departamentului Apărării al SUA menționat la începutul acestui material, 75-100 rachete balistice intercontinentale.

Totodată, China continuă dezvoltarea și producerea unor noi modele și îmbunătățirea variantelor existente. De exemplu, China a prezentat, la parada ocazionată de cea de-a 90-a Aniversare a PLA, racheta balistică DF-26 cu rază intermediară de acțiune, care poate executa lovituri convenționale și nucleare, cu precizie, asupra țărilor terestre și navale din vestul Oceanului Pacific și din Oceanul Indian, precum și din Marea Chinei de Sud. Cu același prilej, China a prezen-

tat racheta balistică intercontinentală DF-31 AG, o versiune perfecționată a predecesoarei rachete DF-31 A, cu o instalație de lansare mai mobilă și mai sigură, rachetă ce poate atinge ținte de pe teritoriul american.

Forțele de Sprijin Strategic (FSS) ale PLA constituie o categorie de forțe care centralizează misiunile spațiale, cibernetice și de război electronic din cadrul PLA. Cu prilejul paradei din 2017 despre care am vorbit mai sus, a fost prezentată o formațiune de cercetare electronică destinată să asigure capacități informaționale foarte mobile, integrate, flexibile și din multe domenii, fapt ce poate spori semnificativ capacitatea de a deține controlul câmpului/spațiului de confruntare. China continuă rapid dezvoltarea și perfecționarea capacităților sale spațiale în domeniile informațional, de supraveghere și cercetare (ISR), prin lansarea de sateliți de comunicații și de cercetare. În 2017, China a lansat 18 vehicule lansatoare spațiale (SLV) din care două nu au avut succes, cu ajutorul cărora a plasat pe orbită 31 de mici sateliți, inclusiv de comunicații, navigație, ISR și testare. China a lansat, în 2017, primul său aparat spațial pentru realimentarea aparatelor spațiale, testând tehnologiile necesare pentru mentenanța și operarea pe termen lung a *unei viitoare stații spațiale chineze* care ar urma să fie lansată pe orbită în anul 2019. De asemenea, specialiștii chinezi se concentrează pe crearea unor capacități de combatere a acțiunilor spațiale, cum ar fi arme pentru bruiajul sateliților, arme cu energie directă sau de distrugere cinetică a sateliților, precum și un sistem de rachete anti-satelit (deja testat în 2014), aspecte ce se constituie în multiple teme de cercetare științifică la diferite școli și academii.

Capacitățile cibernetice ale PLA realizate în ultimii ani denotă importanța ce se acordă în China spațiului cibernetic ca nou domeniu al securității naționale. În timp de pace, potrivit noilor concepte - cum ar fi descurajarea în spațiul cibernetic -, misiunea cibernetică a PLA include apărarea spațiului electromagnetic și a spațiului cibernetic. În opiniile unor specialiști chinezi, China este pregătită să folosească operațiile cibernetice pentru a se descurca în cazul escaladării unui conflict, considerând operațiile cibernetice un

mijloc mai ieftin de descurajare. În opinia analiștilor americani, așa cum rezultă din raportul Departamentului Apărării al SUA menționat mai sus, constituirea Forțelor de Sprijin Strategic reprezintă primul pas în dezvoltarea unei forțe cibernetice care să creeze eficiență prin combinarea cercetării, atacului și capacităților defensive cibernetice într-o singură organizație.

OBIECTIVE ȘI TENDINȚE DE

MODERNIZARE A FORȚELOR PLA A CHINEI

Programul de modernizare militară al Chinei este cuprinzător, având scopul declarat de a transforma PLA într-un organism militar de „clasă mondială”, până în anul 2049. Acest program include perfecționarea capacităților militare astfel încât acestea să asigure descurajarea nucleară, să desfășoare operații anti acces și pentru crearea unor arii interzise (așa numitul concept A2/AD), precum și operații de proiectare a forței dincolo de prima linie de insule din proximitatea teritoriului chinez, în alte regiuni, în special în Oceanul Pacific. Concomitent, China va continua dezvoltarea capacităților corespunzătoare pentru executarea operațiilor cibernetice, în spațiu și de război electronic, se arată în raportul Departamentului american al Apărării pentru Congresul SUA, menționat la începutul prezentului material. Prezentăm succint câteva din **capacitățile destinate realizării statutului de armată de clasă mondială** la care tinde să ajungă China.

1. Capacități ale PLA destinate implementării conceptului A2/AD (operații anti acces și cu arii interzise). China are scopul să realizeze capacități combative necesare diminuării, descurajării sau, la ordin, luptei împotriva intervenției unei a treia părți pe timpul unei campanii de mare amploare, pe un teatru de acțiune armată. Raportul menționat mai sus aduce în atenția specialiștilor militari mai multe categorii de capacități prin care China urmărește atingerea obiectivelor din acest domeniu, printre care se regăsesc următoarele:

a. Lovituri de precizie la mare distanță. China are intenția de a dobândi abilitatea de a lovi ținte

din vestul Oceanului Pacific, dovada fiind zborurile în această zonă ale bombardierelor chineze H-6K care pot folosi rachete DF-26, capabile să execute lovituri aeriene de precizie, convenționale ori nucleare, împotriva țintelor terestre. La aceste aspecte se adaugă faptul că mijloacele logistice și de proiecție a forței deținute de PLA extind posibilitatea de a lovi baze aeriene regionale, facilități logistice și portuare, infrastructura de comunicații și de altă natură.

b. Apărarea împotriva rachetelor balistice. În acest domeniu, China dezvoltă interceptori HQ-19 exo- și endo-atmosferici, bazați pe energie cinetică pentru realizarea unor capacități de apărare împotriva rachetelor cu rază medie acțiune (3.000 km), cu amplasare terestră și maritimă, precum și radare JY-27A, JL-1A capabile să urmărească cu precizie mai multe rachete balistice. În plus, China are posibilitatea să utilizeze în apărarea împotriva rachetelor balistice tactice rachetele sol - aer SA-20PMU și S-400, cu capacitatea de a angaja rachete balistice.

c. Operații de suprafață și sub apă. China continuă să construiască o serie de capacități ofensive și defensive pentru ca PLA să obțină superioritate maritimă în cadrul primei linii de insule, de la Insulele Kurile la M. Galbenă, M. Chinei de Est și M. Chinei de Sud, în special prin proiectarea puterii limitate la distanțe mai mari - rachete balistice anti navă și torpile lansate de pe submarine, de tip CSS-5 (1.500 km), destinate de obicei lovirii portavioanelor, precum și o variantă a rachetei anti navă DF-26 cu rază intermediară de acțiune. Totodată, PLA face progrese graduale pentru instalarea unor sisteme de supraveghere a mediului subacvatic, pentru a obține mai multe informații despre situația din acest mediu.

d. Operații informaționale. Mijloacele chineze de control al spectrului informațional în spațiul de confruntare modern reprezintă, în opinia specialiștilor militari chinezi, un factor de amplificare, dar nu cel mai important, a capacității de contracarare a unei eventuale intervenții, de realizare a dominației informaționale, se arată în raportul Departamentului american al Apărării pentru Congresul SUA. China investește în echi-

pamente și sisteme avansate de război electronic, în arme combative spațiale și în operații cibernetice, combinându-le cu forme tradiționale de control informațional cum ar fi propaganda ori negarea și dezmințirea.

e. Spațiul și confruntarea în spațiu. China continuă să-și întărească capacitățile militare spațiale în ciuda afirmațiilor publice că este împotriva militarizării spațiului. Operațiile spațiale sunt apreciate ca un factor de întărire a capacității de confruntare, chiar dacă doctrina PLA nu le evidențiază ca formă separată de confruntare. În acest sens, China se străduiește să dezvolte capacitățile sale C2 în operațiile întrunite, să implementeze un sistem de supraveghere, cercetare și de avertizare în timp real și mărește numărul și capacitatea sistemelor sale spațiale - sateliți de comunicații și informații, precum și sistemul de navigație Beidou. Capacitățile de contracarare a acțiunilor spațiale ale eventualilor adversari includ rachete cu lovire cinetică, lasere terestre și roboți spațiali lansați pe orbită, precum și noi capacități de supraveghere care pot monitoriza obiecte de pe tot globul și din spațiu.

f. Operațiile cibernetice. China speră că prin construirea unor puternice capacități cibernetice se poate asigura protecția rețelelor sale cibernetice și se poate atinge superioritatea în spațiul cibernetic, apelând la operații cibernetice ofensive pentru a descuraja sau degrada operațiile cibernetice îndreptate împotriva Chinei.

g. Sistemul integrat de apărare aeriană (IADS). China are o arhitectură rezistentă și solidă de apărare aeriană, care integrează toate sistemele specifice acestui domeniu, a cărei arie de acoperire include teritoriul său și zonele adiacente de până la 300 mile marine, respectiv 556 km, de la coastă. Aceasta include o rețea extinsă de radare de avertizare timpurie, avioane de luptă și mai multe tipuri de rachete sol-aer, la care se adaugă radare și arme de apărare aeriană în Marea Chinei de Sud, ceea ce extinde capacitatea IADS. În plus, China utilizează puncte de apărare primară pentru apărarea țintelor strategice împotriva loviturilor executate de pe platforme aeromobile, crește numărul rachetelor moderne sol-aer cu bătaie mare de tipul CSA-9, S

-300PMU și S-300PMU1 și 2 rusești, toate cu capacitatea de a proteja China împotriva avioanelor și rachetelor ce zboară la mică altitudine. În câțiva ani, China va introduce în IADS sistemul S-400 Triumf de rachete sol-aer cu distanță mai mare de lovire și radare mai sofisticate, concomitent cu folosirea mai multor tipuri de radare cu rază mare de acțiune pentru supraveghere aeriană, inclusiv unele modele ce pot sprijini apărarea împotriva rachetelor balistice sau alte modele ce pot detecta avioanele invizibile. De asemenea, materiale de marketing prezintă aparate KJ-2000 și KJ-500 care vor putea extinde capacitatea de combatere a loviturilor aeromobile la distanță mare, dincolo de posibilitățile radarilor amplasate la sol.

h. Operații aeriene. Prin intrarea în dotare a avioanelor de vânătoare din generația a 5-a, J-20 și FC-31, cu manevrabilitate ridicată, caracteristici de ascundere și armamente la bord, precum și cu avionică și senzori avansați tehnologic, China realizează întărirea capacităților de avertizare asupra situației, precum și posibilități îmbunătățite de urmărire și ochire ale radarilor. Vor crește caracteristicile motoarelor de rachetă aer-aer și posibilitățile de acroșare ale avioanelor J-20, îmbunătățind continuu capacitățile flotei de bombardiere prin introducerea în dotare a bombardierului H-6K (care poate lua până la 6 rachete balistice CJ-20, de mare precizie și cu lansare aeriană). Concomitent va crește și capacitatea de realimentare în aer prin folosirea avioanelor H-6. Unele din aceste echipamente avansate au operat deja în Oceanul Pacific de Vest și în Marea Chinei de Sud. La toate acestea se adaugă abilitatea crescută a Chinei de a utiliza UAV-uri de luptă, care pot opera la mare altitudine, cu rază mare de acțiune, unele invizibile. China a testat cu succes aparatul AT-200, primul UAV cargo mare din lume, ce poate transporta până la 1,5 tone materiale, putând opera de pe piste improvizate scurte de 200 m, destinat pentru sprijinul logistic al forțelor.

2. Loviturile convenționale de precizie pe care China le va putea executa împotriva eventualilor adversari constituie a doua categorie de capacități combative destinate atingerii statutu-

lui de armată de clasă mondială. Pentru executarea acestor lovituri, PLA ar putea folosi:

a. Rachete balistice cu distanță mică de lovire (300-1.000 km). China deține în jur de 1.200 astfel de rachete și continuă să le îmbunătățească caracteristicile celor din generațiile anterioare.

b. Rachete balistice cu distanță medie de lovire (5.444-3.000 km). În arsenalul Chinei sunt aproximativ 200-300 asemenea rachete pentru lovirea țărilor terestre și maritime dispuse dincolo de prima linie de insule.

c. Rachete balistice cu rază intermediară de lovire (7.444-5.000 km). China a început introducerea unor rachete de această categorie mobile (pe roți), capabile să utilizeze încărcături de luptă nucleare și convenționale, extinzând posibilitățile de lovire cu precizie la mare distanță față de prima linie de insule, concomitent cu introducerea radarilor cu capacitatea de supraveghere dincolo de orizont care, combinate cu sateliții de cercetare, pot asigura o capacitate de lovire la distanțe extinse față de teritoriul Chinei, sprijinind loviturile de precizie la mare distanță, inclusiv cu rachete balistice anti navă.

d. Rachete de croazieră pentru atacul terestru. PLA continuă să introducă în înzestrare 644-300 rachete cu lansare aeriană și terestră de tip YJ-63, KD-88 și CJ-20, pentru lovituri de precizie, precum și capacități electronice de dirijare în spectrul infraroșu, cu posibilitatea de dirijare de până la 1.500 km.

e. Rachete de croazieră anti navă. China dispune de o serie de rachete avansate tehnologic de tip YJ-63, majoritatea amplasate pe nave și avioane, de lansatorul de torpile YJ-18, cu viteză supersonică pe porțiunea finală a zborului amplasat pe noile submarine, concomitent cu continuarea dezvoltării rachetelor de croazieră anti navă YJ-12, folosite de bombardiere H-6.

f. Muniții pentru atacul terestru. PLA are un mic număr de rachete tactice aer-sol (apă) și de opțiuni de dirijare prin sateliți, lasere, mijloace electrono-optice și în infraroșu. De asemenea, China dezvoltă sau adaptează o serie de rachete anti navă mici și bombe dirijate pentru mai multe UAV-uri de luptă.

g. Arme anti radiație. După unele importuri din Israel și Rusia, în anii 1990, de UAV-uri și rachete anti radiație, China a început din 2017 să integreze versiunea chineză YJ-91 în forțele sale de vânătoare și bombardament, dar și drona anti radiație ASN-301.

h. Muniție de artilerie de mare precizie. Sistemele de rachete de artilerie cu distanță mare de acțiune sunt utilizate pentru lovirea cu precizie și la mare distanță a țintelor. De exemplu, sistemul PHL-03 (variantea chineză a unui lansator multiplu de producție rusească) poate lansa 12 rachete la distanța de 150 km, iar o versiune avansată a încărcăturii de luptă poate folosi elemente de penetrare verticală și muniții cu senzor de fuziune.

3. Proiectarea forței PLA. Este cunoscut faptul că China, respectiv PLA are capacități combative ce îndreptățesc dorința sa de a avea obiective regionale și globale de securitate, după cum am prezentat succint în paginile anterioare. În acest scop, China continuă perfecționarea capacităților sale în cadrul tuturor categoriilor de forțe, implementarea unor concepte strategice și tactice moderne, precum și a tehnologiilor avansate de informații, supraveghere și cercetare, a sistemelor cibernetice eficiente, bazându-se pe capacități de cercetare științifică și industriale proprii. La aceste aspecte se adaugă reforme semnificative, atât în privința modernizării structurii forțelor PLA cât și în privința înzestrării acestora cu armamente și echipamente moderne.

Capacitățile de proiectare a forței din cadrul **Forțelor Navale ale PLA** asigură abilitatea de operare mai departe de Asia de Est și de Oceanul Indian, precum și în Oceanul Pacific, iar platformele navale cele mai noi și portavionul, alături de portavioanele ce vor urma, după ce vor fi operaționale, pot extinde acoperirea aeriană mai departe decât sistemele de rachete de coastă și amplasate pe nave. Două noi nave, în curs de construcție, vor asigura sprijinul operațiilor portavionului la mare distanță și de lungă durată, inclusiv implicarea în misiuni altele decât războiul. Construcția acestor mari platforme va duce la apariția a trei noi unități din această catego-

rie, iar crucișătorul RENHAI (10.000 tone) va putea ambarca o serie mare de rachete de croazieră antinavă și de rachete sol-aer cu rază mare de acțiune și probabil va fi capabil să lanseze rachete balistice antinavă și rachete de croazieră pentru atacul terestru. Acest crucișător va fi prima escortă a portavionului în operațiile maritime.

Concomitent, China va continua să construiască multe noi nave mari pentru operații de proiectare a forței, inclusiv docuri de transport amfibiu și nave mari de sprijin logistic, precum și nave auxiliare de însoțire, specializate în anumite domenii cum sunt navele cu o mare capacitate de colectare a informațiilor.

Capacitățile de proiectare a forței din cadrul **Forțelor Aeriene și Aviației Navale ale PLA** vor putea să desfășoare operații de lovire, aeriene și împotriva rachetelor, de mobilitate strategică și misiuni de avertizare timpurie și de cercetare, deținând prin capacitățile lor un rol primar în domeniul A2/AD. Forțelor Aeriene li s-a solicitat de către liderii politico - militari chinezi să devină o forță strategică reală, capabilă să proiecteze forța la mari distanțe și să sprijine interesele naționale chineze oriunde acestea se vor extinde. În acest sens, China produce o nouă generație de bombardiere pentru distanțe mari, cu tehnologii din generația a 5-a (cum ar fi distanța de acțiune de 8.500 km), capabile să folosească atât armamente convenționale cât și nucleare. Totodată, China continuă să construiască noi piste și hangare în marea Chinei de Sud, a realizat o bază navală în Djibouti, continuă producția avionului greu de transport aerian Y-20 care poate îndeplini și misiuni adiționale de avertizare timpurie și control ori ca tanc aerian de realimentare. China continuă să dezvolte și avionul maritim amfibiu AG-600 (deja există comenzi pentru 17 aparate), de mari dimensiuni și cu abilitatea de a decola de pe mare, cu o distanță preconizată de zbor de 4.500 km, destinat sprijinirii operațiilor la mare distanță de teritoriul chinez.

Forțele de rachete ale PLA asigură, prin excelență, proiectarea forței dată fiind natura acestor armamente care nu necesită apropierea de

ținte. Lovirea cu precizie a țăintelor dispuse la mare distanță se poate executa cu rachetele balistice și de croazieră aflate în dotarea PLA, la toate categoriile de forțe. În tabelul de la pagina 4 se pot identifica distanțele de lovire ale câtorva din modelele de rachete din dotarea PLA. Trebuie doar menționat faptul că o bună parte din aceste mijloace pot fi amplasate pe platforme de luptă (avioane, nave maritime, UAV-uri etc.) și aduse mai aproape de ținte astfel încât să crească precizia de lovire și să se reducă la maximum posibil timpul de zbor pentru a îngreuna descoperirea și interceptarea acestora.

Trebuie subliniat că, pe lângă categoriile de forțe armate ale PLA prezentate mai sus, o contribuție importantă la capacitățile maritime ale Chinei au și **componentele maritime civile și paramilitare chineze**, implicate de în sprijinul forțelor militare specializate fie contribuind cu forțele proprii la acțiuni complementare acțiunilor militare. În acest sens, raportul Departamentului american al Apărării evidențiază contribuția Gărzii de Coastă a Chinei și a Forțelor Armate Populare de Miliție Maritimă la desfășurarea acțiunilor maritime ale PLA. **Garda de coastă a Chinei** a cunoscut o extindere și modernizare rapide și operează o flotă de peste 130 nave mari de patrulare (peste 1.000 tone) echipate cu facilități pentru elicoptere și cu tunuri de 30 - 76 mm. **Forțele Armate Populare de Miliție Maritimă**, o componentă miliției naționale, este și o forță de rezervă pentru mobilizarea PLA. Acestea dețin vase de patrulare ce pot executa misiuni de supraveghere și cercetare, de logistică, de protecție a pescuitului și de căutare - salvare.

4. Progresele organismului militar informatizat. Potrivit raportului Departamentului Apărării al SUA, PLA ar urma să devină un sistem de sisteme care să poată colecta, transmite, procesa și folosi informațiile necesare executării operațiilor militare combinate, pe pământ, în aer și pe mare, în spațiul extraterestru și în cel cibernetic, precum și în spectrul electromagnetic, în cadrul unui eventual conflict. Putem sintetiza că, la cerințele conducerii politice a Chinei, Armata Populară de Eliberare a Chinei trebuie să devină un organism militar complet, perfect, super eficient și super viabil, fără nici o deficiență. Acest



deziderat urmează să se realizeze prin **modernizarea sistemelor de comandă, control, comunicații și informații (C4I)**, prin utilizarea **războiului electronic** și a **războiului cibernetic**. În acest scop, subliniem resursele considerabile pe care le alocă China pentru întreținerea și modernizarea forțelor sale armate, a armamentelor și echipamentelor acestora.

5. Descurajarea nucleară. China are un sistem capabil de utilizare a armelor nucleare, o triadă formată din **Forțele de Rachete, Forțele Navale și Forțele Aeriene ale Armatei Populare de Eliberare**, care poate supraviețui primei lovituri nucleare și poate răspunde cu suficientă putere inamicului. Componentele numeroase ale categoriilor de forțe armate chineze, multe din ele prezentate mai sus, au calitatea de a folosi atât muniții convenționale cât și nucleare, ceea ce amplifică capacitatea credibilă de descurajare nucleară a Chinei. În același timp, **China afirmă că menține politica de a nu folosi prima armele nucleare**, dar cu păstrarea capacităților sale nucleare capabile să asigure o reacție corespunzătoare la un eventual atac nuclear.

În acest sens, China deține în prezent, în arsenalul său nuclear, aproximativ 75 - 100 rachete balistice intercontinentale, cu dislocare terestră (în silozuri, pe lansatoare mobile pe roți). Totodată, China dispune de platforme maritime capabile să implementeze măsuri de descurajare nucleară, prin dualitatea multora din armamentele sale care pot folosi atât lovituri convenționale cât și nucleare. Submarinele nucleare cu rachete balistice sunt, de asemenea, o categorie modernă de arme nucleare, eficientă și de mare precizie, care contribuie la descurajarea nucleară.

6. Facilități subterane ale PLA. China continuă să implementeze un program amplu, avan-

sat tehnologic de facilități subterane, de ordinul miilor, asigurând astfel o protecție sporită forțelor sale militare, facilități ce includ forțe C2, logistice, sisteme de rachete și navale și anual construiește tot mai multe. De asemenea, China continuă modernizarea facilităților existente, urmărind sporirea eficienței și creșterea posibilităților de utilizare a acestora.

Toate măsurile de reformă și modernizare a PLA a Chinei sunt susținute de **cheltuieli militare destul de importante**, care au ajuns în 2017 la peste 190 miliarde dolari SUA. Oricum este dificil de calculat cu precizie aceste cheltuieli datorită unei slabe transparențe a sumelor alocate ori cheltuite. Potrivit Jane's Defence Budgets, este de așteptat ca bugetul de apărare al Chinei să ajungă la 240 miliarde USD, până în anul 2021. Este posibil ca produsul intern brut al Chinei să încetinească creșterea, de la 6,8 procente în 2017 la 3 procente în 2028, ceea ce va determina doar o încetinire a creșterii bugetului apărării al Chinei, astfel ca acesta să poată depăși 240 miliarde USD, în 2028, rămânând cel mai mare din regiunea Oceanului Pacific și a Oceanului Indian.

În concluzie, China preconizează un proces amplu de reformă și modernizare a Armatei Populare de Eliberare (PLA) care, la final, va

transforma această armată într-un organism militar eficient, printre cele mai puternice din lume și, cu siguranță, cea la puternică armată din regiunea Oceanelor Indian și Pacific. Ca urmare a acestui proces, China poate ajunge pe locul doi în lume, ca actor global de securitate, după SUA. Recentele exerciții ruso - chineze pot contribui la extinderea experiențelor strategice și militare ale PLA dar nu vor putea contribui decisiv la urcarea sa în clasamentul global al puterilor militare, având în vedere diferențele tradiționale, culturale (educaționale) și tehnologice dintre cele două armate, a Rusiei și a Chinei, chiar dacă armamentele și echipamentele sunt apropiate ca generație. În plus, în acest caz, chiar Rusia ar urma să coboare pe locul trei în lume, cea ce nu poate fi acceptabil pentru aceasta.

Esențiale în evoluția PLA considerăm că rămân demersurile și eforturile interne, voința factorilor politici de decizie de a aloca fonduri suficiente pentru bugetele apărării și, desigur, mobilizarea și devotamentul militarilor chinezi, care sunt ceva mai vizibile decât în alte țări. Și politica externă echilibrată a Chinei rămâne un factor important al evoluției sale viitoare ca actor global de securitate.





Cauți analize geopolitice?

Te interesează evoluțiile din Orientul Mijlociu?

Cele din zona extinsă a Mării Negre?

Dar problemele actuale de securitate și serviciile de informații în secolul XXI?

Te interesează tehnica militară de ultimă generație?

Vrei să știi care sunt cele mai importante și noi apariții în geopolitică?

Cauți elemente actuale ale evoluției economiei?

Abonează-te la Pulsul Geostrategic

Un an - 12 numere (numeroase Suplimente, Comentarii, Semnale) apariție lunară

On line: plată securizată pe www.ingepo.ro

Transfer bancar: în contul SC INGEPO Consulting SRL RO76BRDEO80SV35412140800 deschis la BRD sucursala Brasov; SWIFT - BRDEROBU, România

Ramburs: (la primirea primului număr, valabil numai pentru România)

Versiunea PDF prin e-mail: 1.198 RON

Versiunea tipărită: 1.255,20 RON



Pentru informații suplimentare sunați la +4 0268 470070; fax +4 0268 47 00 76 sau contactați-ne pe e-mail: office@ingepo.ro; ingepo.vc@gmail.com

Tehnologii și echipamente cu întrebuințare militară, noi sisteme de arme

Elicopterul Sikorsky S-97

re , care la elicopterele clasice se efectuează cu ajutorul elicii anticuplu, iar viteza mare se realizează cu ajutorul elicii propulsoare. Are un singur motor de 3.000 CP, alegerea motorului are legătură și cu atingerea obiectivului de cost al unei ore de zbor de doar 1.400 de dolari și se pare că atingerea unui preț de cost per unitate de 15 milioane de dolari, se va realiza prin aceea că atât avionica cât și sistemul de arme nu vor fi ultra-complexe și un pachet standardizat.

Câteva caracteristici:

Raider Sikorsky S-97 Raider este un elicopter de mare viteză pentru atac, cercetare și salvare, fiind în curs de dezvoltare la compania Sikorsky Aircraft, programul a fost lansat la 20 octombrie 2010, iar primul său zbor a avut loc la 22 mai 2015.

Istoric, primul elicopter Sikorsky rapid, cu rotoare coaxiale rigide, a zburat în anii '70, acest program a fost anulat, iar următoarea încercare s-a numit Sikorsky X2.

Pentru teste s-au construit două prototipuri, unul pentru teste de zbor și unul pentru exerciții demonstrative, prototipul pentru zbor a fost gata și a efectuat testul complet la 22 mai 2015, al doilea prototip a fost terminat și prezentat public în octombrie 2015. Testele au continuat și a existat și o aterizare dificilă la 3 august 2017.

S-97 este propulsat de un ansamblu de două rotoare coaxiale rigide și o elice împingătoare cu pas variabil. Acest tip de rotor este eficient pentru planare și la viteze reduse, fiind scutit de funcția de propulsare, preluată de elicea din coadă, asigură o mai mare manevrabilitate, rotoarele având și calitatea de a se înclina sincronizat sau independent, cuplul poate fi diferit între cele două rotoare, permițând manevre de întoarcere

- semnătură acustică redusă;
- capacitate de zbor sporită la punct fix și de urcare;
- viteză de croazieră sporită;
- agilitate ridicată, accelerare , decelerare și de viraj mai mare decât la modele clasice de elicoptere;
- rezervor auxiliar inern pentru mărirea razei de acțiune;
- capacitate de realimentare în aer;
- cabină pentru transportul a șase militari echipați pentru luptă, alături de cele două posturi de pilotaj;
- capacitate și viteză de ridicare mai mare, datorate celor două elice coaxiale.

Lungime: 11 m, greutate maximă: 4.990 kg; diametrul rotorului: 10 m, iar a propulsorului 2,1 m; Viteza de croazieră: 407 km/h, viteză maximă 444 km/h; raza de acțiune 308 km, cu rezervor suplimentar 570 km; plafon de serviciu: 3.000 m, armament: un tun calibru 30 mm cu 500 lovituri sau rechete STAR/80L sau alte versiuni antitanc.

Prezentat de Cornel VAIDA

Vehiculul blindat Stryker Dragoon



o suspensie mai robustă, podeaua în formă de "V" pentru o mai bună protecție a personalului împotriva dispozitivelor explozive improvizate, blindaj suplimentar pe părțile laterale, scaune care atenuează efectul exploziilor, anvelope mai late, sistemul de control a focului mai bun capabil să execute foc și din mișcare.

După luptele din Afganistan, podeaua în formă de "V" a fost dublată, s-a mărit compartimentul șoferului, vechea cabină nu asigura extragerea acestuia în caz de nevoie.

Ca apariție în înzestrarea armatei americane, Stryker este produsul planului denumit "Forța obiectivă", plan apărut în octombrie 1999, prin care se dorea ca armata să adopte o nouă doctrină, mai flexibilă, să poată fi desfășurată mai rapid în orice parte a lumii și să fie dotată pentru o mai mare varietate de operațiuni. Ca mașină de luptă a fost considerat "vehicul blindat intermediar", care era destinat să acopere golul dintre vehiculul greu M2 Bradley și vehiculul ușor blindat Humvee. În noiembrie 2000, General Motors-General Dynamics a primit un contract în valoare de 8 miliarde de dolari pentru a produce 2.131 de vehicule, varianta având la bază vehiculul de luptă canadian LAV III. La 27 februarie 2002 vehiculul a fost redenumit Stryker, după numele a doi militari americani decorați postum cu medalia de Onoare: Stuart S. Striker și Robert F. Stryker.

În noiembrie 2003, 311 vehicule de luptă Stryker, au ajuns în Irak, au avut un succes limitat, nefiind mașini de luptă împotriva insurgenților, blindajul cu role adăugat, a asigurat protecția împotriva grenadelor reactive, dar a mărit greutatea vehiculului cu 5.000 kg, scăzându-i mobilitate și fiind exclusă și transportul cu aeronavele C-130.

Vehiculului i-au fost aduse și alte îmbunătățiri:

Până în august 2012 flota Stryker a ajuns la 4.187 de vehicule, cu 10 variante cu podea plată și 7 variante cu vocă în "V".

A fost implementat și un program pentru schimbări tehnice, cu un motor mai puternic, de 450 CP, înlocuind motorul mai vechi de 350 CP, un nou sistem de afișaj și de cunoaștere a situației de comandant, cu procesor de bord și un sistem pentru date video.

Noua configurație a vehiculului, denumit Dragoon, după numele Regimentului 2 Cavalerie, staționat permanent în Germania, care va trebui să poată duce lupta cu vehicule de luptă echipate cu arme grele, în condițiile unei supremații aeriene a inamicului și întreprinderii masive a dronelor, a căpătat noi îmbunătățiri și dotări: mitraliera calibru 12,7 a fost înlocuită cu un sistem de arme integrate, Kongsberg MCT-30, o turelă cu comandă de la distanță, dotată cu un tun calibru 30 mm și o mitralieră coaxială de 7,62 mm, șine pentru rachete Stinger sau Longbow Hellfire, iar la bord cu un radar emisferic multi-misiuni, sistem de urmărire a mașinilor prietenoase în teren, periscope pentru șofer și comandant, cameră termică de vedere zi/nopate, câmpul vizual al comandantului fiind de 360° și al șoferului de 90°.

Prezentat de Cornel VAIDA

Creierul Pentagonului.

O istorie necenzurată a DARPA,

Agencia de Cercetare Militară Ultra Secretă a Statelor Unite

Autoare: Annie JACOBSEN

Editura. Litera, București - 2018

Annie Jacobsen este autoarea a trei cărți, care mai de care mai incitantă, în anul 2011 bestsellerurilor Zona 51, despre cea mai secretă bază militară americană, Operation Paperclip, în anul 2014, despre programul secret prin care savanții naziști au fost aduși în SUA și actuala carte. A fost editor la Los Angeles Times Magazine și este absolventă a Universității Princeton. Locuiește la Los Angeles, cu soțul și cei doi fii.

Pentru a realiza fascinantă poveste a celei mai secrete, mai puternice și mai controversate agenții militare de cercetare științifică, Annie Jacobsen se folosește de surse din interior, de interviuri în exclusivitate, corespondență scrisă, de documente private și de memorii declasificate, schițând imaginea „Creierului Pentagonului”, de la începuturile sale din plin Război Rece, din 1958, până în prezent.

Cele peste 550 de pagini - despre cercetări și secrete militare care ilustrează evoluția în domeniul armamentelor și al echipamentelor sofisticate pe care mintea umană a putut și poate să le zămislească.

Volumul este structurat pe cinci capitole: “Războiul rece”, “Războiul din Vietnam”, “Operațiuni din afara războiului”, “Războiul împotriva terorismului” și “Războiul viitorului”, aceste cinci părți, sunt precedate de un “Prolog” și urmate de : Mulțumiri, Note, Listă de interviuri și corespondență scrisă, Bibliografie și Indice.

În zona “Creierului Pentagonului” unde inteligența umană se conjugă cu cea a computerelor, nimic nu mai pare imposibil.

Roboții, cyborgii și biohibrizii, împreună cu savanții care lucrează la programele DARPA, strict

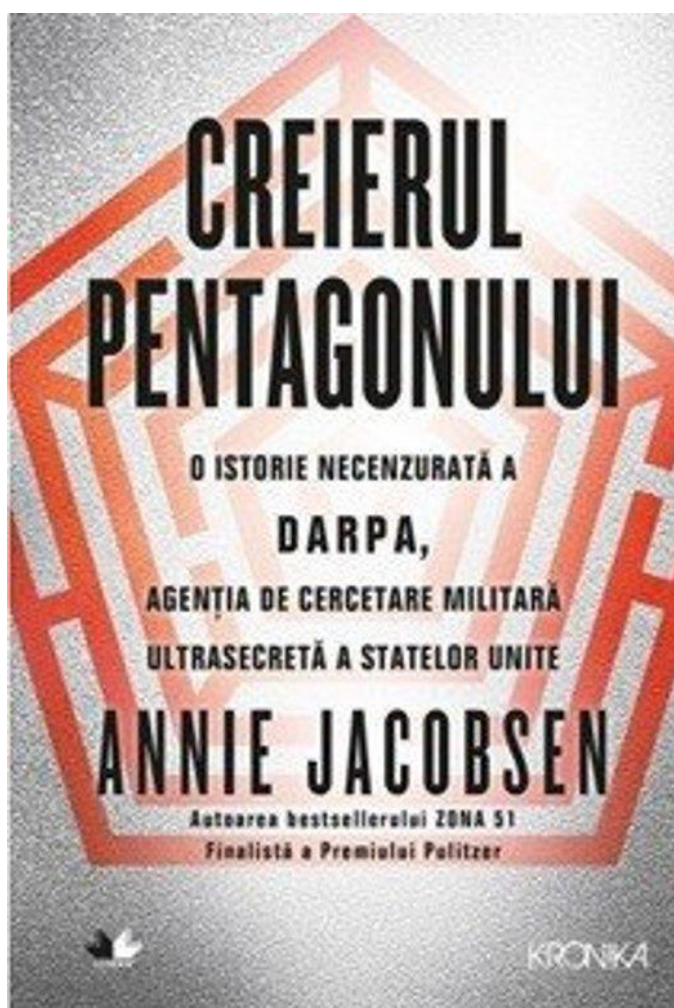
secrete, de pionerat în domeniul științei cu aplicații militare, asigură în permanență până la douăzeci de ani avans tehnologiei americane față de tehnologia devenită publică.

Aceasta este cartea esențială despre DARPA – o relatare impresionantă despre punctul clandestin de intersecție între știință și armata americană și rezultatele adesea uimitoare, futuriste și înspăimântătoare ale acestei întâlniri.

“O explorare fascinantă și uneori incomodă a Agenției pentru Proiecte de Cercetare Avansată în domeniul Apărării.” Washington Post.

„O relatare minuțios documentată despre o agenție guvernamentală de mici dimensiuni, dar puternică, ale cărei cercetări militare afectează profund scena mondială.” Comitetul Premiului Pulitzer.

Prezentată de Cornel VAIDA



Autonomia strategică și apărarea Europei: pe drumul spre o armată europeană?

Autori: Hans-Peter BARTELS

Anna Maria KELLNER

Uwe OPTENHOGE (Hg)

Autorii declară că ideea pentru această carte a apărut la începutul anului 2016, odată cu declanșarea conflictului în Ucraina, amplificarea tensiunilor cu Rusia, criza tot mai accentuată a refugiaților și exacerbară războiului civil din Siria, când, de fapt, Consiliul European a însărcinat Înaltul Reprezentant și vice-președinte al Comisiei Europene, Federica Mogherini, cu elaborarea unei noi Strategii europene de Securitate și Apărare.

Încercări pentru apărarea comună au existat încă de la apariția proiectului European, în anul 1950, prim-ministrul francez Rene Pleven, a propus un plan de integrare a apărării, inclusiv prin înființarea unei armate europene și numirea unui ministru european de apărare. După doi ani de negocieri, cele șase țări care erau membre ale Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, au semnat un tratat de instituire a unei "Comunități a apărării", care preconiza constituirea unei armate comune formată din 40 de divizii a câte 13.000 de militari fiecare, cu uniformă comună, achiziții militare comune și instituții militare comune. În anul 1954, acest tratat era ratificat de Germania și țările din Benelux, s-a opus Franța și așa s-a pus capăt proiectului.

În ultimul deceniu, politica europeană de securitate și apărare comună (PSAC), a fost elementul mai puțin luat în calcul, în cadrul acțiunilor de integrare europeană, au fost reduceri necontrolate a bugetelor de apărare, acțiunile politice, fiind aproape în totalitate, îndreptate spre criza euro.

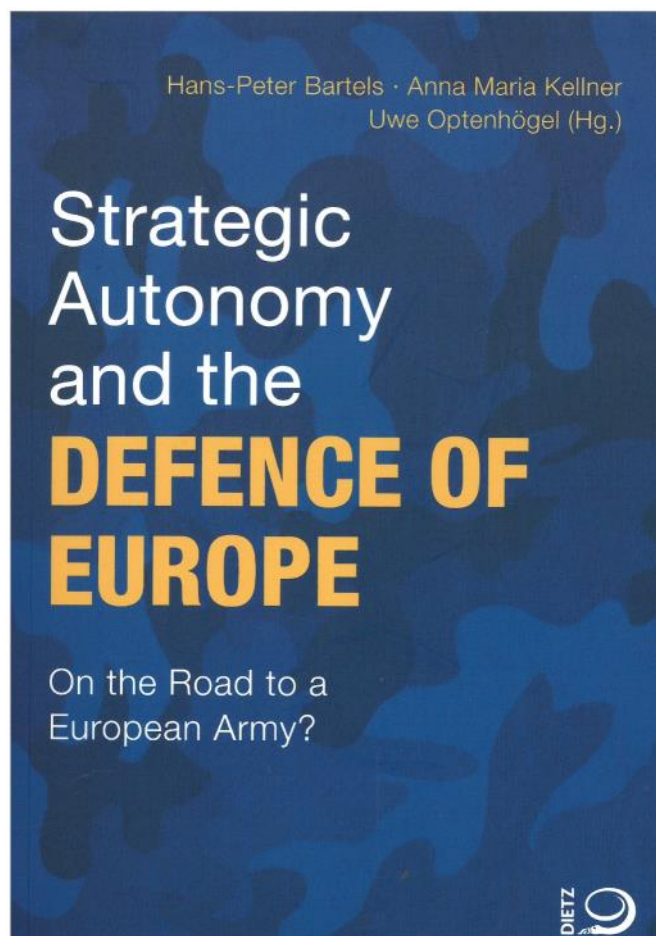
Atitudinea față de securitatea și apărarea europeană, s-a schimbat mai ales după raportul centrului pentru studii de politică europeană (CEPS), de la începutul anului 2015 și prin noua strategie globală (2016), cu pachetul său de implementare, instituțiile UE au deschis ușa spre o apărare europeană, chiar spre înființarea unei

armate europene.

În cartea, de față, autorii au selectat experți din fiecare stat membru UE și le-au adresat întrebări referitoare la: dacă se discută în țările lor despre PSAC, care este atitudinea față de o armată europeană? Care este situația cheltuielilor de apărare în prezent și de perspectivă? Care este situația forțelor militare naționale, ca efective, dotare și cum au fost reformate acestea în ultimii ani sau cum se preconizează să fie reformate? Dacă a existat sau există acțiuni de cooperare multilaterală cu alte state europene în domeniul securității naționale?

Cartea oferă nu numai o perspectivă asupra dezbaterilor politice, academice și publice asupra PSAC, dar și date și tendințe privind cheltuielile pentru apărare, modernizarea și cooperarea pentru fiecare stat membru, identificarea forțelor naționale și europene care alcătuiesc și pot implementa politica statală și europeană de securitate și apărare.

Prezentată de Cornel VAIDA





Corneliu PIVARIU - Director și Editor
Coordonator al Pulsului Geostrategic
Președinte-Director General INGEPO
Consulting

Autor al unor cărți privind informațiile strategice, terorismul și situația din Irak, al altor studii și articole pe probleme privind informațiile strategice și evoluții geopolitice actuale. Curs de securitate regională la Harvard University - Kennedy School of Government. Membru al Institutului Internațional de Studii Strategice -



Dumitru CHICAN

Ambasador, profesor universitar,
Director pentru Orientul Mijlociu la
Pulsul Geostrategic

O întreagă carieră activă în diplomația românească, cu misiuni permanente în numeroase țări arabe. Alte misiuni externe punctuale, ca emisar al Șefului Statului Român. Unul dintre cei mai buni cunoscători ai limbii, culturii și lumii arabe din România. Autor a numeroase lucrări și traduceri în și din limba arabă, publicate în țară și străinătate. Una din ultimele sale cărți, apărută în Emiratele Arabe Unite, a fost declarată cea mai bună apariție editorială a Târgului Inter-



Doctor Octavian DUMITRESCU
Director pentru zona extinsă a Mării
Negre la Pulsul Geostrategic.



Cornel VAIDA
Director INGEPO Consulting

“PULSUL GEOSTRATEGIC” - fondat de Corneliu PIVARIU în anul 2007

Buletin lunar bilingv, editat de
INGEPO Consulting - Brașov
www.ingepo.ro; Tel: +4-0268 47 00 70
J08/2898/2006, CUI RO19298677/2006

Director și Editor Coordonator: Corneliu PIVARIU - membru al IISS- Londra

Editorial, Puncte de vedere: Corneliu PIVARIU

Actualitatea geostrategică mondială: Mihaiu MĂRGĂRIT, dr. Octavian DUMITRESCU

Situația din Orientul Mijlociu: Dumitru CHICAN, Corneliu PIVARIU, Edmond CHICANI,

Evoluții în zona extinsă a Mării Negre: dr. Dan DUNGACIU, dr. Octavian DUMITRESCU, Vladimir SOCOR

Orizont Economic: Dr. Dorian VLĂDEANU, Vladimir SOCOR,

Serviciile de informații și probleme de securitate: Mihaiu MĂRGĂRIT, Corneliu PIVARIU

Tehnologii și echipamente militare: Cornel VAIDA
Apariții editoriale: Cornel VAIDA

Traduceri din/în limba engleză: Prof. Delia -Maria POPA, prof. Constanța COSTESCU

Tehnoredactare: Ionuț PARASCHIV

Tiparul executat de: S.C. YOLANS S.R.L. Brașov

ISSN: 1843-701X

Coperta: colaj - galacticconections.com; nexusnewsfeeds.com

ABONAMENTE (un an - 12 numere)

Versiunea PDF prin e-mail = 1.198,00 RON/ 239,50 Euro/ 299,50 USD

Ediția tipărită = 1.255,20 RON/314,00 Euro/ 390,00 USD

În prețul abonamentului beneficiați gratuit de toate materialele suplimentare editate (Semnal, Comentarii, Suplimente și altele). Prețurile includ TVA, iar pentru ediția tipărită și taxele de expediție prin curier rapid (în România), Par-Avion în străinătate.

Abonamentele includ accesul la site-ul www.ingepo.ro unde pot fi găsite toate numerele publicate, începând cu Martie 2007 (peste 11.000 de pagini) și alte informații de interes.

Anunțuri - Publicitate

Anunțuri și publicitate în cadrul buletinului, pot fi inserate în spațiul disponibil , sau pe pagină/pagini separate.

Pentru detalii și eventuale alte condiții rugăm contactați Departamentul marketing,

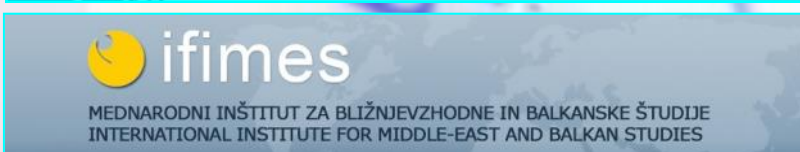
la tel. 0268-470076 sau e-mail: office@ingepo.ro.

Ne rezervăm dreptul de a nu da curs unor solicitări care credem că nu corespund profilului acestui buletin.

Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acordul scris al INGEPO Consulting. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei.

Opiniile exprimate în articole prezintă punctul de vedere al autorilor, care își asumă deplina răspundere asupra conținutului, și nu reflectă în mod obligatoriu pe acelea ale INGEPO Consulting.

Parteneri:



Pulsul Geostrategic a fost accesat, în ultima perioadă, în aproape 100 de țări (în ordinea numărului de accesări): România, SUA, China, Australia, India, Turcia, Spania, Iran, Siria, Israel, Rusia, Bangladesh, Germania, Moldova, Chile, Austria, Franța, Marea Britanie, Georgia, Azerbaidjan, Camerun, Venezuela, Argentina, Ucraina, Ungaria, Irlanda, Serbia, Armenia, Italia, Grecia, Liban, Qatar, Polonia, Filipine, Indonezia și altele.

Începând cu Decembrie 2010 **PULSUL GEOSTRATEGIC** este înregistrat în catalogul internațional **INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST**